

2013. évi V. törvény
a Polgári Törvénykönyvről¹

MÁSODIK KÖNYV
AZ EMBER MINT JOGALANY

ELSŐ RÉSZ
A JOGKÉPESSÉG

I. CÍM

A JOGKÉPESSÉG KEZDETE ÉS MEGSZŪNÉSE

2:1. § [A jogképesség]

- (1) Minden ember jogképes: jogai és kötelezettségei lehetnek.
- (2) A jogképességet korlátozó jognyilatkozat semmis.

2:2. § [A jogképesség kezdete]

- (1) A jogképesség az embert, ha élve születik, fogamzásának időpontjától illeti meg.
- (2) A fogamzás időpontjának a születéstől visszafelé számított háromszázadik napot kell tekinteni; bizonyítani lehet, hogy a fogamzás korábbi vagy későbbi időpontban történt. A születés napja a határidőbe beleszámít.

2:3. § [A magzat gyámja]

- (1) A gyámhatóság - kérelemre vagy hivatalból - gyámot rendel a magzat részére, ha ez a magzat jogainak megóvása érdekében szükséges.
- (2) Gyám rendelését a magzat szülője, nagyszülője, az ügyész és a jegyző kérheti.

2:4. § [A jogképesség megszűnése]

A jogképesség a halállal szűnik meg.

II. CÍM

A HOLTNAK NYILVÁNÍTÁS

2:5. § [A holtnak nyilvánítás]

(1) Az eltűnt személyt a bíróság kérelemre holtnak nyilvánítja, ha eltűnésétől öt év eltelt anélkül, hogy életben léteire utaló bármilyen adat ismert volna.

(2) A holtnak nyilvánított személyt az ellenkező bizonyításáig halottnak kell tekinteni.

(3) A holtnak nyilvánítást az eltűnt személy közeli hozzátartozója, az ügyész, a gyámhatóság és az érkező, akinek az eltűnt holtnak nyilvánítása jogi érdekét érinti.

2:6. § [A halál időpontjának meghatározása]

(1) A bíróság a halál időpontját a körülmények mérlegelése alapján határozza meg.

(2) Ha a körülmények mérlegelése nem vezet eredményre, a halál időpontja az eltűnést követő hónap tizenötödik napja.

2:7. § [Változás a holtnak nyilvánítás alapjául vett körülményekben]

(1) Ha bebizonyosodik, hogy a holtnak nyilvánított a határozatban alapul vett időpontnál korábbi vagy későbbi időpontban tűnt el, de a holtnak nyilvánítás feltételei egyébként fennállnak, a bíróság a holtnak nyilvánító határozatot módosítja. A jogkövetkezmények a módosított határozat szerint alakulnak.

(2) Ha bebizonyosodik, hogy a holtnak nyilvánított a határozatban alapul vett időpontnál később tűnt el, és ezért a holtnak nyilvánítás feltételei nem állnak fenn, a bíróság a holtnak nyilvánító határozatot hatályon kívül helyezi, és az annak alapján beállott jogkövetkezmények semmisek.

(3) A holtnak nyilvánító határozat módosítását és hatályon kívül helyezését ugyanazok kérhetik, mint a holtnak nyilvánítást.

(4) Ha a holtnak nyilvánított előkerül, a holtnak nyilvánító határozat hatálytalan, és az annak alapján beállott jogkövetkezmények semmisek.

MÁSODIK RÉSZ

A CSELEKVŐKÉPESSÉG

III. CÍM

A CSELEKVŐKÉPESSÉG ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

2:8. § [A cselekvőképesség]

(1) Minden ember cselekvőképés, akinek cselekvőképességét e törvény vagy a bíróság gondnokság alá helyezést elrendelő ítélete nem korlátozza.

(2) Aki cselekvőképés, maga köthet szerződést vagy tehet más jognyilatkozatot.

(3) A cselekvőképességet korlátozó jognyilatkozat semmis.

2:9. § [A cselekvőképtelen állapot]

(1) Semmis annak a személynek a jognyilatkozata, aki a jognyilatkozat megtételekor olyan állapotban van, hogy az ügyei viteléséhez szükséges belátási képessége teljesen hiányzik.

(2) A cselekvőképtelen állapotban tett jognyilatkozat - a végintézkedés kivételével - a cselekvőképtelenség miatt nem semmis, ha tartalmából és megtételének körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a jognyilatkozat megtétele a fél cselekvőképessége esetén is indokolt lett volna.

IV. CÍM

A KISKORÚSÁG MIATTI KORLÁTOZOTT CSELEKVŐKÉPESSÉG ÉS CSELEKVŐKÉPTELENSÉG

2:10. § [A kiskorúság]

(1) Kiskorú az, aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be. A kiskorú a házasságkötéssel nagykorúvá válik.

(2) Ha a házasságot a bíróság a cselekvőképesség hiánya vagy a kiskorúság miatt szükséges gyámhatósági engedély hiánya miatt érvénytelennek nyilvánítja, a házasságkötéssel szerzett nagykorúság megszűnik.

(3) A házasságkötéssel megszerzett nagykorúságot a házasság megszűnése nem érinti.

2:11. § [A korlátozottan cselekvőképes kiskorú]

Korlátozottan cselekvőképes az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét betöltötte és nem cselekvőképtelen.

2:12. § [A korlátozottan cselekvőképes kiskorú jognyilatkozata]

(1) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú jognyilatkozatának érvényességéhez - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - törvényes képviselőjének hozzájárulása szükséges. Ha a korlátozottan cselekvőképes kiskorú cselekvőképessé válik, maga dönt függő jognyilatkozatainak érvényességéről.

(2) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú a törvényes képviselőjének közreműködése nélkül

a) tehet olyan személyes jellegű jognyilatkozatot, amelyre jogszabály feljogosítja;

b) megkötheti a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket;

c) rendelkezhet munkával szerzett jövedelmével, annak erejéig kötelezettséget vállalhat;

d) köthet olyan szerződéseket, amelyekkel kizárólag előnyt szerez; és

e) ajándékozhat a szokásos mértékben.

(3) A törvényes képviselő a korlátozottan cselekvőképes kiskorúnak ígért vagy adott ingyenes juttatást a gyámhatóság engedélyével visszautasíthatja. Ha a gyámhatóság a törvényes képviselő visszautasító nyilatkozatát nem hagyja jóvá, a határozat a törvényes képviselő elfogadó nyilatkozatát pótolja.

(4) A törvényes képviselő a korlátozottan cselekvőképes kiskorú nevében maga is tehet jognyilatkozatot, kivéve azokat, amelyeknél jogszabály a korlátozottan cselekvőképes kiskorú saját nyilatkozatát kívánja meg, vagy amelyek a korlátozottan cselekvőképes kiskorú munkával szerzett jövedelmére vonatkoznak. A törvényes képviselőnek a kiskorú személyét és vagyonát érintő jognyilatkozata megtétele során a korlátozott cselekvőképességű kiskorú véleményét figyelembe kell vennie.

2:13. § [A cselekvőképtelen kiskorú]

Cselekvőképtelen az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét nem töltötte be.

2:14. § [A cselekvőképtelen kiskorú jognyilatkozata]

(1) A cselekvőképtelen kiskorú jognyilatkozata semmis; nevében a törvényes képviselője jár el.

(2) A cselekvőképtelenség miatt nem semmis a cselekvőképtelen kiskorú által kötött és teljesített csekély jelentőségű szerződés, amelynek megkötése a mindennapi életben tömegesen fordul elő, és különösebb megfontolást nem igényel.

(3) A törvényes képviselőnek a kiskorú személyét és vagyonát érintő jognyilatkozata megtétele során az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen kiskorú véleményét - korának és érettségének megfelelően - figyelembe kell vennie.

2:15. § [A gyámhatóság jóváhagyása a kiskorú törvényes képviselőjének jognyilatkozatához]

(1) A kiskorú törvényes képviselőjének jognyilatkozata a gyámhatóság jóváhagyásával érvényes

a) a kiskorút megillető tartásról történő lemondás;

b) a kiskorút öröklési jogviszony alapján megillető jogra vagy őt terhelő kötelezettségre vonatkozó jognyilatkozat és a külön is visszautasítható vagyontárgyak öröklésének visszautasítása;

c) a kiskorú nem tehermentes ingatlanszerzése, ingatlana tulajdonjogának átruházása vagy megterhelése;

d) a kiskorú gyámhatóságnak átadott vagyonáról való rendelkezés; vagy

e) a kiskorú jogszabályban meghatározott összeget meghaladó értékű vagyontárgyáról való rendelkezés esetén.

(2) Nincs szükség a gyámhatóság jóváhagyására, ha a kiskorú ingatlanvagyonának megterhelésére az ingatlan ellenérték nélküli megszerzésével egyidejűleg, az ingyenes juttatást nyújtó személy javára történő haszonélvezet alapításával kerül sor.

(3) Nincs szükség a gyámhatóság jóváhagyására, ha a jognyilatkozat érvényességét bírósági vagy közjegyzői eljárásban elbírálták.

2:16. § [A kiskorú ellenérték nélküli kötelezettségvállalása]

Semmis a kiskorú törvényes képviselőjének olyan jognyilatkozata, amellyel - a kiskorú vagyona terhére - ajándékoz, idegen kötelezettségért megfelelő ellenérték nélkül kötelezettséget vállal, vagy amellyel jogokról ellenérték nélkül lemond. Ezt a rendelkezést megfelelően alkalmazni kell a törvényes képviselőnek a korlátozottan cselekvőképes kiskorú jognyilatkozatához való hozzájárulására is.

2:17. § [A kiskorú jognyilatkozatának relatív semmissége]

A kiskorúság miatti korlátozott cselekvőképességen vagy cselekvőképtelenségen alapuló semmisségre annak érdekében lehet hivatkozni, akinek cselekvőképessége korlátozott vagy hiányzik.

2:18. § [A kiskorú cselekvőképességének korlátozása gondnokság alá helyezésessel]

(1) A bíróság a kiskorút a tizenhetedik életévének betöltése után a nagykorúakra irányadó szabályok szerint cselekvőképességet részlegesen vagy teljesen korlátozó gondnokság alá helyezheti.

(2) A gondnokság alá helyezést a kiskorú törvényes képviselője is kérheti.

(3) Ha a bíróság kiskorút helyez a cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá, a gondnokság hatálya a nagykorúság elérésével áll be, de a kiskorú már az ítélet jogerőre emelkedésével cselekvőképtelenné válik.

V. CÍM

A NAGYKORÚ CSELEKVŐKÉPESSÉGÉNEK KORLÁTOZÁSA

2:19. § *[A cselekvőképesség részleges korlátozása]*

(1) Cselekvőképességében részlegesen korlátozott az a nagykorú, akit a bíróság ilyen hatállyal gondnokság alá helyezett.

(2) A bíróság cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá azt a nagykorút helyezi, akinek ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - mentális zavara következtében - tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent, és emiatt - egyéni körülményeire, valamint családi és társadalmi kapcsolataira tekintettel - meghatározott ügycsoportban gondnokság alá helyezése indokolt.

(3) A cselekvőképességet részlegesen korlátozó ítéletben a bíróságnak meg kell határoznia azokat a személyi, illetve vagyoni jellegű ügycsoportokat, amelyekben a cselekvőképességet korlátozza.

(4) A cselekvőképesség részlegesen sem korlátozható, ha az érintett személy jogainak védelme a cselekvőképességet nem érintő más módon biztosítható.

(5) A cselekvőképességében részlegesen korlátozott személy minden olyan ügyben önállóan tehet érvényes jognyilatkozatot, amely nem tartozik abba az ügycsoportba, amelyben cselekvőképességét a bíróság korlátozta.

2:20. § *[A cselekvőképességében részlegesen korlátozott személy jognyilatkozata]*

(1) A cselekvőképességében részlegesen korlátozott személynek a bíróság ítéletében meghatározott ügycsoportokra vonatkozó jognyilatkozatának érvényességéhez gondnokának hozzájárulása szükséges. Ha a cselekvőképességében részlegesen korlátozott személy cselekvőképessé válik, maga dönt függő jognyilatkozatainak érvényességéről.

(2) A cselekvőképességében részlegesen korlátozott személy és gondnoka közötti vitában a gyámhatóság dönt.

(3) A cselekvőképességében részlegesen korlátozott személy a bíróság ítéletében meghatározott ügycsoportok tekintetében a gondnoka hozzájárulása nélkül

a) tehet olyan személyes jellegű jognyilatkozatot, amelyre jogszabály feljogosítja;

b) megkötheti a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket;

c) rendelkezhet jövedelme bíróság által meghatározott hányadával; annak erejéig kötelezettséget is vállalhat;

d) köthet olyan szerződéseket, amelyekkel kizárólag előnyt szerez; és

e) ajándékozhat a szokásos mértékben.

(4) Ha a cselekvőképességében részlegesen korlátozott személy érdekeinek védelme, károsodástól való megóvása azonnali intézkedést igényel, a gondnok a hozzájárulását igénylő ügyekben önállóan eljárhat, az érintett személy helyett jognyilatkozatot tehet. Erről a cselekvőképességében részlegesen korlátozott személyt és a gyámhatóságot késedelem nélkül tájékoztatnia kell.

2:21. § [A cselekvőképesség teljes korlátozása]

(1) Cselekvőképtelen az a nagykorú, akit a bíróság cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezett.

(2) A bíróság cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá azt a nagykorút helyezi, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - mentális zavara következtében - tartósan, teljeskörűen hiányzik, és emiatt - egyéni körülményeire, valamint családi és társadalmi kapcsolataira tekintettel - gondnokság alá helyezése indokolt.

(3) A bíróság a cselekvőképességet abban az esetben korlátozhatja teljesen, ha az érintett személy jogainak védelme a cselekvőképességet nem érintő módon vagy a cselekvőképesség részleges korlátozásával nem biztosítható.

2:22. § [A cselekvőképtelen nagykorú jognyilatkozata]

(1) A cselekvőképtelen nagykorú jognyilatkozata semmis, nevében gondnoka jár el.

(2) A cselekvőképtelenség miatt nem semmis a cselekvőképtelen nagykorú által kötött és teljesített csekély jelentőségű szerződés, amelynek megkötése a mindennapi életben tömegesen fordul elő és különösebb megfontolást nem igényel.

(3) A gondnoknak a véleménynyilvánításra képes cselekvőképtelen nagykorú kívánságát az őt érintő jognyilatkozata megtétele előtt meg kell hallgatnia és lehetőség szerint figyelembe kell vennie.

2:23. § [A gyámhatóság jóváhagyásának szükségessége]

(1) A cselekvőképességében részlegesen korlátozott személy és gondnoka jognyilatkozatának, továbbá a cselekvőképtelen nagykorú gondnoka jognyilatkozatának érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, ha a jognyilatkozat a cselekvőképességében részlegesen korlátozott vagy cselekvőképtelen nagykorú

a) tartására;

b) öröklési jogviszony alapján őt megillető jogára vagy terhelő kötelezettségére;

c) nem tehermentes ingatlanszerzésére, ingatlana tulajdonjogának átruházására vagy bármely módon történő megterhelésére;

d) gyámhatóságnak átadott vagyona; vagy
e) a gondnokot kirendelő határozatban megállapított összeget meghaladó értékű vagyontárgyára vonatkozik.

(2) A cselekvőképességében a vagyoni ügyeit érintően korlátozott személy és a gondnoka közös kérelmére a gyámhatóság kivételesen indokolt esetben hozzájárulhat az érintett személy vagyona terhére

a) az érintett személy leszármazója önálló háztartásának alapításához, fenntartásához vagy más fontos célja eléréséhez, ha a támogatás mértéke a leszármazó - a hozzájárulás időpontjában fennálló állapot és érték szerinti - törvényes örökrészének felét nem haladja meg; vagy

b) ingyenes juttatáshoz, jogokról ellenérték nélküli lemondáshoz vagy közcélra történő felajánláshoz, ha a jogügylet az érintett személy megélhetését nem veszélyezteti.

(3) A gyámhatóság kivételesen indokolt esetben hozzájárulhat a cselekvőképtelen nagykorú gondnoka kérelmére az érintett személy leszármazója önálló háztartásának alapításához, fenntartásához vagy más fontos célja eléréséhez az érintett személy vagyona terhére, ha a támogatás mértéke a leszármazó - a hozzájárulás időpontjában fennálló állapot és érték szerinti - törvényes örökrészének felét nem haladja meg.

(4) Nincs szükség a gyámhatóság jóváhagyására, ha a cselekvőképességében részlegesen korlátozott vagy cselekvőképtelen nagykorú ingatlantulajdonának megterhelésére az ingatlan ellenérték nélküli megszerzésével egyidejűleg, az ingyenes juttatást nyújtó személy javára történő haszonélvezet alapításával kerül sor.

(5) Nincs szükség a gyámhatóság jóváhagyására, ha a jognyilatkozat érvényességét bírósági vagy közjegyzői eljárásban elbírálták.

2:24. § *[A cselekvőképességében részlegesen korlátozott és a cselekvőképtelen nagykorú jognyilatkozatának relatív semmissége]*

A cselekvőképesség részleges korlátozásán és a cselekvőképtelenségen alapuló semmisségre annak érdekében lehet hivatkozni, aki a cselekvőképességében részlegesen korlátozott vagy cselekvőképtelen.

VI. CÍM

A GONDNOKSÁG ALÁ HELYEZÉSI ELJÁRÁST MEGELŐZŐ INTÉZKEDÉSEK

2:25. § *[A zárlat elrendelése és a zárgondnokrendelés]*

Ha cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezés látszik indokoltnak, és az érintett személy vagyonának védelme sürgős intézkedést igényel, a gyámhatóság a vagyonra vagy annak egy részére zárlatot rendel el, és ezzel egyidejűleg zárgondnokot rendel ki. A határozat ellen nincs helye fellebbezésnek.

2:26. § [Az ideiglenes gondnokrendelés]

(1) Azonnali intézkedést igénylő esetben a gyámhatóság ideiglenes gondnokot rendelhet annak a nagykorúnak, akinek a cselekvőképességét érintő gondnokság alá helyezése látszik indokoltnak, és személyének vagy vagyonának védelme zárlat elrendelésével vagy más módon nem lehetséges. Az ideiglenes gondnokot kirendelő határozat ellen nincs helye fellebbezésnek.

(2) A gyámhatóság az ideiglenes gondnokot kirendelő határozatában megjelöli, hogy az ideiglenes gondnok mely ügyekben vagy ügycsoportokban jogosult jognyilatkozatot tenni.

(3) Az ideiglenes gondnok tevékenységére egyebekben a gondnokra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

2:27. § [A zárlatra és az ideiglenes gondnokrendelésre vonatkozó közös szabályok]

(1) A gyámhatóságnak a zárlat elrendelését vagy az ideiglenes gondnokrendelést követő nyolc napon belül a gondnokság alá helyezési pert meg kell indítania. A bíróságnak legkésőbb a keresetindítástól számított harminc napon belül a zárlatot vagy az ideiglenes gondnokrendelést hivatalból felül kell vizsgálnia.

(2) A zárlat megszüntetéséről és a zárgondnok vagy az ideiglenes gondnok felmentéséről legkésőbb a gondnokot kirendelő határozatban rendelkezni kell.

VII. CÍM

A GONDNOKSÁG ALÁ HELYEZÉS

2:28. § [A gondnokság alá helyezés kezdeményezése]

(1) A gondnokság alá helyezést a bíróságtól

a) a nagykorú együtt élő házastársa, élettársa, egyenesági rokona, testvére;

b) a kiskorú törvényes képviselője;

c) a gyámhatóság; és

d) az ügyész

kérheti.

(2) Ha a gondnokság alá helyezés szükségességéről a gyámhatóság tudomást szerez, a gondnokság alá helyezési eljárást

meg kell indítania, ha ezt az (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott személyek a gyámhatóságnak a keresetindítás szükségességéről való tájékoztatását követő hatvan napon belül nem teszik meg.

2:29. § [A gondnokság alá helyezés kötelező felülvizsgálata]

(1) A bíróságnak a cselekvőképesség korlátozását elrendelő, azt fenntartó vagy módosító ítéletében rendelkeznie kell a gondnokság alá helyezés kötelező felülvizsgálata iránti eljárás megindításának időpontjáról, amely

a) a cselekvőképesség részleges korlátozása esetén nem lehet későbbi, mint az ítélet jogerőre emelkedésétől számított öt év;

b) a cselekvőképesség teljes korlátozása esetén nem lehet későbbi, mint az ítélet jogerőre emelkedésétől számított tíz év.

(2) A felülvizsgálati eljárást a gyámhatóságnak hivatalból kell megindítania. A kereseti kérelem a cselekvőképességet részlegesen vagy teljesen korlátozó gondnokság alá helyezés megszüntetésére, annak hatályában való fenntartására, a cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokságra változtatására, a cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezésre történő módosítására, vagy cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság esetén a korlátozással érintett ügycsoportok módosítására irányulhat.

2:30. § [A gondnokság alá helyezés megszüntetése vagy módosítása]

(1) A cselekvőképességet érintő gondnokságot a bíróság megszünteti, ha elrendelésének oka már nem áll fenn.

(2) A gondnokság alá helyezés megszüntetését a bíróságtól

a) a gondnokolt;

b) a gondnokolt együtt élő házastársa, élettársa, egyenesági rokona, testvére;

c) a gondnok;

d) a gyámhatóság; vagy

e) az ügyész

kérheti.

(3) A (2) bekezdésben felsoroltak a gondnokság alá helyezés módosítását is kérhetik. Ennek keretében kérhetik a cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokságra változtatását, a cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezésre történő módosítását vagy a cselekvőképességet

részlegesen korlátozó gondnokság esetén a gondnokolt által önállóan nem gyakorolható ügycsoportok módosítását.

(4) A gondnokság alá helyezés megszüntetésére vagy módosítására irányuló per megindításának a gondnokság alá helyezés kötelező felülvizsgálatának időpontját megelőzően is helye van.

VIII. CÍM

A GONDNOKRENDELÉS; A GONDNOK JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

2:31. § [A gondnokrendelés]

(1) A bíróság által gondnokság alá helyezett személy részére a gondnokot a gyámhatóság rendeli ki. Gondnok lehet minden cselekvőképes személy, aki a gondnoki tisztséget vállalja.

(2) Nem lehet gondnokul rendelni azt,

a) akit a gondnokság alá helyezett személy előzetes jognyilatkozatában kizárt a gondnokul jelölhető személyek közül vagy akinek személye ellen egyéb módon kifejezetten tiltakozik; vagy

b) akinek gondnokul rendelése a gondnokság alá helyezett személy érdekeivel ellentétes.

(3) Gondnokul - ha ez az érdekeivel kifejezetten nem ellentétes - a gondnokság alá helyezett személy által az előzetes jognyilatkozatában megjelölt vagy a gondnok kirendelése iránti eljárásban az érintett által megnevezett személyt kell kirendelni. Ha ez nem lehetséges, elsősorban a gondnokság alá helyezett személlyel együtt élő házastársat, élettársat kell gondnokul kirendelni. Ha az érintettnek nincs ilyen hozzátartozója, vagy a házastárs, az élettárs kirendelése veszélyeztetné a gondnokság alá helyezett személy érdekeit, a gyámhatóság gondnokul olyan személyt rendel ki, aki a gondnokság ellátására az összes körülmény figyelembevételével alkalmas.

(4) A gondnok rendelésénél az arra alkalmas személyek közül előnyben kell részesíteni a szülőket vagy a szülők által a haláluk esetére közokiratban vagy végrendeletben megnevezett személyt, ilyenek hiányában azokat a hozzátartozókat, akik szükség esetén a személyes gondoskodást is el tudják látni.

(5) Ha a gondnok a (3)-(4) bekezdésben foglaltak alapján nem rendelhető ki, a gondnokság alá helyezett személy számára hivatásos gondnokot kell rendelni. Hivatásos gondnok az a büntetlen előéletű személy lehet, aki a hivatásos gondnokra vonatkozó képesítési előírásoknak megfelel. Hivatásos gondnokul mentális zavarban szenvedő személyekkel foglalkozó jogi személy is kirendelhető; a jogi személy köteles megjelölni azt a személyt, aki a gondnoki teendőket

személyében ellátja. A kijelölt személynek meg kell felelnie a hivatásos gondnokra vonatkozó képesítési előírásoknak.

2:32. § [Többes és helyettes gondnokrendelés]

(1) A gondnokság alá helyezett személy részére kivételesen több gondnok is rendelhető. Többes gondnokrendelésre kerülhet sor, ha

a) a gondnokság alá helyezett személy mindkét szülője vagy két közeli hozzátartozója vállalja a gondnokságot; vagy

b) a gondnokság alá helyezett személy vagyonának vagy vagyona meghatározott részének kezelése vagy egyes más ügyeinek intézése külön szakértelmet igényel.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben a gyámhatóság a gondnokok közös kérelmére meghatározza a feladatkörük megosztását. Ennek hiányában a gondnokok jogköre azonos; együttesen és önállóan is eljárhatnak.

(3) Az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben a gyámhatóság meghatározza a gondnokok feladatkörének megosztását.

(4) A távol levő vagy más okból akadályozott gondnok mellé a gyámhatóság a gondnokolt részére szükség szerint helyettes gondnokot is rendelhet. A helyettes gondnok az azonnali intézkedést igénylő ügyekben járhat el.

2:33. § [A gondnoki tisztség megszűnése]

(1) A gyámhatóság a gondnokot a tisztségéből felmenti, ha

a) a gondnokság alá helyezést a bíróság megszüntette;

b) a gondnokolt meghalt;

c) a gondnok fontos okból a felmentését kéri; vagy

d) utóbb keletkezik olyan kizáró ok, amely a gondnok kirendelésének akadályát jelentette volna.

(2) A gyámhatóság a gondnokot a tisztségéből elmozdítja, ha a gondnok

a) a kötelezettségét nem teljesíti;

b) nem az előzetes jognyilatkozatban foglaltak szerint jár el; vagy

c) egyéb olyan cselekményt követ el, amellyel a gondnokolt érdekeit súlyosan sérti vagy veszélyezteti.

(3) Azonnali intézkedést igénylő esetben a gyámhatóság a gondnokot az elmozdítást megelőzően a tisztségéből felfüggeszti.

2:34. § [A gondnok tevékenysége]

(1) A gondnok a cselekvőképesség teljes korlátozása esetén vagy azon ügycsoportok tekintetében, amelyekben a bíróság a cselekvőképességet részlegesen korlátozta, a gondnokolt törvényes képviselője.

(2) A gondnok a gondnokolt vagyonának kezelésére akkor jogosult, ha a bíróság az érintett személy cselekvőképességét teljesen vagy a jövedelméről vagy a vagyonáról való rendelkezésben korlátozta.

(3) A gondnok indokolt esetben - vállalása szerint - a gondnokolt gondozását is ellátja.

(4) Ha a gondnokolt előzetes jognyilatkozatában meghatározta, hogy a cselekvőképességének korlátozása esetén a gondnoka egyes személyes és vagyoni ügyeiben miként járjon el, a gondnoknak a feladatait ennek figyelembevételével kell ellátnia.

(5) Ha a gondnok a jogkörét túllépve jár el, jognyilatkozata harmadik személlyel szemben hatályos, de köteles a gondnokoltnak okozott kárt a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint megtéríteni.

2:35. § [A gondnok vagyonkezelése]

(1) A gondnok vagyonkezelésének a gondnokolt érdekeit kell szolgálnia.

(2) A cselekvőképesség teljes vagy a vagyoni ügyekre vonatkozó részleges korlátozása esetén a gondnok a gyámhatóság felhívására köteles a gondnokolt vagyontárgyait a gyámhatóságnak átadni, ha azokat a folyó kiadásokra nem kell készen tartania. A gyámhatóságnak átadott vagyonnal való rendelkezéshez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

2:36. § [A gondnok tevékenységének felügyelete]

(1) A gondnok tevékenységét a gyámhatóság felügyeli.

(2) A gondnok a működéséről és a gondnokolt állapotáról a gyámhatóság felhívására bármikor, egyébként az éves számadással együtt köteles beszámolni a gyámhatóságnak.

(3) A gondnokolt jogosult a gondnok működéséről és a gondnokolt vagyonáról vezetett nyilvántartásokba betekinteni, és azokról másolatot készíteni.

2:37. § [Számadás a gondnok vagyonkezeléséről]

(1) A gondnok a vagyon kezeléséről évente köteles számadást készíteni a gyámhatóságnak. Ha a gondnok a gondnokolt közeli hozzátartozója, a gyámhatóság a rendes számadási kötelezettség alól felmentést adhat, és egyszerűsített számadást engedélyezhet.

(2) A hivatásos gondnok kivételével nem köteles a gondnok rendes vagy egyszerűsített éves számadásra, ha a gondnokoltnak nincs vagyona, és jövedelme nem haladja meg a jogszabályban meghatározott mértéket.

(3) A gyámhatóság a gondnokot indokolt esetben eseti számadásra kötelezheti. Eseti számadás előírásának a gondnokolt kérésére is helye lehet.

(4) A gondnok a tisztségének megszűnését követő tizenöt napon belül köteles a gyámhatóságnak az általa kezelt vagyonról végszámadást előterjeszteni. Ha a gondnoki tisztség azért szűnik meg, mert a bíróság a gondnokság alá helyezést vagy a vagyoni ügyek tekintetében a cselekvőképesség korlátozását megszüntette, a gondnok annak tartozik végszámadással, aki a továbbiakban a vagyon felett rendelkezni jogosult.

(5) A gondnokkal szemben számadási kötelezettsége alapján támasztható követelések a gondnokot a vagyonkezelés alól felmentő határozat közlésétől számított egy év alatt évülnek el. Ha a követelés alapjául szolgáló ok később jutott az érdekelt tudomására, a határidőt a tudomásszerzéstől kell számítani, ha a követelés még nem évült el.

IX. CÍM

A CSELEKVŐKÉPESSÉGET NEM ÉRINTŐ TÁMOGATOTT DÖNTÉSHOZATAL

2:38. § [A támogató kirendelése]

(1) A gyámhatóság az egyes ügyei intézésében, döntései meghozatalában belátási képességének kisebb mértékű csökkenése miatt segítségre szoruló nagykorú számára, annak kérelmére - cselekvőképessége korlátozásának elkerülése érdekében - támogató kirendeléséről határoz.

(2) Ha a cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezési perben a bíróság úgy ítéli meg, hogy a cselekvőképesség részleges korlátozása sem indokolt, de az érintett személy meghatározott ügyei intézésében belátási képességének kisebb mértékű csökkenése miatt segítségre szorul, a gondnokság alá helyezés iránti keresetet elutasítja, és határozatát közli a gyámhatósággal. A támogatót a bíróság határozata alapján az érintettel egyetértésben a gyámhatóság rendeli ki.

(3) A támogató kirendelése a nagykorú cselekvőképességét nem érinti.

X. CÍM

RENDELKEZÉS A CSELEKVŐKÉPESSÉG JÖVŐBELI KORLÁTOZÁSA ESETÉRE

2:39. § [Az előzetes jognyilatkozat]

(1) Nagykorú cselekvőképes személy cselekvőképességének jövőbeli részleges vagy teljes korlátozása esetére közokiratban, ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratban vagy gyámhatóság előtt személyesen előzetes jognyilatkozatot tehet.

(2) A nyilatkozatot tevő személy az előzetes jognyilatkozatban

a) megnevezheti azt az egy vagy több személyt, akit gondnokául rendelni javasol;

b) kizárhat egy vagy több személyt a gondnokok köréből; és

c) meghatározhatja, hogy egyes személyes és vagyoni ügyeiben a gondnok milyen módon járjon el.

(3) Az előzetes jognyilatkozatot be kell jegyezni az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartásába. Az előzetes jognyilatkozat nyilvántartásba való bejegyzésének elmaradása az előzetes jognyilatkozat érvényességét nem érinti.

(4) Az előzetes jognyilatkozat megtételére vonatkozó rendelkezéseket a jognyilatkozat módosítására és visszavonására megfelelően alkalmazni kell. A visszavont előzetes jognyilatkozatot a nyilvántartásból törölni kell.

2:40. § [Az előzetes jognyilatkozat hatályossá válása]

(1) A bíróság a cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyező határozatában elrendeli az előzetes jognyilatkozat alkalmazását, kivéve, ha

a) az előzetes jognyilatkozatban foglaltak teljesítése a gondnokság alá helyezett személy érdekeivel kifejezetten ellentétes; vagy

b) a nagykorú személy által gondnokként megnevezett személy az előzetes jognyilatkozatban foglaltak teljesítését nem vállalja, vagy vele szemben jogszabályban meghatározott kizáró ok áll fenn.

(2) Ha az előzetes jognyilatkozat több rendelkezése közül valamelyik nem alkalmazható, ez a többi rendelkezés alkalmazását nem érinti.

(3) A gyámhatóság a gondnok kirendelése és tevékenységének meghatározása során az előzetes jognyilatkozatban foglaltak figyelembevételével jár el.

2:41. § [Az előzetes jognyilatkozat felülvizsgálata]

Ha a körülmények az előzetes jognyilatkozatot tevő személy cselekvőképességének korlátozását követően úgy változtak meg, hogy az előzetes jognyilatkozatban foglaltak teljesítése a gondnokolt érdekével ellentétes lenne, a bíróságtól a rendelkezés alkalmazásának mellőzését a gondnokolt, a gondnok, a gyámhatóság és az ügyész kérheti.

HARMADIK RÉSZ

SZEMÉLYISÉGI JOGOK

XI. CÍM

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK ÉS EGYES SZEMÉLYISÉGI JOGOK

2:42. § *[A személyiségi jogok általános védelme]*

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja.

(2) Az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

(3) Nem sért személyiségi jogot az a magatartás, amelyhez az érintett hozzájárult.

2:43. § *[Nevesített személyiségi jogok]*

A személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen

- a) az élet, a testi épség és az egészség megsértése;
- b) a személyes szabadság, a magánélet, a magánlakás megsértése;
- c) a személy hátrányos megkülönböztetése;
- d) a becsület és a jóhírnév megsértése;
- e) a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez való jog megsértése;
- f) a névviseléshez való jog megsértése;
- g) a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog megsértése.

2:44. §² *[Közéleti szereplő személyiségi jogának védelme]*

A közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja.

2:45. § *[A becsülethez és jóhírnévhez való jog]*

(1) A becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezésmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás.

(2) A jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.

2:46. § *[A magántitokhoz való jog]*

(1) A magántitok védelme kiterjed különösen a levéltitok, a hivatásbeli titok és az üzleti titok oltalmára.

(2) A magántitok megsértését jelenti különösen a magántitok jogosulatlan megszerzése és felhasználása, nyilvánosságra hozatala vagy illetéktelen személlyel való közlése.

2:47. § [Az üzleti titokhoz való jog. Know-how (védett ismeret)]

(1) Üzleti titok a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó minden nem közismert vagy az érintett gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat és az azokból készült összeállítás, amelynek illetéktelenek által történő megszerzése, hasznosítása, másokkal való közlése vagy nyilvánosságra hozatala a jogosult jogos pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekét sértené vagy veszélyeztetné, feltéve, hogy a titok megőrzésével kapcsolatban a vele jogszerűen rendelkező jogosultat felróhatóság nem terheli.

(2) Az üzleti titokkal azonos védelemben részesül az azonosításra alkalmas módon rögzített, vagyoni értéket képviselő műszaki, gazdasági vagy szervezési ismeret, tapasztalat vagy ezek összeállítása (e törvény alkalmazásában: védett ismeret), ha a jóhiszeműség és tisztesség elvét sértő módon szerzik meg, hasznosítják, közlik mással vagy hozzák nyilvánosságra. E védelemre nem lehet hivatkozni azzal szemben, aki a védett ismerethez vagy az azt lényegében helyettesítő hasonló ismerethez

a) a jogosulttól független fejlesztéssel vagy

b) jogszerűen megszerzett termék vagy jogszerűen igénybevett szolgáltatás vizsgálata és elemzése útján jutott hozzá.

(3) Az üzleti titok megsértésére nem lehet hivatkozni azzal szemben, aki az üzleti titkot vagy a védett ismeretet harmadik személytől kereskedelmi forgalomban jóhiszeműen és ellenérték fejében szerezte meg.

2:48. § [A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog]

(1) Képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges.

(2) Nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.

2:49. § [Névviseléshez való jog]

(1) Irodalmi, művészeti, tudományos vagy közéleti szerepléssel járó tevékenységet felvett névvel is lehet folytatni, ha ez nem jár mások lényeges jogi érdekének sérelmével.

(2) Ha az irodalmi, művészeti, tudományos vagy közéleti szerepléssel járó tevékenységet folytató személy neve összetéveszthető a már korábban is hasonló tevékenységet folytató személy nevével, az érintett személy kérelmére a név - e tevékenység gyakorlása során - megkülönböztető toldással vagy elhagyással használható.

2:50. § [Kegyeleti jog]

(1) Meghalt ember emlékének megsértése miatt bírósághoz fordulhat a hozzátartozó vagy az, akit az elhunyt végrendeleti juttatásban részesített.

(2) A kegyeleti jogsértéssel elért vagyoni előny átengedését bármelyik örökös kérheti. Több örökös esetén az elvont vagyoni előny az örökösöket a hagyatékból való részesedésük arányában illeti meg.

XII. CÍM

A SZEMÉLYISÉGI JOGOK MEGSÉRTÉSÉNEK SZANKCIÓI

2:51. § [Felróhatóságtól független szankciók]

(1) Akit személyiségi jogában megsértenek, a jogsértés ténye alapján - az elévülési időn belül - az eset körülményeihez képest követelheti

- a) a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;
- b) a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;
- c) azt, hogy a jogsértő adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot;
- d) a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását és a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését vagy jogsértő mivoltától való megfosztását;
- e) azt, hogy a jogsértő vagy jogutódja a jogsértéssel elért vagyoni előnyt engedje át javára a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint.

(2) Ha közigazgatási jogkörben eljáró személy sért személyiségi jogot, az (1) bekezdésben foglalt szankciókat a közhatalmi jogkört gyakorló jogi személlyel szemben kell érvényesíteni. Ha a közhatalmi jogkör gyakorlója nem jogi személy, a szankciókat azzal a jogi személyiséggel rendelkező közigazgatási szervvel szemben kell érvényesíteni, amelynek keretében az eljáró közigazgatási szerv működik.

(3)³ Ha bírósági vagy ügyészségi jogkörben eljáró személy sért személyiségi jogot, az (1) bekezdésben foglalt szankciókat bírósági jogkörben eljáró személy esetén a bírósággal, ügyészségi jogkörben

eljárt személy esetén a Legfőbb Ügyészséggel szemben kell érvényesíteni. Ha az eljáró bíróság nem jogi személy, az igényt azzal a bírósággal szemben kell érvényesíteni, amelynek elnöke a nem jogi személy bíróság bírái tekintetében az általános munkáltatói jogkört gyakorolja.

2:52. § [Sérelemdíj]

(1) Akit személyiségi jogában megsértének, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

(2) A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

(3) A sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel, egy összegben határozza meg.

2:53. § [Kártérítési felelősség]

Aki személyiségi jogainak megsértéséből eredően kárt szenved, a jogellenesen okozott károkért való felelősség szabályai szerint követelheti a jogsértőtől kárának megtérítését.

2:54. § [A személyiségi jogok érvényesítése]

(1) A személyiségi jogokat személyesen lehet érvényesíteni.

(2) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú és a cselekvőképességében részlegesen korlátozott személy a személyiségi jogai védelmében önállóan felléphet. A cselekvőképtelen személyiségi jogainak védelmében törvényes képviselője léphet fel.

(3) Az ismeretlen helyen távollévő személyiségi jogának védelmében a hozzátartozója vagy gondnoka léphet fel.

(4) Ha a személyiségi jog megsértése közérdekbe ütközik, a jogosult hozzájárulásával az ügyész keresetet indíthat, és érvényesítheti a jogsértés felróhatóságtól független szankcióit. Az ügyész keresete alapján a jogsértéssel elért vagyoni előnyt közérdekű célra kell átengedni. E bekezdést az (5) bekezdésben foglalt jogsértés esetén azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az ügyész a jogosult hozzájárulása nélkül is - az elévülési időn belül - keresetet indíthat.

(5) A közösség bármely tagja jogosult a személyisége lényeges vonásának minősülő, a magyar nemzethez, illetve valamely nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösséghez tartozásával összefüggésben a közösséget nagy nyilvánosság előtt súlyosan sértő vagy kifejezőmódjában indokolatlanul bántó jogsérelem esetén a jogsértés

megtörténtétől számított harmincnapos jogvesztő határidőn belül személyiségi jogát érvényesíteni. A közösség bármely tagja a jogsértéssel elért vagyoni előny átengedésének kivételével a személyiségi jogok megsértésének valamennyi szankcióját érvényesítheti.

NEGYEDIK RÉSZ

SZERZŐI JOG ÉS IPARJOGVÉDELEM

2:55. § *[Kisegítő alkalmazás]*

E törvényt kell alkalmazni a hatálya alá tartozó olyan kérdésekben, amelyeket a szerzői jogról és az iparjogvédelemről rendelkező törvények nem szabályoznak.

NEGYEDIK KÖNYV

CSALÁDJOG

ELSŐ RÉSZ

ALAPELVEK

4:1. § *[A házasság és a család védelme]*

(1) A törvény védi a házasságot és a családot.

(2) E törvény alkalmazása során a családi és az egyéni érdekek összhangját biztosítva kell eljárni.

4:2. § *[A gyermek érdekének védelme]*

(1) A családi jogviszonyokban a gyermek érdeke és jogai fokozott védelemben részesülnek.

(2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy saját családjában nevelkedjék.

(3) Ha a gyermek nem nevelkedhet saját családjában, akkor is biztosítani kell számára, hogy lehetőleg családi környezetben nőjön fel és korábbi családi kapcsolatait megtarthassa.

(4) A gyermeknek a saját családjában, illetve a családi környezetben nevelkedéséhez és a korábbi családi kapcsolatai fenntartásához fűződő jogát törvényben meghatározott esetben, kivételesen és a gyermek érdekében lehet korlátozni.

4:3. § *[A házastársak egyenjogúságának elve]*

A házastársak a házasélet és a család ügyeiben egyenjogúak; jogaik és kötelezettségeik egyenlők.

4:4. § *[A méltányosság és a gyengébb fél védelmének elve]*

A családi jogviszonyokat méltányosan és az érdekei érvényesítésében gyengébb fél védelmét figyelembe véve kell

rendezni.

MÁSODIK RÉSZ

A HÁZASSÁG

I. CÍM

A HÁZASSÁGKÖTÉS

4:5. § *[A házasság létrejötte]*

(1) Házasság akkor jön létre, ha az együttesen jelen lévő férfi és nő az anyakönyvvezető előtt személyesen kijelenti, hogy egymással házasságot köt. A nyilatkozat feltételhez vagy határidőhöz nem köthető.

(2) A kijelentés kölcsönös megtörténte után az anyakönyvvezető a házasság létrejöttét megállapítja és a házasságkötés tényét a házassági anyakönyvbe bejegyzi.

(3) A házasság az (1) bekezdésben foglalt feltételek hiányában nem jön létre. A nemlétező házasságot úgy kell tekinteni, mintha meg sem kötötték volna.

4:6. § *[Házasság létezésének vagy nem létezésének megállapítása]*

(1) Ha a házasság létezése vagy nemlétezése közigazgatási hatósági eljárásban nem tisztázható, a házasság létezésének vagy nemlétezésének megállapítása iránt bármelyik házastárs, az ügyész vagy az jogosult pert indítani, akinek a megállapításhoz jogi érdeke fűződik.

(2) A pert a házastársnak a másik házastárs ellen, az ügyésznek vagy a per megindítására jogosult más személynek mindkét házastárs ellen kell indítania. Ha az a fél, aki ellen a pert meg kellene indítani, már nem él, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell indítani.

(3) A házasság létezését vagy nemlétezését megállapító ítélet mindenkiel szemben hatályos.

4:7. § *[A házasságkötést megelőző eljárás]*

(1) A házasságkötést megelőzően a házasulóknak az anyakönyvvezető előtt ki kell jelenteniük, hogy házasságuknak nincs jogi akadálya, és igazolniuk kell, hogy házasságkötésük jogi feltételei fennállnak.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2473

(2) A házasságkötést az anyakönyvvezető csak a házasságkötési szándék bejelentését követő harminc nap utáni időpontra tűzheti ki. A jegyző e határidő alól indokolt esetben felmentést adhat.

(3) A házasulók valamelyikének közeli halállal fenyegető egészségi állapota esetén a házasulók nyilatkozata a házasságkötés összes jogi feltételének igazolását pótolja, és a házasságot a bejelentés után nyomban meg lehet

kötni.

4:8. § [A házasságkötés alaki szabályai]

(1) A házasságkötés két tanú jelenlétében nyilvánosan, az önkormányzat hivatali helyiségében történik.

(2) A házasulók kérelmére a házasság a nyilvánosság mellőzésével, illetve – a jegyző engedélye alapján – a hivatalos helyiségen kívül más, erre megfelelő helyen is megköthető.

II. CÍM

A HÁZASSÁG ÉRVÉNYTELENSÉGE

I. Fejezet

A házasság érvénytelenségének okai

4:9. § [A házasságkötési korhatár]

(1) Érvénytelen a kiskorú házassága, ha azt a gyámhatóság előzetes engedélye nélkül kötötte.

(2) A gyámhatóság a tizenhatodik életévét betöltött korlátozottan cselekvőképes kiskorúnak a házasságkötésre jogszabályban meghatározott esetben engedélyt adhat.

(3) Az engedély megadásáról vagy megtagadásáról a gyámhatóság a szülő vagy gyám meghallgatása után határoz. Nincs szükség annak a szülőnek a meghallgatására, aki a szülői felügyeleti jogát a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben sem gyakorolhatja, ismeretlen helyen tartózkodik vagy meghallgatása más elháríthatatlan akadályba ütközik.

(4) A gyámhatóság engedélye nélkül vagy a tizenhatodik életév betöltése előtt kötött házasság a házastárs nagykorúságának elérését követő hat hónap elteltével a megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé válik, ha az érintett házastárs a fennálló házasságot e jogvesztő határidő alatt nem támadja meg, vagy kérelmére a bíróság a más jogosult által korábban ebből az okból megindított pert megszünteti.

4:10. § [Gondnokság alá helyezés folytán cselekvőképtelen személy házassága]

(1) Érvénytelen annak a házassága, aki aházasságmegkötésekor cselekvőképeséget teljesen korlátozó gondnokság alatt állt.

(2) A gondnokság alá helyezett házassága a gondnokság alá helyezés megszüntetését követő hat hónap elteltével a megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé válik, ha az a házastárs, akinek személyében az érvénytelenség oka megvalósult, a fennálló házasságot e jogvesztő határidő alatt nem támadja meg, vagy

kérelmére a bíróság a más jogosult által korábban ebből az okból megindított pert megszünteti.

4:11. § [Cselekvőképtelen állapotban kötött házasság]

(1) Érvénytelen annak a házassága, aki a házasság megkötésekor cselekvőképtelen állapotban volt.

(2) A házasság a házastárs cselekvőképességének visszanyerésétől számított hat hónap elteltével a megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé válik, ha az a házastárs, akinek személyében az érvénytelenségi ok megvalósult, a fennálló házasságot e jogvesztő határidő alatt nem támadja meg.

4:12. § [Rokoni, hozzátartozói kapcsolatot]

(1) Érvénytelen

a) az egyenesági rokonok házassága;

b) a testvérek egymással kötött házassága;

c) a testvérnek testvére vér szerinti leszármazójával kötött házassága; és

d) az örökbefogadónak az örökbefogadottal az örökbefogadás fennállása alatt kötött házassága.

(2) A testvérnek testvére vér szerinti leszármazójával kötött házassága nem érvénytelen, ha a jegyző e házassági akadály alól a házasságkötés előtt vagy a házasság fennállása alatt felmentést ad. Felmentés akkor adható, ha a házassággal létrejövő kapcsolat a születendő gyermekek egészségét nem veszélyezteti.

2474 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

4:13. § [Korábbi házasság fennállása]

(1) Érvénytelen a házasság, ha a házasulók valamelyikének korábbi házassága fennáll.

(2) Az újabb házasság a korábbi házasság megszűnésének időpontjától érvényessé válik. Ha a bíróság a korábbi házasság érvénytelenségét állapította meg, az újabb házasság a megkötésének időpontjára visszamenőleg válik érvényessé.

II. Fejezet

A házasság érvénytelenségének megállapítása

4:14. § [A házasság érvénytelenítése]

(1) A házasságot akkor lehet érvénytelennek tekinteni, ha érvénytelenségét a bíróság az erre irányuló perben (a továbbiakban: érvénytelenítési per) megállapította.

(2) A házasság érvénytelenségét megállapító ítélet mindenkivel szemben hatályos.

(3) Az érvénytelen házassághoz az e törvényben meghatározott jogkövetkezmények fűződnek.

4:15. § [Érvénytelenítési per indításának jogosultsága]

(1) Az érvénytelenítési pert a házasság fennállása alatt és a házasság megszűnése után is meg lehet indítani.

(2) Érvénytelenítési per indítására – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – bármelyik házastárs, az ügyész vagy az jogosult, akinek a házasság érvénytelenségének megállapításához jogi érdeke fűződik.

(3) Ha az a jogosult, aki a pert megindította, meghal, a perben helyére bármelyik másik jogosult beléphet.

4:16. § [A perindítási jogosultság korlátozása]

(1) A nagykorúság elérése után a házasságkötési engedély hiányában a kiskorúság miatt és a gondnokság megszüntetése után a gondnokság alatt állás miatt az a házastárs jogosult érvénytelenítési per indítására, akinek személyében az érvénytelenség oka megvalósult. A pert a jogosult a nagykorúság elérésétől, illetve a gondnokság megszüntetésétől számított hat hónapon belül indíthatja meg.

(2) A házasságkötéskor fennállt cselekvőképtelen állapot miatt az a házastárs jogosult érvénytelenítési per indítására, aki a házasságkötéskor cselekvőképtelen állapotban volt. A pert a cselekvőképtelen állapot megszűnése után hat hónapon belül lehet megindítani attól a naptól kezdődően, amikor a házastárs a cselekvőképességét visszanyerte.

Ha a házastárs a cselekvőképességének visszanyerése előtt meghalt, a házastárs halálától számított hat hónapon belül a házasság érvénytelenségének megállapítása iránt az ügyész indíthat pert.

(3) Az (1)–(2) bekezdésben megjelölt határidők elmulasztása jogvesztéssel jár.

(4) Ha az (1)–(2) bekezdések szerint a perindításra kizárólagosan jogosult házastárs meghal, az általa megindított perben helyébe bárki beléphet, aki érvénytelenítési per indítására jogosult.

4:17. § [A perindítási jog személyes gyakorlása]

(1) A házasság érvénytelenítése iránt a pert a jogosultnak személyesen kell megindítania.

(2) Törvényes képviselőjének hozzájárulása nélkül indíthat pert az a házastárs, aki cselekvőképességében a perindítás tekintetében részlegesen korlátozott.

(3) Ha a jogosult cselekvőképtelen, a pert nevében a gyámhatóság hozzájárulásával törvényes képviselője indíthatja meg.

4:18. § [Az érvénytelenítési per alperesei]

Az érvénytelenítési pert a házastársnak a másik házastárs ellen, az ügyésznek és a per megindítására jogosult más

személynek mindkét házastárs ellen kell indítania. Ha az a fél, aki ellen a pert meg kellene indítani, már nem él, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell indítani.

4:19. § [A házasság érvényességének megállapítása]

A házasság érvényességének megállapítása iránti perre a házasság érvénytelenségének megállapítása iránti perre vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2475

III. CÍM

A HÁZASSÁG MEGSZŰNÉSE

4:20. § [A házasság megszűnésének esetei]

(1) A házasság megszűnik

a) az egyik házastárs halálával;

b) bírósági felbontással.

(2) A házasságot a másik házastárs újabb házasságkötése esetén akkor is megszűntnek kell tekinteni, ha a házastárs halálára vonatkozó anyakönyvi bejegyzés, a halál tényét megállapító vagy a holtnak nyilvánító bírósági határozat hatálya az újabb házasságkötést követően megdől, feltéve, hogy az újabb házasságkötéskor egyik házасulósem tudta, hogy a halál nem következett be.

(3) A házasság megszűnése időpontjának az (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés esetén azt a napot kell tekinteni, amelyet a halotti anyakönyvi bejegyzés vagy a bírósági határozat a halál napjaként feltüntet. A házasság az (1) bekezdés b) pontja esetén a házasságot felbontó ítélet jogerőre emelkedésének napján szűnik meg.

4:21. § [A házasság felbontása]

(1) A bíróság a házasságot bármelyik házastárs kérelmére felbontja, ha az teljesen és helyrehozhatatlanul megromlott.

A házasság teljes és helyrehozhatatlan megromlása állapítható meg különösen abban az esetben, ha a házastársak között az életközösség megszűnt, és annak helyreállítására – az életközösség megszűnéséhez vezető folyamat, illetve a különélés időtartama alapján – nincs kilátás.

(2) A bíróság a házasságot az (1) bekezdésben foglalt körülmények vizsgálata nélkül bontja fel, ha azt a házastársak végleges elhatározáson alapuló, befolyásmentes megegyezésük alapján közösen kérik.

(3) A házasságnak a (2) bekezdés szerinti felbontására akkor van lehetőség, ha a házastársak a közös gyermek tekintetében a szülői felügyelet gyakorlása, a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás, a gyermek tartása,

a házastársi közös lakás használata, valamint – ez iránti igény esetén – a házastársi tartás kérdésében megegyeztek, és perbeli egyezségüket a bíróság jóváhagyta.

(4) Ha a házastársak közös szülői felügyeletben állapodnak meg, a kapcsolattartás kérdésében nem kell megegyezniük, a gyermek lakóhelyét azonban meg kell határozniuk.

(5) A házasság felbontásánál a közös gyermek érdekét figyelembe kell venni.

(6) A szülői felügyelet gyakorlásának, a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartásnak és a gyermek tartásának rendezése során a gyermek érdekének kell elsődlegesen érvényesülnie.

4:22. § [Közvetítői eljárás]

A házastársak a házassági bontóper megindítása előtt vagy a bontóper alatt – saját elhatározásukból vagy a bíróság kezdeményezésére – kapcsolatuk, illetve a házasság felbontásával összefüggő vitás kérdések megegyezésen alapuló rendezése érdekében közvetítői eljárást vehetnek igénybe. A közvetítői eljárás eredményeként létrejött megállapodásukat perbeli egyezségbe foglalhatják.

4:23. § [A házasság felbontása iránti per megindítása; a bontás hatálya]

(1) A házasság felbontása iránt a pert a házastársnak a másik házastárs ellen, személyesen kell megindítania.

(2) Törvényes képviselőjének hozzájárulása nélkül indíthat pert az a házastárs is, aki cselekvőképességében a perindítás tekintetében részlegesen korlátozott.

(3) Ha a házastárs cselekvőképtelen, a pert nevében a gyámhatóság hozzájárulásával törvényes képviselője indíthatja meg.

(4) A házasságot felbontó ítélet mindenkivel szemben hatályos.

IV. CÍM

A HÁZASTÁRSÁK SZEMÉLYI VISZONYAI

III. Fejezet

Általános rendelkezések

4:24. § [Együttműködési és támogatási kötelezettség]

(1) A házastársak hűséggel tartoznak egymásnak; kötelesek közös céljaik érdekében együttműködni és egymást támogatni.

(2) A támogatási kötelezettség törvényben meghatározott esetben a házasság felbontását követően is fennáll.

2476 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

4:25. § [Közös és önálló döntési jog]

A házastársak a házasság és a család ügyeiben közösen, a személyüket érintő ügyekben önállóan, de a család érdekére figyelemmel döntenek. Döntéseik során figyelembe kell venniük gyermekük és egymás érdekeit is.

4:26. § [A lakóhely megválasztása]

A házastársak a lakóhelyüket egymással egyetértésben választják meg.

IV. Fejezet

A házastársak névviselése

4:27. § [Névviselés a házasságban]

(1) A feleség a házasságkötés után, választása szerint viseli

a) a születési nevét vagy a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét;
b) a férje teljes nevét a házasságra utaló toldással, amelyhez hozzákapcsolhatja a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét;

c) a férje családi nevét a házasságra utaló toldással és ehhez a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét hozzákapcsolja; vagy

d) a férje családi nevét, hozzákapcsolva saját utónevét.

(2) A férj a házasságkötés után, választása szerint viseli

a) a születési nevét vagy a házasságkötés előtt közvetlenül viselt nevét;
vagy

b) a felesége családi nevét, hozzákapcsolva saját utónevét.

(3) A férj, illetve a feleség a házasságkötés után házassági névként kettőjük családi nevét is összekapcsolhatja, hozzáfűzve a saját utónevét. Az összekapcsolt házassági név családi nevekből képzett része legfeljebb kéttagú lehet.

(4) Az (1) bekezdés b)–d) pontjában, a (2) bekezdés b) pontjában, valamint a (3) bekezdésben meghatározott esetben a házastársak közös házassági nevet viselnek.

(5) A (3) bekezdésben foglalt kivétellel csak az egyik házasuló veheti fel házassági névként a másik családi nevét.

(6) A házasulók az (1)–(3) bekezdés szerinti névviselésről megegyezhetnek. Megegyezés hiányában a házastársak a házasságkötést megelőzően viselt nevet viselik tovább, kivéve, ha a feleség az (1) bekezdés b) vagy c) pontjában foglalt házassági nevet viseli.

4:28. § [Névviselés a házasság megszűnése vagy érvénytelenségének megállapítása után]

(1) A házasság megszűnése vagy érvénytelenségének megállapítása után a volt házastársak a házasság fennállása alatt viselt nevet viselik tovább. Ha ettől valamelyikük el kíván térni, a házasság felbontása vagy érvénytelenségének megállapítása után az anyakönyvvezetőnek bejelentheti. Ebben az esetben sem viselheti a volt feleség a volt férje nevét a házasságra utaló toldással, ha azt a házasság fennállása alatt nem viselte.

(2) A bíróság a volt férj kérelmére eltilthatja a volt feleséget a házasságra utaló toldást tartalmazó névviselésétől, ha a feleséget szándékos bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték.

(3) Újabb házasságkötés esetén a feleség, illetve a férj a korábbi házasság alatt viselt közös házassági nevet tovább viselheti, azzal az eltéréssel, hogy a feleség a volt férje nevét a házasságra utaló toldással nem viselheti, és ez a joga akkor sem éled fel, ha újabb házassága megszűnt.

V. CÍM

A HÁZASTÁRSI TARTÁS

4:29. § [A tartásra való jogosultság]

(1) A házassági életközösség megszűnése esetén házastársától, a házasság felbontása esetén volt házastársától tartást követelhet az, aki magát önhibáján kívül nem képes eltartani.

(2) Ha a házastárs vagy a volt házastárs a tartásra a házassági életközösség megszűnését követő öt év eltelte után válik rászorulttá, tartást különös méltánylást érdemlő esetben követelhet.

(3) Ha a házastársak között az életközösség egy évnél rövidebb ideig állt fenn és a házasságból gyermek nem született, a volt házastársat rászorultsága esetén az életközösség időtartamával egyező időre illeti meg a tartás. A bíróság különös méltánylást érdemlő esetben a tartást ennél hosszabb időre is elrendelheti.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2477

4:30. § [A tartásra való érdemtelenység]

(1) Érdemtelen a tartásra az a házastárs vagy volt házastárs:

a) akinek súlyosan kifogásolható magatartása vagy életvitele járult hozzá alapvetően a házasság teljes és

helyrehozhatatlan megromlásához; vagy

b) aki a házassági életközösség megszűnését követően házastársának, volt házastársának vagy vele együtt élő

hozzá tartozójának érdekeit durván sértő magatartást tanúsított.

(2) Az érdemtelenység elbírálásánál az arra hivatkozó házastárs vagy volt házastárs magatartását figyelembe kell venni.

4:31. § [A tartási képesség]

Nem köteles házastársát eltartani az, aki ezáltal a saját szükséges tartását vagy gyermekének tartását veszélyeztetné.

4:32. § [Megállapodás a tartás egyszeri juttatással történő szolgáltatásáról]

A házastársak közokiratban vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratban megállapodhatnak abban, hogy

a tartásra köteles házastárs tartási kötelezettségének megfelelő vagyontárgy vagy pénzösszeg egyszeri juttatásával tesz eleget. Ebben az esetben a juttatásban részesített házastárs a jövőben tartási követeléssel akkor sem léphet fel, ha arra e törvény alapján jogosulttá válna.

4:33. § [A rokontartás szabályainak alkalmazása]

A tartás mértékére, szolgáltatásának módjára, időtartamára és ezek megváltoztatására, a tartási igény visszamenőleges érvényesítésére, a tartáshoz való jog megszűnésére és a tartás megszüntetésére a rokontartás közös szabályait kell megfelelően alkalmazni, azzal, hogy a házastársi tartáshoz való jog megszűnik akkor is, ha az arra jogosult újabb házasságot köt, vagy élettársi kapcsolatot létesít.

VI. CÍM

HÁZASSÁGI VAGYONJOG

V. Fejezet

Általános rendelkezések

4:34. § [A házastársak vagyoni viszonyainak rendezése]

(1) A házasulók és a házastársak egymás közötti vagyoni viszonyukat a házassági életközösség időtartamára házassági vagyoni szerződéssel rendezhetik.

(2) Ha a házassági vagyoni szerződés eltérően nem rendelkezik, a házastársak között a házassági életközösség időtartama alatt házastársi vagyoni közösség (törvényes vagyoni rendszer) áll fenn.

4:35. § [A vagyoni rendelkezések időbeli hatálya]

(1) A törvényes vagyoni rendszer az életközösség kezdetétől hatályosul akkor is, ha a házastársak a házasságkötés előtt élettársakként éltek együtt. A házasság megkötésével az életközösség létrejöttét vélelmezni kell.

(2) Az életközösség átmeneti megszakadása a törvényes vagy a szerződésben kikötött vagyoni rendszer folyamatosságát nem érinti, kivéve, ha a felek között vagyonmegosztásra került sor.

4:36. § [Az érvénytelen házasság vagyoni hatásai]

(1) Ha az érvénytelen házasság megkötésekor mindkét házastárs jóhiszemű volt, a házasság vagyoni joghatása – a közös lakás használatát beleértve – azonos az érvényes házasság vagyoni joghatásával. Ebben az esetben a házasság érvénytelenné nyilvánítása esetén a vagyoni követeléseket mindegyik házastárs oly módon érvényesítheti, mintha a házasságot az érvénytelenség megállapításának időpontjában a bíróság felbontotta volna,

vagy – ha az érvénytelenség megállapítására egyikük halála után kerül sor – a házasság ennek a házastársnak a halálával szűnt volna meg.

(2) Ha az érvénytelen házasság megkötésekor az egyik házastárs volt jóhiszemű, az (1) bekezdés rendelkezéseit a jóhiszemű házastárs kérelmére lehet alkalmazni.

(3) A jóhiszemű házastárs (1) bekezdés szerinti vagyoni követeléseit örököse is érvényesítheti.

(4) A házasság érvénytelensége nem érinti a házastársak vagy bármelyikük által jóhiszemű harmadik személlyel kötött szerződés hatályát.

2478 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

VI. Fejezet

A házastársi vagyoni közösség

1. A házastársi közös vagyon és a különvagyon

4:37. § [A házastársi közös vagyon]

(1) Házastársi vagyoni közösség esetén a házastársak közös vagyonába tartoznak azok a vagyontárgyak, amelyeket a házastársak a vagyoni közösség fennállása alatt együtt vagy külön szereznek.

(2) A házastársak közös vagyonába tartoznak a közös vagyontárgyak terhei és – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – közösen viselik a bármelyik házastárs által a vagyoni közösség fennállása alatt vállalt kötelezettségből eredő tartozásokat.

(3) A házastársi közös vagyon a házastársakat osztatlanul, egyenlő arányban illeti meg.

(4) Nem tartoznak a közös vagyonba azok a vagyontárgyak, terhek és tartozások, amelyek különvagyonnak minősülnek.

4:38. § [A házastárs különvagyona]

(1) A házastárs különvagyonához tartozik

a) a házastársi vagyoni közösség létrejöttékor meglévő vagyontárgy;

b) a házastársi vagyoni közösség fennállása alatt általa örökölt vagy részére ajándékozott vagyontárgy és részére nyújtott ingyenes juttatás;

c) a házastársat mint a szellemi tulajdon létrehozóját megillető vagyoni jog, kivéve a vagyoni közösség fennállása alatt esedékes díjat;

d) a személyét ért sérelemért kapott juttatás;

e) a személyes használatára szolgáló szokásos mértékű vagyontárgy; továbbá

f) a különvagyona értékén szerzett vagyontárgy és a különvagyona helyébe lépő érték.

(2) A különvagyonnak az a haszna, amely a házassági életközösség fennállása alatt a kezelési, fenntartási költségek és a terhek levonása után fennmarad, közös vagyon.

(3) Az a különvagyonghoz tartozó vagyontárgy, amely a mindennapi közös életvitelt szolgáló, szokásos mértékű berendezési és felszerelési tárgy helyébe lép, ötévi házassági életközösség után közös vagyonná válik.

4:39. § [A különvagyong terhei és tartozásai]

(1) A házastárs különvagyongát terheli a törvényen alapuló tartás kivételével az a tartozás, amely a házassági életközösség megkezdése előtt keletkezett jogcímen alapul.

(2) A különvagyonghoz tartozik a különvagyongi vagyontárgy terhe és a külön adósságnak minősülő tartozás kamata.

(3) A különvagyonghoz tartozik az életközösség fennállása alatt keletkezett olyan tartozás,

a) amely a különvagyong megszerzésével vagy fenntartásával jár együtt, kivéve a különvagyong hasznának megszerzésével és a házastársak által közösen használt vagy hasznosított vagyontárgy fenntartásával összefüggő kiadást;

b) amely a házastársnak különvagyongára vonatkozó rendelkezéséből eredő kötelezettségen alapul;

c) amelyet a házastárs a közös vagyon terhére a másik házastárs egyetértése nélkül ingyenesen vállalt; és

d) amelyet a házastárs jogellenes és szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartásával okozott, ha a tartozás a másik házastárs gazdagodását meghaladja.

(4) A tartozás különvagyongi jellege nem érinti a másik házastárs felelősségét harmadik személlyel szemben.

4:40. § [A közös vagyonghoz tartozás vélelme]

(1) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a vagyongközösség fennállása alatt a házastársak vagyongában meglévő vagyontárgyakról azt kell vélelmezni, hogy azok a közös vagyonghoz tartoznak.

(2) A vagyongközösség fennállása alatt a közös vagyongra vagy valamelyik házastárs különvagyongára vonatkozó kötelezettség teljesítéséről azt kell vélelmezni, hogy a teljesítés a közös vagyongból történt.

4:41. § [A házastársak közötti egyes szerződések]

(1) A házastársaknak az életközösség fennállása alatt egymással kötött adásvételi, csere, ajándékozási és kölcsönszerződése és a házastársak közötti tartozáselismerés akkor érvényes, ha közokiratba vagy ügyvéd által

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2479

ellenjegyzett magánokiratba foglalták. Ez a rendelkezés nem vonatkozik ingók szokásos mértékű ajándékozására, ha az ajándék átadása megtörtént.

(2) Ha a házastársak szerződése valamely vagyontárgynak, tehernek vagy tartozásnak a közös vagyonhoz vagy a különvagyonhoz tartozását érinti, vagy e vagyonok arányát módosítja, a szerződés harmadik személlyel szemben akkor hatályos, ha a harmadik személy tudott vagy tudnia kellett arról, hogy a vagyontárgy a szerződés alapján a közös vagy a különvagyonhoz tartozik.

2. A vagyonközösséghez tartozó vagyontárgyak használata és kezelése

4:42. § *[A vagyonközösséghez tartozó vagyontárgyak használata és kezelése]*

(1) A vagyonközösséghez tartozó vagyontárgyakat a rendeltetésüknek megfelelően bármelyik házastárs használhatja.

Ezt a jogot egyik házastárs sem gyakorolhatja a másik házastárs jogai és jogi érdekei sérelmére.

(2) A vagyonközösséghez tartozó vagyontárgyakat a házastársak közösen jogosultak kezelni. Bármelyik házastárs igényelheti, hogy a másik házastárs járuljon hozzá azokhoz az intézkedésekhez, amelyek a vagyonközösséghez tartozó tárgy megóvásához vagy fenntartásához szükségesek. Az állag megóvására vonatkozó halaszthatatlan intézkedéseket a házastárs a másik házastárs hozzájárulása nélkül is megteheti, de köteles erről házastársát késedelem nélkül értesíteni.

(3) Az életközösség megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedő időben a vagyonközösséghez tartozó tárgyak használatára és kezelésére – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a közös tulajdon szabályait kell alkalmazni.

4:43. § *[A foglalkozás gyakorlásához szükséges és az üzleti célú vagyon használata és kezelése]*

(1) A vagyonközösséghez tartozó, de az egyik házastárs foglalkozásának gyakorlása vagy egyéni vállalkozói tevékenysége folytatásának céljára szolgáló vagyontárgyak használatának és kezelésének joga azt a házastársat illeti meg, aki a foglalkozást gyakorolja vagy a vállalkozói tevékenységet folytatja, feltéve hogy a másik házastárs a jogok kizárólagos gyakorlásához hozzájárult. Hozzájárulásnak minősül, ha a másik házastárs tud vagy tudnia kell a foglalkozás

gyakorlásáról vagy a vállalkozói tevékenység folytatásáról, és azt nem kifogásolja.

(2) Ha a házastárs egyéni cég, szövetkezet vagy gazdasági társaság tagja vagy részvényese, tagsági vagy részvényesi jogait önállóan, házastársa hozzájárulása nélkül gyakorolhatja abban az esetben is, ha vagyoni hozzájárulását a házastársi közös vagyonból biztosították; az egyéni cég, szövetkezet vagy gazdasági társaság működésének eredményességéről házastársát rendszeresen tájékoztatnia kell.

(3) A házastársnak az (1)–(2) bekezdésben meghatározott használat és kezelés és a tagsági vagy részvényesi jogok gyakorlása során a másik házastárs érdekeit megfelelően figyelembe kell vennie. A kötelezettség elmulasztásából eredő kárért a házastárs – a szerződésen kívül okozott kárért való felelősség általános szabályai szerint – felel.

4:44. § [Költségek és kiadások viselése]

(1) A vagyonközösséghez tartozó tárgyak fenntartásával és kezelésével járó költségeket, a közös háztartás költségeit, a házastársak és a közös gyermek megélhetéséhez és felneveléséhez szükséges kiadásokat elsősorban a közös vagyonból kell fedezni.

(2) Ha a közös vagyon az (1) bekezdésben megjelölt költségeket és kiadásokat nem fedezi, azokhoz a házastársak különvagyonukból, azok arányában kötelesek hozzájárulni. Ha csak az egyik házastársnak van különvagyon, a költségek kiegészítéséhez szükséges összeget neki kell rendelkezésre bocsátania.

3. Rendelkezés a közös vagyonnal

4:45. § [Rendelkezés a közös vagyonnal a vagyonközösség fennállása alatt]

(1) A vagyonközösség fennállása alatt a házastársak a közös vagyonra vonatkozó rendelkezést együttesen vagy a másik házastárs hozzájárulásával tehetnek.

(2) Az egyik házastárs által a vagyonközösség fennállása alatt kötött szerződéshez a másik házastárs által megkívánt hozzájárulás nincs alakszerűséghez kötve.

4:46. § [A házastárs hozzájárulásának vélelme]

(1) A házastársnak a vagyonközösség fennállása alatt a közös vagyonra kötött visszterhes szerződését – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a másik házastárs hozzájárulásával kötött szerződésnek kell tekinteni, kivéve, ha

a szerződést kötő harmadik személy tudott vagy tudnia kellett arról, hogy a másik házastárs a szerződéshez nem járult hozzá.

(2) Ha a házastárs a szerződést a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése, foglalkozásának gyakorlása vagy egyéni vállalkozói tevékenysége körében kötötte, a másik házastárs akkor hivatkozhat hozzájárulásának hiányára, ha a szerződést kötő harmadik személynél a szerződés ellen, annak megkötése előtt kifejezetten tiltakozott.

4:47. § *[Rendelkezés a közös vagyonnal a házastársi vagyonközösség megszűnése és a közös vagyon megosztása közötti időben]*

(1) A házastársi vagyonközösség megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedő időben a közös vagyonnal való rendelkezés tekintetében a közös vagyonnal a vagyonközösség alatt történő rendelkezésre vonatkozó szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a házastárs a rendes gazdálkodás szabályai szerint a másik házastárs hozzájárulása nélkül is

a) rendelkezhet a foglalkozásának gyakorlása vagy egyéni vállalkozói tevékenysége körében használt, illetve ezek

céljára lekötött vagyontárgyakkal;

b) rendelkezhet azokkal az ingó dolgokkal, amelyek a vagyonközösség megszűnését követően a házastársának egyetértésével kerültek a kizárólagos birtokába;

c) vállalhat olyan kötelezettséget, amelyek a közös vagyontárgy megóvását, fenntartását, helyreállítását és értékállandóságának biztosítását szolgálják; és

d) teljesítheti a közös vagyont terhelő tartozásokat oly módon, hogy a tartozás a közös vagyon számára nem válhat terhesebbé.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem érinti a közös vagyon megosztásakor fennálló megtérítési kötelezettséget.

4:48. § *[A közös lakásra és a társasági vagyoni hozzájárulásra vonatkozó külön szabályok]*

A házastárs a vagyonközösség fennállása alatt és annak megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedő időben

a házastársa hozzájárulása nélkül nem rendelkezhet a házastársak közös tulajdonában lévő, a házastársi közös lakást

magában foglaló ingatlannal, és nem bocsáthat közös vagyontárgyat vagyoni hozzájárulásként egyéni cég, gazdasági

társaság vagy szövetkezet rendelkezésére. A másik házastárs hozzájárulását ezekben az esetekben nem lehet

vélelmezni.

4. A rendelkezési jog gyakorlásából eredő felelősség

4:49. § [Harmadik személyekkel szembeni felelősség szerződés esetén]

(1) A közös vagyon terhére szerződést kötő házastárs a harmadik személlyel kötött szerződésből eredő tartozásért

a különvagyonával és a közös vagyon ráeső részével felel.

(2) A szerződéskötésben részt nem vett házastárs felelőssége a házastársa által a hozzájárulásával kötött szerződésért

a harmadik személlyel szemben a közös vagyonból a tartozás esedékességekor rá eső vagyoni hányad erejéig áll fenn.

4:50. § [A házastárs hozzájárulása nélkül kötött szerződés joghatásai]

Ha a házastárs a másik házastársnak a közös vagyonra kötött szerződéséhez nem járult hozzá, és hozzájárulását

vélelmezni sem lehet vagy a vélelem megdőlt, a szerződésből eredő kötelezettségért nem felel. A hozzájárulása nélkül

kötött szerződés vele szemben hatálytalan, ha a szerző fél rosszhiszemű volt vagy rá nézve a szerződésből ingyenes

előny származott. Ha a másik házastárs a szerződést hozzátartozójával kötötte, a rosszhiszeműséget és

az ingyenességet vélelmezni kell.

4:51. § [Harmadik személlyel szembeni helytállás jogalap nélküli gazdagodás alapján]

Aki házastársának szerződése vagy más kötelemkeletkeztető magatartása folytán gazdagodott, harmadik személlyel

szemben a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint akkor is köteles helytállni, ha a tartozásért egyébként nem felel.

4:52. § [A szerződést kötő házastárs felelőssége házastársával szemben]

Aki a házastársát is terhelő szerződést annak hozzájárulása nélkül köti meg, köteles házastársának az ebből eredő kárát

a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint megtéríteni, azzal, hogy a felelősség alól akkor

mentesül, ha bizonyítja, hogy a szerződés megfelelt a másik házastárs érdekének és feltehető akaratának, különösen,

ha a szerződés a közös vagyont károsodástól óvta meg.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2481

5. A vagyonközösség megszűnése

4:53. § [A vagyonközösség megszűnése]

A vagyonközösség megszűnik, ha

a) a házastársak házassági vagyonjogi szerződésben a vagyonközösséget a jövőre nézve kizárják;

b) a bíróság azt a házassági életközösség fennállása alatt megszünteti; vagy

c) a házassági életközösség megszűnik.

4:54. § [A vagyonközösség bírósági megszüntetése]

(1) A bíróság a vagyonközösséget bármelyik házastárs kérelmére a házassági életközösség fennállása alatt indokolt

esetben megszüntetheti. Ilyen esetnek minősül különösen, ha

a) a másik házastárs a kérelmet előterjesztő házastárs hozzájárulása nélkül megkötött szerződéssel vagy

szerződésen kívüli károkozásával olyan mértékű adósságot halmozott fel, amely a közös vagyonból őt

megillető részesedést veszélyeztetheti;

b) az egyéni vállalkozói tevékenységet folytató másik házastárssal szemben végrehajtási eljárás vagy azzal

az egyéni céggel, szövetkezettel, gazdasági társasággal szemben, amelynek a másik házastárs korlátlanul

felelős tagja, végrehajtási eljárás vagy felszámolási eljárás indult, és az eljárás a házastársi közös vagyonból őt

megillető részesedést veszélyeztetheti; vagy

c) a másik házastársat cselekvőképességet teljesen vagy a vagyoni ügyeiben részlegesen korlátozó gondnokság

alá helyezték, és gondnokául nem a házastársát rendelték ki.

(2) A vagyonközösség – a bíróság eltérő rendelkezésének hiányában – a megszüntetését kimondó határozat jogerőre

emelkedését követő hónap utolsó napján szűnik meg.

4:55. § [A vagyonközösség bírósági megszüntetésének jogkövetkezményei]

Ha a bíróság a vagyonközösséget megszünteti, a házastársak vagyoni viszonyaira az életközösség fennállása alatt

a továbbiakban a vagyonekülönítés szabályai az irányadók.

4:56. § [A vagyonközösség bírósági helyreállítása]

Ha az ok, amelynek alapján a bíróság a vagyonközösséget megszüntette, már nem áll fenn, a bíróság az életközösség

fennállása alatt – a házastársak közös kérelmére – a vagyonközösséget a jövőre nézve helyreállítja.

6. A házastársi közös vagyon megosztása

4:57. § [A közös vagyon megosztása]

(1) A vagyonközösség megszűnése esetén bármelyik házastárs igényelheti a közös vagyon megosztását. Ha a házasság

a házastárs halálával szűnt meg, ez a jog az örökös is megilleti.

(2) Ha a házastársak a házastársi közös vagyont szerződéssel osztják meg, a szerződés akkor érvényes, ha közokiratba vagy

ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalták. Ez a rendelkezésnemvonatkozik a közös vagyonhoz tartozó ingók

megosztására, ha a megosztást végrehajtották.

(3) Ha a házastársak között nem jött létre szerződés a közös vagyon megosztása tárgyában, vagy az nem terjed ki a vagyonszövetség megszűnéséhez kapcsolódó valamennyi igényre, a házastársi közös vagyon megosztását és a rendezetlenül maradt igények elbírálását a bíróságtól lehet kérni.

4:58. § [A közös vagyoni igények rendezése]

A házastársi vagyonszövetségből eredő igényeket egységesen kell rendezni.

4:59. § [A közös vagyon és a különvagyon közötti megtérítési igények]

(1) A közös vagyon megosztása során igényelni lehet a közös vagyontól a különvagyont, a különvagyontól a közös vagyont és az egyik házastárs különvagyonából a másik házastárs különvagyontól történő ráfordítások és a másik vagyontól teljesített tartozások megtérítését. A megtérítési igények elszámolására a vagyoni hányad értékének megállapítására vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.

(2) A közös életvitel körében elhasznált vagy felélt különvagyont megtérítésének kivételesen van helye.

2482 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

(3) Nincs helye megtérítésnek, ha arról a házastárs lemondott. A lemondás nincs alakszerűséghez kötve, de ezt annak a házastársnak kell bizonyítania, aki a lemondásra hivatkozik.

(4) Ingatlan jelentős és tartós értéknövekedését eredményező ráfordítás ellenében a megtérítésre jogosult házastárs az ingatlan értéknövekedésének megfelelő tulajdoni hányadra is igényt tarthat.

(5) A hiányzó közös vagyon, illetve különvagyont megtérítésének nincs helye, ha a vagyonszövetség megszűnésekor nincs közös vagyon és a megtérítésre köteles félnek különvagyont sincs.

4:60. § [A közös vagyoni hányad értéke és kiadása]

(1) A közös vagyontól a házastársat megillető hányadot a vagyonszövetség megszűnésekor fennállt állapot és érték szerint kell megállapítani. A vagyonszövetség megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedő időben bekövetkezett értékváltozást figyelembe kell venni, kivéve, ha az az egyik házastárs magatartásának az eredménye.

(2) A vagyonszövetséghez tartozó közös tulajdoni tárgyak megosztására a közös tulajdon megszűntetésének szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy természetbeni megosztásnak akkor sincs helye, ha azt bármelyik házastárs kellő indokkal ellenzi.

(3) A vagyonszövetségben lévő jogok és követelések megosztására a (2) bekezdésben foglalt szabályokat megfelelően

alkalmazni kell.

4:61. § [A vagyontárgyak és a tartozások szétosztása]

(1) Annak meghatározásánál, hogy a vagyonmegosztás során egyes vagyontárgyak melyik házastárs tulajdonába kerüljenek, a bíróság elsősorban a házastársak egyező nyilatkozatát veszi figyelembe.

(2) Az egyik házastárs foglalkozásának gyakorlása vagy egyéni vállalkozói tevékenysége folytatásának céljára szolgáló vagyontárgyak elsősorban az adott foglalkozást gyakorló vagy egyéni vállalkozói tevékenységet folytató házastársat illetik meg.

(3) Ha az egyik házastárs olyan gazdasági társaság tagja vagy részvényese, amelyben e házastárs vagyoni hozzájárulását a közös vagyonból biztosították, a bíróság a másik házastársnak – kérelmére – a társasági tagsági jogok átruházására vonatkozó szabályok szerint akkor juttathat a gazdasági társaságban vagyoni hányadot, ha részesedése a házastársi közös vagyonból a közös vagyoni hányad kiadására vonatkozó szabályok és az (1) bekezdésben foglaltak figyelembevételével más módon nem adható ki.

(4) Ha a vagyontárgyat tartozás terheli, azt a házastársak egymás közti viszonyában az a házastárs viseli, aki a megosztást követően a vagyontárgy tulajdonosa lett. A tartozások megosztása a jogosulttal szemben a tartozásátvállalás szabályai szerint hatályos.

4:62. § [A különvagyon kiadása]

A vagyonközösség megszűnésekor meglévő különvagyont természetben kell kiadni, kivéve, ha az a vagyonok vegyülése folytán nem lehetséges vagy a szétválasztás a közös vagyon vagy a különvagyon jelentős értékcsökkenésével járna.

VII. Fejezet

A házassági vagyoni jogi szerződés

1. Általános rendelkezések

4:63. § [A házassági vagyoni jogi szerződés tartalma]

(1) Házassági vagyoni jogi szerződésben a házasulók és a házastársak maguk határozhatják meg azt a vagyoni jogi rendszert, amelyet a házastársi vagyonközösség helyett a szerződésben meghatározott időponttól életközösségük időtartama alatt a vagyoni viszonyaikra alkalmazni kell.

(2) A felek a házassági vagyoni jogi szerződésben vagyonuk meghatározott részei tekintetében különböző vagyoni jogi

rendszereket köthetnek ki, és eltérhetnek a törvényes vagy a választott vagyoni rendszerek szabályaitól is, ha az eltérést e törvény nem tiltja.

4:64. § [A házassági vagyoni szerződés megkötésének feltételei]

(1) Házassági vagyoni szerződést a házasulók és a házastársak személyesen köthetnek.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2483

(2) A házassági vagyoni szerződés érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, ha a házastárs a tizennyolcadik életévét nem töltötte be vagy cselekvőképességében a vagyoni jognyilatkozatok tekintetében részlegesen korlátozott.

4:65. § [A házassági vagyoni szerződés alakja és nyilvántartása]

(1) A házassági vagyoni szerződés akkor érvényes, ha közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalták.

(2) A szerződés harmadik személlyel szemben akkor hatályos, ha a szerződést a házassági vagyoni szerződések országos nyilvántartásába bevezették, vagy ha a házastársak bizonyítják, hogy a harmadik személy a szerződés fennállásáról és annak tartalmáról tudott vagy tudnia kellett.

4:66. § [A házassági vagyoni szerződés módosítása és megszüntetése]

(1) A házassági életközösség fennállása alatt a házastársak a szerződést módosíthatják és megszüntethetik.

(2) A szerződés módosítására és megszüntetésére a szerződés létrejöttére vonatkozó érvényességi és hatályossági szabályokat megfelelően alkalmazni kell.

4:67. § [Harmadik személyek védelme]

(1) A házassági vagyoni szerződés nem tartalmazhat olyan visszamenőleges hatályú rendelkezést, amely bármelyik házastársnak harmadik személlyel szemben a szerződés megkötése előtt keletkezett kötelezettségét a harmadik személy terhére változtatja meg.

(2) A házastársak olyan szerződése, amely valamely vagyontárgynak a közös vagyonhoz vagy a különvagyonhoz tartozását a házassági vagyoni szerződésben kikötött rendelkezésektől eltérően változtatja meg, harmadik személlyel szemben akkor hatályos, ha a harmadik személy tudott vagy tudnia kellett arról, hogy a vagyontárgy a szerződés rendelkezése szerint a közös vagy a különvagyonhoz tartozik.

4:68. § [Rendelkezés halál esetére]

Ha a házastársak vagyoni szerződésben vagyonukról haláluk esetére rendelkeznek, e rendelkezésre a közös végrendelet szabályait kell alkalmazni.

2. Közszerzeményi rendszer

4:69. § [A közszerzeményi rendszer]

(1) Ha a házastársak vagy a házastársak a házassági vagyoni szerződésben közszerzeményi rendszer kikötésében állapodtak meg, a házassági életközösség fennállása alatt önálló vagyonszerzők, ennek megfelelően közöttük a vagyonekülönítés szabályai érvényesülnek. Az életközösség megszűnése után bármelyik házastárs követelheti a másiktól annak a vagyonszaporulatnak a megosztását, ami a vagyonukban közszerzemény.

(2) Közszerzemény az a tiszta vagyoni érték, amely a házastársnak az életközösség megszűnésekor meglévő vagyonában a házastársakat terhelő adósság ráeső részének és a különvagyónak a levonása után fennmarad.

(3) A házastársak vagyonában a házassági életközösség megszűnésekor meglévő vagyonról azt kell vélelmezni, hogy az közszerzemény.

(4) A törvényes vagyoni rendszer különvagyónra vonatkozó rendelkezései alapján kell megállapítani azt, hogy mely vagyontárgyakat, terheket és tartozásokat kell különvagyónként figyelembe venni. A különvagyónhoz kell számítani a meglévő különvagyón mellett annak a különvagyónak az értékét, amit a házastársi életközösség alatt a házastársak a közszerzeményi vagyónra vagy a másik házastárs különvagyónára fordítottak; a hiányzó különvagyón megtérítésének erre irányuló kifejezett kikötés esetén van helye.

4:70. § [A házastárs közszerzeményi részesedésének védelme]

(1) A házastárs az életközösség fennállása alatt is igényelheti a közszerzeményből rá eső rész megállapítását és annak erejéig megfelelő biztosíték nyújtását vagy a vagyoni szerződés megszüntetését akkor, ha a másik házastárs a tudomása nélkül megkötött szerződésekkel olyan mértékű adósságot halmozott fel, amely a közszerzeménynek minősülő vagyontárgyakból őt megillető részesedést meghaladja.

(2) A közszerzeménynek az (1) bekezdés szerinti biztosítása nem sértheti annak a harmadik személynek a jogát, akinek korábban keletkezett követelése áll fenn a másik házastárssal szemben.

2484 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

(3) Ha a másik házastárs a közszerzemény megállapítása és megfelelő biztosíték adása elől felhívás ellenére elzárkózik,

vagy azt megghiúsítja, a házastárs a bírósághoz fordulhat.

(4) A bíróság a perben bármelyik házastárs kérelmére a szerződést az (1) bekezdésben foglalt okból megszüntetheti és a felek között a jövőre nézve vagyonekülönítést rendelhet el.

4:71. § [A közszerzemény megosztása]

(1) A közszerzemény megosztását az életközösség megszűnésekor meglévő vagyonból a törvényes vagyoni rendszernek a közös vagyon megosztására vonatkozó rendelkezései megfelelő alkalmazásával lehet követelni.

A házastárs nem tarthat igényt a másik házastárs foglalkozásának vagy egyéni vállalkozásának gyakorlásához szükséges vagyontárgyakra és a másik házastárs gazdasági társaságbeli részesedésére akkor sem, ha azok anyagi fedezetének biztosításában részt vett.

(2) A házastársat a közszerzeményi vagyon fele illeti meg.

3. Vagyonelkülönítési rendszer

4:72. § [A vagyonelkülönítési rendszer]

Ha a házastársak a házassági vagyoni szerződésben a házastársi vagyoneközösséget a jövőre nézve teljesen vagy meghatározott vagyonszerzések, vagyontárgyak, terhek és tartozások tekintetében kizárták, a vagyonnak abban a részében, amelyre a kizárás vonatkozik, közöttük a vagyonelkülönítés rendszerét kell alkalmazni.

4:73. § [A vagyontárgyak használata és kezelése; tartozások, költségek és kiadások viselése]

(1) Ha a házastársak vagy a házastársak között szerződés vagy a bíróság határozata alapján vagyonelkülönítés jön létre, a házassági életközösség fennállása alatt a vagyonukat önállóan használják és kezelik, azzal önállóan rendelkeznek, és tartozásukért önállóan felelnek.

(2) A házastársak a közös háztartás költségeit, a közös gyermek és az egyik házastárs hozzájárulásával a másik házastárs közös háztartásban nevelt gyermeke megélhetéséhez, felneveléséhez szükséges kiadásokat közösen viselik akkor is, ha vagyonelkülönítésben élnek. Semmis az a kikötés, amely e költségek és kiadások alól bármelyik házastársat teljesen vagy túlnyomó részben mentesíti. A háztartásban és a gyermeknevelésben végzett munka a költségviselésben való részvételnek minősül.

4. A szerződés megszűnése

4:74. § [A szerződés megszűnésének esetei]

(1) A házassági vagyoni szerződést az életközösség megkezdése előtt a felek felbonthatják, vagy attól bármelyikük

elállhat. A házassági életközösség fennállása alatt a felek a szerződést a jövőre nézve szüntethetik meg.

(2) A házassági vagyoni szerződés megszűnik akkor is, ha

a) a bíróság az e törvényben meghatározott esetben megszünteti; vagy
b) megszűnik a házassági életközösség, kivéve, ha arra valamelyik házastárs halála folytán kerül sor, és a szerződés a házastársak közös végrendeleteként hatályosulhat.

(3) Ha a szerződés a felek közös megegyezése vagy egyiküknek a szerződésben biztosított felmondási joga folytán szűnik meg, a megszűnés időpontjától az életközösség fennállása alatt a házastársak vagyoni viszonyaira a házastársi vagyoni közösség szabályait kell alkalmazni.

(4) A szerződés megszűnése harmadik személlyel szemben attól az időponttól hatályos, amikor a szerződést a nyilvántartásból törlik vagy a harmadik személy a szerződés megszűnéséről tudomást szerez.

4:75. § [Elszámolás, vagyonmegosztás]

A szerződés megszűnése esetén a házastárs igényelheti a szerződésben kikötött vagyoni rendszernek megfelelő elszámolást és a közös vagyon megosztását.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2485

VIII. Fejezet

A házastársi közös lakás használatának rendezése

4:76. § [A házastársi közös lakás]

(1) Házastársi közös lakás az a lakás, amelyben a házastársak egyikük vagy mindkettőjük tulajdonjoga, hasznélvezeti joga vagy bérleti joga alapján együtt laknak.

(2) A házastársak kiskorú gyermekének lakáshasználatát a házastársi közös lakásban kell biztosítani.

(3) E fejezet alkalmazásában lakáshasználatra jogosult a lakásra kizárólagos jogcímmel rendelkező házastárs kiskorú gyermeke is.

4:77. § [A közös lakással való rendelkezés korlátai]

(1) A házastársak közös jogcíme alapján lakott lakás használatáról az életközösség fennállása alatt, és annak megszűnésétől a lakáshasználat rendezéséig a házastárs a házastársával együttesen vagy házastársa hozzájárulásával rendelkezhet. A hozzájárulást vélelmezni nem lehet.

(2) A házasság felbontása vagy a házassági életközösség megszűnése önmagában nem szünteti meg annak a házastársnak a használati jogát, aki a lakást a másik házastárs jogcíme folytán használja.

(3) A házastárs az életközösség fennállása alatt, és annak megszűnésétől a lakáshasználat rendezéséig a kizárólagos jogcíme alapján használt lakással sem rendelkezhet házastársa hozzájárulása nélkül olyan módon, amely házastársának vagy a lakásban lakó kiskorú gyermeknek a lakáshasználatát hátrányosan érintené.

4:78. § [A lakáshasználat előzetes szerződéses rendezése]

(1) A házasulók vagy a házastársak a házastársi közös lakás használatát a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetére előzetesen szerződéssel rendezhetik. A szerződés akkor érvényes, ha közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalták.

(2) A szerződés hatálya az annak megkötésekor meglévő lakás helyébe lépett közös lakásra akkor terjed ki, ha a szerződés így rendelkezik.

(3) A felek a közös lakás használatáról házassági vagyoni jogi szerződésben is rendelkezhetnek.

4:79. § [A gyermek lakáshasználati jogának figyelembevétele]

(1) Ha a használatot előzetesen rendező szerződésben a felek megállapodnak abban, hogy a lakáshasználatra jogosult gyermekeik további lakhatását a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetére milyen módon biztosítják, a szerződés az annak megkötését követően született gyermekükre is kiterjed.

(2) Ha a szerződés az (1) bekezdésben foglalt rendelkezést nem tartalmaz, vagy a rendelkezés a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermek megfelelő lakáshoz fűződő jogát súlyosan sérti, a bíróság a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetén a gyermek érdekében a házastársi közös lakás használatát a szerződésben foglaltaktól eltérően rendezheti.

4:80. § [A lakáshasználat rendezése az életközösség megszűnése után]

(1) Az életközösség megszűnése után a házastársak megállapodhatnak a házastársi közös lakás további használatáról.

A megállapodás nincs alakszerűséghez kötve.

(2) A használatot előzetesen rendező szerződés vagy az életközösség megszűnése után kötött egyéb megállapodás hiányában a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetén a házastársi közös lakás további használatáról – bármelyik házastárs kérelmére – a bíróság dönt.

(3) Ha valamelyik házastárs – házassági bontóperben vagy a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben – a lakáson

fennálló közös tulajdon megszüntetését kéri, a bíróság a házastársi közös lakás használatát a közös tulajdon megszüntetésével együtt rendezi.

(4) A lakáshasználatra jogosult gyermek lakáshasználati jogát – életkörülményeinek megfelelően – a volt közös lakásban kell biztosítani, kivéve, ha megfelelő lakhatása máshol megoldott.

4:81. § [A közös jogcímen lakott lakás használatának megosztása és a megosztás mellőzése]

(1) Ha a lakás használata a házastársakat közös jogcím alapján illeti meg, a bíróság közöttük a lakás használatát megosztja, ha ez a lakás adottságai alapján lehetséges. A lakás használata akkor is megosztható, ha a lakás kisebb átalakítással

az osztott használatra alkalmassá tehető, feltéve, hogy egyik vagy mindkét házastárs az átalakításra vonatkozó

2486 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

jogosultságát, az átalakítás műszaki előfeltételeit igazolja, és az átalakítás költségeinek megelőlegezését vállalja. Vita

esetén az átalakítás költségeinek viseléséről a bíróság dönt.

(2) A lakáshasználat megosztása esetén a házastársak a lakás meghatározott lakószobáit és helyiségeit kizárólagosan, más

helyiségeit közösen használják. A lakáshasználat megosztása a házastársak harmadik személlyel szemben fennálló

jogait és kötelezettségeit nem érinti.

(3) A bíróság a lakás használatának megosztását – a felek körülményeinek mérlegelésével – mellőzheti, ha

a) a házastársaknak vagy egyiküknek ugyanabban a helységben más beköltözhető lakása van, vagy ez a lakás

egyoldalú nyilatkozattal beköltözhetővé tehető; vagy

b) az egyik házastárs a lakásból önként és a visszatérés szándéka nélkül elköltözött és – ha a szülői felügyeletet ő

gyakorolja – a kiskorú gyermek lakáshasználati jogát megfelelően biztosította.

(4) Nem osztható meg az adottságainál fogva arra alkalmas lakás használata, ha az egyik házastárs olyan felróható

magatartást tanúsít, amely miatt a közös használat a másik házastárs vagy a kiskorú gyermek érdekeinek súlyos

sérelmével járna.

4:82. § [Az egyik házastárs használati jogának megszüntetése]

(1) Ha a házastársak közös jogcíme alapján használt lakás használatának megosztására nem kerül sor, a bíróság az egyik

házastársnak a lakás használatára vonatkozó jogát megszünteti és őt – az egyik házastársnak a lakásból önként és

a visszatérés szándéka nélküli elköltözése esetét kivéve – a lakás elhagyására kötelezi.

(2) A bíróság az egyik házastársnak a lakás használatára vonatkozó jogát megszüntetheti és őt a lakás elhagyására kötelezheti akkor is, ha a lakás egyébként alkalmas lenne az osztott használatra, de e házastárs részére a másik házastárs megfelelő cserelakást ajánl fel, és a lakáshasználat rendezésének ez a módja a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermek érdekeit nem sérti.

4:83. § *[Az egyik házastárs kizárólagos jogcíme alapján lakott lakás használatának rendezése]*

(1) Ha a házastársi közös lakást a házastársak egyikük jogcíme alapján használják, a házasság felbontása vagy az életközösség megszűnése esetén a bíróság ezt a házastársat jogosítja fel a lakás további használatára.

(2) A bíróság az adottságainál fogva arra alkalmas lakás osztott használatát akkor rendelheti el, ha a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermekek legalább egyike feletti szülői felügyeleti jog gyakorlását a másik házastársnak biztosította, vagy a lakás elhagyása a másik házastársra nézve – a házasság időtartama és e házastárs körülményei alapján – súlyosan méltánytalan lenne.

(3) Kivételesen indokolt esetben a bíróság a házastársat a másik házastárs kizárólagos tulajdonában vagy haszonélvezetében álló lakás kizárólagos használatára is feljogosíthatja, ha a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlása ezt a szülőt illeti meg és a kiskorú gyermek lakhatása másként nem biztosítható. Ebben az esetben a házastársat a bérlő jogállása illeti meg, azzal, hogy lakáshasználati joga rendes felmondással megfelelő cserelakás felajánlásával szüntethető meg.

(4) A bíróság a (2)–(3) bekezdés szerinti osztott vagy kizárólagos lakáshasználatot meghatározott időre vagy feltétel bekövetkezéséig is biztosíthatja.

4:84. § *[A lakáshasználati jog ellenértékének megtérítése]*

(1) Az a házastárs, aki szerződés vagy a bíróság döntése alapján a lakás elhagyására köteles, a korábbi használati joga vagyoni értékének megfelelő térítésre tarthat igényt.

(2) Nem tarthat igényt térítésre az a házastárs,

a) aki szerződésben a lakás elhagyását elhelyezési és térítési igény nélkül vállalta; vagy

b) akitől a bíróság a lakáshasználati jogot meghatározott időre vagy feltétel bekövetkeztéig vonta meg.

(3) A térítés összegének meghatározásánál a gyermek lakáshasználati jogának értékét annak a házastársnak a javára kell figyelembe venni, aki a lakáshasználatot szülői felügyeleti joga alapján a gyermek részére a továbbiakban biztosítja.

(4) A térítés a lakás elhagyásakor esedékes, kivéve, ha

a) a bíróság a házastársat felróható magatartása miatt kötelezte a lakás elhagyására, és az egyidejű teljesítés

a bent maradó házastárs és a kiskorú gyermek érdekét súlyosan sértené; vagy

b) a lakás használatának rendezésére a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben kerül sor, és a használati jog vagyoni értékét a bíróság a vagyonmegosztás során számolja el.

(5) A lakásban maradó házastárs a térítés helyett a távozó házastárs részére megfelelő cserelakást ajánlhat fel.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2487

4:85. § [A lakáshasználat újrarendezése]

(1) Ha a bíróság a lakás osztott használatát rendelte el, vagy a tulajdonos vagy haszonélvező házastársat kötelezte a lakás elhagyására, bármelyik házastárs kérheti a lakáshasználat újrarendezését arra hivatkozással, hogy a rendezés alapjául szolgáló körülményekben bekövetkezett változás folytán a használat módjának változatlan fenntartása lényeges jogi érdekét vagy a közös kiskorú gyermek érdekét sérti.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem érintik a volt házastársnak azt a jogát, hogy a használat megosztását követően a volt házastársa bérlőtársi jogviszonyának megszűntetését e törvénynek a bérlőtársakra vonatkozó rendelkezései alapján kérje.

HARMADIK RÉSZ

AZ ÉLETTÁRSI KAPCSOLAT CSALÁDJOGI HATÁSAI

VII. CÍM

AZ ÉLETTÁRSI TARTÁS

4:86. § [Az élettársi tartásra való jogosultság]

(1) Az életközösség megszűnése esetén volt élettársától tartást követelhet az, aki magát önhibáján kívül nem képes eltartani, feltéve, hogy az életközösség legalább egy évig fennállt és az élettársak kapcsolatából gyermek született.

(2) Ha a volt élettárs a tartásra az életközösség megszűnését követő egy év eltelté után válik rászorulttá, volt élettársától tartást különös méltánylást érdemlő esetben követelhet.

4:87. § [A tartásra való érdemtelenység]

(1) Érdemtelenége miatt nem jogosult tartásra az a volt élettárs,

a) akinek súlyosan kifogásolható életvitele, illetve magatartása járult hozzá alapvetően az élettársi kapcsolat

megszûnéséhez;

b) aki az életközösség megszûnését követően volt élettársának vagy vele együtt élő hozzátartozójának érdekeit

durván sértő magatartást tanúsított.

(2) Az érdemtelenség elbírálásánál figyelembe kell venni az arra hivatkozó volt élettárs magatartását is.

4:88. § [A tartási képesség]

Nem köteles volt élettársát eltartani, aki ezáltal saját szükséges tartását vagy gyermekének tartását veszélyeztetné.

4:89. § [Megállapodás a tartás egyszeri juttatással történő teljesítéséről]

Az élettársak közokiratban vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratban megállapodhatnak abban, hogy a tartásra

köteles élettárs tartási kötelezettségének meghatározott vagyontárgy vagy pénzösszeg egyszeri juttatásával tesz

eleget. Ebben az esetben a juttatásban részesített élettárs a jövőben tartási követeléssel akkor sem léphet fel, ha arra e

törvény alapján jogosulttá válik.

4:90. § [A tartás sorrendje az élettárs és a házastárs között]

A tartásra a volt élettárs a különélő házastárssal és a volt házastárssal egy sorban jogosult.

4:91. § [A rokontartás szabályainak alkalmazása]

A tartás mértékére, szolgáltatásának módjára, időtartamára és ezek megváltoztatására, a tartási igény

visszamenőleges érvényesítésére, a tartáshoz való jog megszûnésére és a tartás megszüntetésére a rokontartás közös

szabályait kell megfelelően alkalmazni, azzal, hogy az élettársi tartáshoz való jog megszûnik akkor is, ha az arra jogosult

újabb élettársi kapcsolatot létesít vagy házasságot köt.

VIII. CÍM

AZ ÉLETTÁRSOK LAKÁSHASZNÁLATÁNAK RENDEZÉSE

4:92. § [A lakáshasználat bírói rendezése]

A közösen használt lakásnak az életközösség megszûnését követő további használatát előzetesen rendező szerződés

vagy az életközösség megszûnése után kötött egyéb megállapodás hiányában az életközösség megszûnése esetén

bármelyik élettárs kérheti a bíróságtól az élettársak által közösen használt lakás további használatának rendezését.

2488 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

4:93. § [Az élettársak közös jogcíme alapján lakott lakás használatának rendezése]

(1) Az élettársak közös jogcíme alapján használt lakás további használatáról a bíróság a házastársak közös jogcíme alapján

használt lakás használatának rendezésére vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával dönt.

(2) A bíróság a lakáshasználatra jogosult közös kiskorú gyermek megfelelő lakáshoz fűződő jogát is figyelembe veszi, ha az élettársi kapcsolat megszűnése esetén az élettársak közös jogcíme alapján használt lakás további használatáról dönt.

4:94. § [Az élettárs feljogosítása a másik élettárs kizárólagos jogcíme alapján lakott lakás használatára]

(1) Az élettársi kapcsolat megszűnése esetén a bíróság a volt élettársat – kérelmére – feljogosíthatja a másik élettárs

kizárólagos jogcíme alapján közösen használt lakás további használatára, ha az életközösség legalább egy évig fennállt, és az élettársak kapcsolatából származó kiskorú gyermek lakáshasználati jogának biztosítása érdekében ez indokolt.

(2) A bíróság az (1) bekezdésben meghatározott esetekben az adottságainál fogva arra alkalmas lakásnak elsősorban az osztott használatát rendelheti el.

(3) Kivételesen indokolt esetben a bíróság a volt élettársat a másik élettárs kizárólagos tulajdonjoga vagy haszonélvezeti joga alapján használt lakás kizárólagos használatára is feljogosíthatja, ha a lakáshasználatra jogosult közös kiskorú gyermekek legalább egyike feletti szülői felügyeleti jog gyakorlása ezt a volt élettársat illeti meg, és a kiskorú gyermek lakáshasználatát másként nem biztosítható.

(4) A bíróság a (2)–(3) bekezdés szerinti osztott vagy kizárólagos használatot meghatározott időre vagy feltétel bekövetkezéséig is biztosíthatja.

(5) A kizárólagos használatra feljogosított volt élettársat a bérlő jogállása illeti meg, azzal, hogy lakáshasználati joga rendes felmondással megfelelő cserelakás felajánlása esetén szüntethető meg.

(6) Nemtarthat igényt a másik élettárs kizárólagos jogcíme alapján használt lakás osztott vagy kizárólagos használatára az a volt élettárs, akinek más beköltözhető vagy egyoldalú nyilatkozatával beköltözhetővé tehető lakása van.

4:95. § [A lakáshasználat újrendezése]

(1) Ha a bíróság a lakás osztott használatát rendelte el, vagy a tulajdonos vagy haszonélvező élettársat kötelezte a lakás elhagyására, bármelyik volt élettárs kérheti a lakáshasználat újrendezését arra hivatkozással, hogy a rendezés alapjául szolgáló körülményekben bekövetkezett változás folytán a használat módjának változatlan fenntartása lényeges jogi érdekét vagy a közös kiskorú gyermek érdekét sérti.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem érintik a volt élettársnak azt a jogát, hogy a használat megosztását követően volt élettársabérlőtársi jogviszonyának megszüntetését e törvénynek abérlőtársakra vonatkozó rendelkezései alapján kérje.

NEGYEDIK RÉSZ

A ROKONSÁG

IX. CÍM

A ROKONI KAPCSOLAT

4:96. § [A rokoni kapcsolat]

(1) Egyenesági a rokonság azok között, akik közül az egyik a másiktól származik.

(2) Oldalágon rokonok azok a nem egyenesági rokonok, akiknek legalább egy közös felmenő rokonuk van.

4:97. § [A rokoni kapcsolatok alapjai]

(1) A szülő és a gyermek közötti egyenesági rokoni kapcsolat leszámazással vagy örökbefogadással jön létre.

(2) A gyermek leszámazásával vagy örökbefogadásával szülőjének teljes rokonságával is rokoni kapcsolatba kerül.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2489

X. CÍM

A LESZÁRMAZÁSON ALAPULÓ ROKONI KAPCSOLAT

IX. Fejezet

Az apai jogállás keletkezése

4:98. § [Apai jogállást keletkeztető tények]

Apai jogállást

a) házassági kötelék;

b) élettársak esetén emberi reprodukcióra irányuló különleges eljárás (a továbbiakban: reprodukciós eljárás);

c) apai elismerő nyilatkozat; vagy

d) bírósági határozat keletkeztet.

4:99. § [Házassági köteléken alapuló vélelem]

(1) A gyermek apjának – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – azt a férfit kell tekinteni, akivel az anya a gyermek fogamzási idejének kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak legalább egy része alatt házassági kötelékben állt. A házasság érvénytelensége az apaság vélelmét nem érinti.

(2) A vélelmezett fogamzási idő a gyermek születésének napjától visszafelé számított száznyolcvankettedik és háromszázadik nap között eltelt idő, mind a két határnap hozzászámításával. Bizonyítani lehet, hogy a gyermek fogamzása a vélelmezett fogamzási idő előtt vagy után történt.

(3) Ha a nő házasságának megszûnése után újból házasságot kötött, az újabb házasságának fennállása alatt született gyermeke apjának akkor is az újabb férjet kell tekinteni, ha a korábbi házasság megszûnése és a gyermek születése közt háromszáz nap nem telt el. Ha ez a vélelem megdõl, a gyermek apjának a korábbi férjet kell tekinteni.

4:100. § [Reprodukciós eljáráson alapuló vélelem]

(1) Ha az apaság az anya házassági kötelékén alapuló vélelem alapján nem állapítható meg, a gyermek apjának kell tekinteni azt a férfit, aki az anyával – élettársi kapcsolatuk fennállása alatt – reprodukciós eljárásban vett részt és a származás a reprodukciós eljárás következménye.

(2) Az anyának az eredményes reprodukciós eljárás lefolytatását követõen a gyermek születéséig terjedõ idõszakban más férfival létrejött házassága a férj vonatkozásában apasági vélelmet nem keletkeztet.

(3) Az anya élettársát kell az (1) bekezdésben foglaltak szerint a gyermek apjának tekinteni akkor is, ha az anya korábbi házasságának megszûnésétõl a reprodukciós eljárásból származó gyermek megszületéséig a vélelmezett fogamzási idõ nem telt el.

4:101. § [Apai elismerõ nyilatkozaton alapuló vélelem]

(1) Ha az anya a fogamzási idõ kezdetétõl a gyermek születéséig eltelt idõ vagy annak egy része alatt nem állott házassági kötelékben, és apasági vélelmet keletkeztetõ reprodukciós eljárásban sem vett részt, vagy ha az apaság vélelme megdõlt, a gyermek apjának kell tekinteni azt a férfit, aki a gyermeket teljes hatályú apai elismerõ nyilatkozattal a magáénak ismerte el.

(2) Apai elismerõ nyilatkozatot a gyermeknél legalább tizenhat évvel idõsebb férfi tehet.

(3) Apai elismerõ nyilatkozat a gyermek fogamzási idejének kezdetétõl tehető. Ha az apai elismerõ nyilatkozat megtételére a gyermek születése elõtt kerül sor, a nyilatkozat a gyermek megszületésekor válik teljes hatályúvá.

(4) Az apai elismerõ nyilatkozatot személyesen lehet megtenni. A korlátozottan cselekvõképes kiskorú vagy a cselekvõképességében a származás megállapításával összefüggõ jognyilatkozatok tekintetében részlegesen korlátozott személy apai elismerõ nyilatkozata akkor érvényes, ha ahhoz törvényes képviselõje hozzájárult. Ha a törvényes képviselõ a nyilatkozattételben tartósan akadályozott, vagy a hozzájárulást nem adja meg, azt

a gyámhatóság hozzájárulása pótolhatja.

(5) Az apai elismerő nyilatkozat teljes hatályához szükséges az anyának, a kiskorú gyermek törvényes képviselőjének és – ha a gyermek a tizennegyedik életévét betöltötte – a gyermeknek a hozzájárulása. Ha az anya a gyermek törvényes képviselője, a hozzájárulást e minőségében is megadhatja, kivéve, ha az anya és a gyermek között érdekellentét áll fenn. Ebben az esetben a gyámhatóság a kiskorú gyermek törvényes képviselőjére eseti gyámot rendel. Ha az anya vagy a gyermek nem él vagy nyilatkozatában tartósan gátolva van, a hozzájárulást a gyámhatóság adja meg.

2490 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

(6) Ha az apai elismerő nyilatkozat megtételekor más férfi apaságának megállapítása iránt per van folyamatban, az apai elismerő nyilatkozat – az (5) bekezdésben meghatározott hozzájáruló nyilatkozatok megléte esetén is – akkor válik teljes hatályúvá, ha a per jogerős befejezésére az apaság megállapítása nélkül kerül sor.

(7) Ha a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat megtételére nagykorú gyermek esetében kerül sor, a gyermek nyilatkozhat, hogy a vér szerinti apa családi nevét kívánja-e a továbbiakban viselni vagy az addig viselt családi nevét viseli tovább. Nyilatkozat hiányában a gyermek nevét az apaság vélelme nem érinti.

4:102. § [A teljes hatályú elismerés alaki feltételei és hatálya]

(1) Az elismerést és a hozzájárulást az anyakönyvvezetőnél, a bíróságnál, a gyámhatóságnál vagy hivatásos konzuli tisztviselőnél kell jegyzőkönyvbe venni vagy közjegyzői okiratba kell foglalni. A hozzájárulást a konzuli tanúsítvány kiállítására felhatalmazott tiszteletbeli konzulnál is meg lehet tenni. A jegyzőkönyv vagy az okirat aláírását követően az apai elismerő nyilatkozat nem vonható vissza.

(2) A teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat mindenkiel szemben hatályos.

4:103. § [Bírósági határozaton alapuló vélelem]

(1) Ha a gyermek apja sem az anya házassági köteléke, sem reprodukciós eljárás, sem teljes hatályú apai elismerés alapján nem állapítható meg, az apaságot bírósági úton lehet megállapítani.

(2) A bíróság a gyermek apjának nyilvánítja azt a férfit, aki az anyával a fogamzási időben nemileg érintkezett, és az összes körülmény gondos mérlegelése alapján alaposan következtethető, hogy a gyermek ebből az érintkezésből származik.

(3) Ha az apaság bírósági megállapítására nagykorú gyermek esetén került sor, a gyermek nyilatkozhat, hogy a vér szerinti apa családi nevét kívánja-e viselni vagy az addig viselt családi nevét viseli-e tovább. Nyilatkozat hiányában a gyermek nevét az apaság vélelme nem érinti.

(4) Az apaságot megállapító ítélet mindenkivel szemben hatályos.

(5) Ha a származás reprodukciós eljárás következménye, nincs helye az apaság bírói úton történő megállapításának azzal a férfival szemben, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet vagy embriót adományozott.

4:104. § [Az apaság megállapítása iránti per indítására jogosultak]

(1) Az apaság bírósági megállapítását az anya, a gyermek, a gyermek halála után leszámazója és az apa kérheti.

(2) A kiskorú gyermek a perben a gyámhatóság hozzájárulásával az anya pertársaként vehet részt.

(3) Ha a gyermek reprodukciós eljárásból származott, nem jogosult perindításra az a férfi, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet vagy embriót adományozott.

4:105. § [A perindítás személyessége]

(1) Az apaság megállapítása iránt a pert a jogosultnak személyesen kell megindítania.

(2) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú és a cselekvőképességében a származás megállapításával összefüggő jognyilatkozatok tekintetében részlegesen korlátozott személy a pert törvényes képviselője hozzájárulásával indíthatja meg. Ha a törvényes képviselő a hozzájárulás megadásában tartósan akadályozott vagy a hozzájárulást nem adja meg, azt a gyámhatóság hozzájárulása pótolja.

(3) Ha a jogosult cselekvőképtelen, a pert nevében a gyámhatóság hozzájárulásával törvényes képviselője indíthatja meg.

(4) Az anya a perben gyermeke törvényes képviselőjeként eljárhat.

4:106. § [Az apaság megállapítása iránti per alperesei]

(1) Az apaság megállapítása iránti pert az apa ellen, az apának a gyermek ellen kell megindítania.

(2) Ha az anya által indított perben a gyermek nem az anya pertársa, a pert az anyának a gyermek ellen is meg kell indítania. Ebben az esetben a gyermek képviseletére a gyámhatóság eseti gyámot rendel.

(3) Ha az a személy, aki ellen a pert meg kellene indítani, nem él vagy ismeretlen helyen tartózkodik, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell indítani.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2491

X. Fejezet

Az apaság vélelmének megtámadása

4:107. § [Az apasági vélelem megtámadásának okai]

(1) Az apaság vélelmét azon az alapon lehet megtámadni, hogy az, akit a vélelem alapján apának kell tekinteni, a gyermek anyjával a fogamzás idejében nemileg nem érintkezett vagy a körülmények szerint egyébként lehetetlen, hogy a gyermek tőle származik.

(2) Ha az apaság vélelme teljes hatályú apai elismerő nyilatkozaton alapul, a vélelmét azon az alapon is meg lehet támadni, hogy

- a) a nyilatkozatnak a jogi feltételek hiányában nincs teljes hatálya;
- b) az apai elismerő nyilatkozatot tévedés, megtévesztés vagy jogellenes fenyegetés hatása alatt tették meg; vagy
- c) az apai elismerő nyilatkozatot jogszabály megkerülése céljából tették.

(3) Ha a származás reprodukciós eljárás következménye, az apaság vélelme akkor támadható meg, ha az anya férje vagy élettársa az eljáráshoz nem járult hozzá.

4:108. § [Az apasági vélelem megtámadásának kizártsága]

Nem lehet az apaság vélelmét megtámadni, ha

- a) a származás reprodukciós eljárás következménye, kivéve, ha az anya férje vagy élettársa az eljáráshoz nem járult hozzá; vagy
- b) az apaságot bíróság állapította meg.

4:109. § [Az apasági vélelem megtámadására jogosultak]

(1) Az apaság vélelmének megtámadására a vélelmezett apa, az anya, a gyermek, a gyermek halála után leszármazója jogosult.

(2) Az apaság vélelmét azon az alapon, hogy az apai elismerő nyilatkozatot tévedés, megtévesztés vagy jogellenes fenyegetés hatása alatt tették meg, csak a vélelmezett apa támadhatja meg.

(3) Az anya a gyámhatóság jóváhagyásával, kiskorú gyermekével együttesen indíthat pert.

(4) Az anya volt férje akkor jogosult az apaság vélelmének megtámadására, ha a vélelem alapján az anya újabb házasságbeli férje az apa, de ennek a vélelemnek a megdőlte esetén a volt férjet kellene apának tekinteni.

(5) Azon az alapon, hogy az apai elismerő nyilatkozatot jogszabály megkerülése céljából tették, az ügyész és a gyámhatóság jogosult az apai elismerő nyilatkozat megtámadására.

4:110. § [A perindítás személyessége]

(1) A pert a jogosultnak személyesen kell megindítania.

(2) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú vagy a cselekvőképességében a származás megállapításával összefüggő jognyilatkozatok tekintetében részlegesen korlátozott személy a pert törvényes képviselője hozzájárulásával indíthatja meg. Ha a törvényes képviselő a hozzájárulás megadásában tartósan akadályozott vagy a hozzájárulást nem adja meg, azt a gyámhatóság hozzájárulása pótolja.

(3) Ha a jogosult cselekvőképtelen, a pert nevében a gyámhatóság hozzájárulásával a törvényes képviselő indíthatja meg.

(4) Az anya a perben gyermeke törvényes képviselőjeként eljárhat.

4:111. § [A megtámadási határidők]

(1) Az apaság vélelmének megdöntése iránti pert a kiskorú gyermek és az anya a gyámhatóság hozzájárulásával a kiskorú gyermek hároméves koráig indíthatja meg. A többi jogosult az apasági vélelem keletkezésétől számított egy év alatt támadhatja meg az apaság vélelmét.

(2) Ha a vélelmezett apa a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot tévedés, megtévesztés vagy jogellenes fenyegetés hatása alatt tette meg, a vélelem megdöntése iránt a tévedés, megtévesztés felismerésétől, jogellenes fenyegetés esetén a kényszerhelyzet megszűnésétől számított egy éven belül indíthat pert.

(3) Ha az (1)–(2) bekezdés alapján a perindításra a gyermek a nagykorúvá válásáig nem került sor, az ezt követő egy éven belül a gyermek önállóan jogosult a perindításra.

(4) Az a jogosult, aki a megtámadás alapjául szolgáló tényről a rá megállapított határidő kezdete után szerzett tudomást, a tudomásszerzéstől számított egy év alatt támadhatja meg az apaság vélelmét.

2492 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

4:112. § [Az apasági vélelem megdöntése iránti per alperesei; az ítélet hatálya]

(1) Az apaság vélelmének megdöntése iránti keresetet a gyermeknek és az anyának az apa ellen, az apának a gyermek ellen, más jogosultnak a gyermek és az apa ellen kell megindítania. A keresetet – a gyermek által indított kereset kivételével – az anya ellen is meg kell indítani, kivéve, ha ez halála folytán nem lehetséges.

(2) Ha a gyermek az anya újabb házasságának fennállása alatt, de az anya korábbi házasságának megszűnésétől számított háromszáz napon belül született, a keresetet az anya korábbi férje ellen is meg kell indítani.

(3) Ha az a személy, aki ellen a keresetet meg kellene indítani, nem él vagy ismeretlen helyen tartózkodik, a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell indítani.

(4) Az apaság vélelmét megdöntő ítélet mindenkivel szemben hatályos.

4:113. § *[Névviselés és kapcsolattartás az apasági vélelem megdöntése után]*

(1) Ha a bíróság az apasági vélelem megdöntése iránti keresetnek helyt ad, indokolt esetben, kérelemre

a) a gyermeket feljogosíthatja családi nevének további viselésére; és

b) azt a férfit, aki a gyermeket hosszabb időn keresztül a családjában a sajátjaként nevelte, feljogosíthatja

a gyermekkel való kapcsolattartásra.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti családi nevet a gyermek tovább viselheti akkor is, ha az apai jogállástmár más tölti be.

4:114. § *[Az apaság vélelmének megdöntése nemperes eljárásban]*

(1) Nincs szükség az apaság vélelmének megdöntése iránti perindításra, ha az apaság vélelme az anya házassága alapján

áll fenn, a házastársak életközössége legalább háromszáz napja megszűnt, és az a férfi, akitől a gyermek ténylegesen

származik, a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal a magáénak kívánja elismerni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a bíróság nemperes eljárásban a vélelmezett apa, az anya és a gyermeket

teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal magáénak elismerni kívánó férfi közös kérelmére megállapítja, hogy

a gyermeknek nem az anya férje vagy volt férje az apja. Az apaság kérdését ugyanebben az eljárásban teljes hatályú

apai elismerő nyilatkozattal kell rendezni.

(3) A (2) bekezdésben foglalt eljárás megindítására az apaság vélelmének megdöntésére irányuló per megindítására

vonatkozó határidőket nem lehet alkalmazni.

XI. Fejezet

Az anyai jogállás

4:115. § *[Az anyai jogállás]*

(1) A gyermek anyja az a nő, aki megszülte.

(2) Ha az anya személye nem állapítható meg, a gyermek kérheti annak bírósági megállapítását, hogy az anyja az általa

megjelölt személy. Ha a gyermek meghalt, ez a jog a leszármazóját illeti meg.

(3) Az anyaság bírósági megállapítását az is kérheti, aki azt állítja, hogy ő a gyermek anyja.

(4) Ha a gyermek reprodukciós eljárásból származott, nem jogosult perindításra az a nő, aki az eljárás lefolytatásához

ivarsejtet vagy embriót adományozott.

4:116. § *[Negatív megállapítási per]*

A gyermek, a gyermek halála után leszármazója vagy a vér szerinti anya kérheti annak bírósági megállapítását, hogy a születési anyakönyvbe anyaként bejegyzett személy nem az a nő, aki a gyermeket megszülte, feltéve, hogy az anyaságra vonatkozó téves bejegyzés közigazgatási úton nem orvosolható.

4:117. § *[A perindítás személyessége]*

(1) Az anyasági pert a jogosultnak személyesen kell megindítania.

(2) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú vagy a cselekvőképességében a származás megállapításával összefüggő

jognyilatkozatok tekintetében részlegesen korlátozott személy a pert törvényes képviselője hozzájárulásával

indíthatja meg. Ha a törvényes képviselő a hozzájárulás megadásában tartósan akadályozott vagy a hozzájárulást nem

adja meg, azt a gyámhatóság hozzájárulása pótolja.

(3) Ha a jogosult cselekvőképtelen, a pert nevében a gyámhatóság hozzájárulásával a törvényes képviselője indíthatja meg.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2493

4:118. § *[Az anyasági per alperesei és az anyai jogállás változásának joghatása]*

(1) A pert a gyermeknek vagy leszármazójának az anya vagy a születési anyakönyvbe anyaként bejegyzett személy ellen,

az anyának a gyermek vagy a születési anyakönyvbe anyaként bejegyzett személy ellen kell megindítania.

(2) Ha a származás reprodukciós eljárás következménye, nincs helye az anyaság bírósági úton történő megállapításának

azzal a nővel szemben, aki az eljárás lefolytatásához ivarsejtet vagy embriót adományozott.

(3) Ha az anyaság bírósági megállapítása iránti perben az anyai jogállás változása a nő házassága folytán az apaság

vélelmére kihat, a pert a férj ellen is meg kell indítani, akit házassági köteléken alapuló vélelem alapján a gyermek

apjának kell tekinteni.

(4) Ha az a személy, aki ellen a pert meg kellene indítani, nem él, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell

megindítani.

(5) Az anyai jogállás változása esetén a nagykorú gyermek nyilatkozhat, hogy a vér szerinti anyja családi nevét kívánja-e

viselni vagy az addig viselt családi nevét viseli tovább. A bíróság indokolt esetben kérelemre a gyermeket

feljogosíthatja családi nevének további viselésére.

(6) Az anyasági perben hozott ítélet mindenkivel szemben hatályos.

XI. CÍM

AZ ÖRÖKBEOFOGADÁS

XII. Fejezet

Az örökbefogadás célja és feltételei

4:119. § [Az örökbefogadás célja]

(1) Az örökbefogadás az örökbefogadó, annak rokonai és az örökbe fogadott gyermek között rokoni kapcsolatot létesít az örökbefogadott gyermek családban történő nevelkedése érdekében.

(2) Örökbe fogadni kiskorú gyermeket lehet.

4:120. § [Az örökbefogadás általános feltételei]

(1) Az örökbefogadáshoz az örökbe fogadni szándékozó személynek, a gyermek törvényes képviselőjének egyező kérelme és a gyermek szüleinek, valamint a házasságban élő örökbefogadó házastársának a hozzájárulása szükséges.

(2) A tizennegyedik életévét betöltött, korlátozottan cselekvőképes kiskorú a beleegyezésével fogadható örökbe.

A tizennegyedik életévét be nem töltött, de ítélőképessége birtokában lévő kiskorú véleményét örökbefogadására vonatkozóan megfelelő súllyal figyelembe kell venni.

(3) Az örökbefogadás során törekedni kell a gyermek nevelésében kívánatos folyamatosságra, különös tekintettel a gyermek családi kapcsolataira, nemzetiségére, vallására, anyanyelvére és kulturális gyökereire.

(4) Az örökbefogadást a gyámhatóság engedélyezi.

(5) A gyámhatóság az örökbefogadást az e törvényben meghatározott feltételek megléte esetén is akkor engedélyezi, ha az a kiskorú gyermek érdekében áll. A kiskorú gyermek érdekében a gyámhatóság elsősorban a házasságban élő örökbefogadók általi örökbefogadást engedélyezi.

4:121. § [Az örökbefogadó személye]

(1) Örökbefogadó az a huszonötödik életévét betöltött, cselekvőképes személy lehet, aki a gyermeknél legalább tizenhat évvel, legfeljebb negyvenöt évvel idősebb, és személyisége, körülményei alapján alkalmas a gyermek örökbefogadására. Rokoni vagy házastársi örökbefogadás esetén a korkülönbségtől el kell tekinteni.

(2) Közös gyermekként történő örökbefogadás esetén az (1) bekezdésben meghatározott életkornak és korkülönbségnek az egyik örökbefogadó tekintetében kell fennállnia. Ha testvéreket fogadnak örökbe, az idősebb gyermek életkorát kell alapul venni.

(3) Nem fogadhat örökbe az, aki a szülői felügyelet megszüntetését vagy a közügyektől való eltiltást kimondó jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll, és az, akinek gyermeke átmeneti vagy tartós nevelésben van.

4:122. § [Az örökbefogadásra való alkalmasság megállapítása]

(1) Az örökbefogadásra való alkalmasságot – jogszabályban meghatározott előzetes eljárás és felkészítés lefolytatását követően – a gyámhatóság állapítja meg.

2494 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

(2) A rokonok, a szülő házastársa, a gyermeket a szülő hozzájárulásával legalább egy éve folyamatosan a saját háztartásában nevelő örökbe fogadni szándékozó személy és nemzetközi örökbefogadás esetén az örökbe fogadni szándékozó személy alkalmasságát a gyámhatóság az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárás során állapítja meg.

Ezt a szabályt kell alkalmazni azon személy alkalmasságának megállapítására is, aki a gyámhatóság határozata alapján nála elhelyezett gyermeket ellenszolgáltatás ellenében saját háztartásában neveli (a továbbiakban: gyermekvédelmi nevelőszülő).

4:123. § [Az örökbefogadható gyermek]

(1) Örökbe fogadni – a házastárs kiskorú gyermekének örökbefogadása kivételével – olyan gyermeket lehet, akinek a szülei nem élnek, vagy akit a szülei megfelelően nevelni nem képesek.

(2) Az örökbefogadott gyermeket az örökbefogadás fennállása alatt az örökbefogadó házastársa fogadhatja örökbe, az örökbefogadó halála után más személy is. Ha az örökbefogadott gyermeket az örökbefogadó halála után fogadják örökbe, a korábbi örökbefogadás megszűnik.

4:124. § [Az örökbefogadhatónak nyilvánítás]

(1) A gyámhatóság az átmeneti nevelésbe vett gyermeket legfeljebb két évre örökbefogadhatónak nyilvánítja, ha a szülő önhibájából

a) gyermekével egy éve nem tart rendszeres kapcsolatot vagy fél éven át semmilyen formában nem tart kapcsolatot, illetve életvitelén, körülményein nem változtat, és emiatt az átmeneti nevelés nem szüntethető meg; vagy

b) lakó- és tartózkodási helyét az új lakó- és tartózkodási helyének hátrahagyása nélkül megváltoztatja, és az annak felderítésére irányuló intézkedések hat hónapon belül nem vezetnek eredményre.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott határidő indokolt esetben legfeljebb két évvel meghosszabbítható.

(3) Az (1) bekezdés a) pontja esetén az örökbefogadhatóvá nyilvánítás jogkövetkezményére a szülőt az átmeneti nevelést elrendelő határozatban figyelmeztetni kell.

(4) A gyámhatóság a gyermek örökbefogadása érdekében az örökbefogadhatónak nyilvánítással egyidejűleg a szülő kapcsolattartási jogát szünetelteti.

(5) Ha a kiskorú örökbefogadására nem került sor, és utóbb a gyámhatóság az átmeneti nevelést megszünteti, az örökbefogadhatónak nyilvánító határozat hatályát veszti.

4:125. § [Szülői hozzájárulás a nyílt örökbefogadáshoz]

(1) Nyílt az örökbefogadás, ha a vér szerinti szülő meghatározott, általa ismert örökbefogadó tekintetében járul hozzá az örökbefogadáshoz.

(2) A szülő a hozzájáruló nyilatkozatát a gyermek születésétől számított hat héten belül – a gyermeknek a szülő vagy a gyermek más hozzátartozója által történő nevelése érdekében – visszavonhatja. A visszavonás lehetőségére a szülőt figyelmeztetni kell.

(3) Az örökbefogadáshoz történt hozzájárulás esetén a szülő felügyeleti joga a gyermek hathetes életkorának betöltésével megszűnik. A szülői felügyelet megszűnését a gyámhatóság állapítja meg.

(4) Nyílt örökbefogadás – a rokonok és a szülő házastársa által történő örökbefogadás kivételével – szülői hozzájárulás esetén is a területi gyermekvédelmi szakszolgálat vagy örökbefogadást elősegítő szervezet közreműködésével jöhet létre.

4:126. § [Szülői hozzájárulás a titkos örökbefogadáshoz]

(1) Titkos az örökbefogadás, ha a vér szerinti szülő olyan módon járul hozzá gyermeke örökbefogadásához, hogy az örökbefogadó személyét és személyi adatait nem ismeri, vagy ha a szülő hozzájárulására e törvény szerint nincs szükség. A hozzájáruló nyilatkozatot a gyermek születése előtt is meg lehet tenni.

(2) A szülő a hozzájáruló nyilatkozatát a gyermek születésétől számított hat héten belül – a gyermeknek a szülő vagy a gyermek más hozzátartozója által történő nevelése érdekében – visszavonhatja. A visszavonás lehetőségére a szülőt figyelmeztetni kell.

(3) Ha a gyermek a hatodik életévét betöltötte vagy egészségileg károsodott, a hozzájáruló nyilatkozat érvényességéhez

a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott esetben a szülő felügyeleti joga a gyermek hathetes életkorának betöltésével szûnik meg. A szülõi felügyeleti jog megszûnését a gyámhatóság állapítja meg.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2495

(5) Titkos örökbefogadás esetén a szülő az örökbefogadásról nem kap értesítést és az örökbefogadásról hozott határozat ellen jogorvoslattal nem élhet.

(6) Titkos örökbefogadás esetén a vér szerinti szülő és az örökbefogadó szülő egymás természetes személyazonosító adatairól nem kap tájékoztatást.

4:127. § [Örökbefogadás szülõi hozzájárulás nélkül]

(1) Nincs szükség az örökbefogadáshoz annak a szülőnek a hozzájárulására,

a) aki a szülõi felügyeletet megszüntető jogerős bírósági ítélet hatálya alatt áll;

b) akinek átmeneti nevelésbe vett gyermekét a gyámhatóság örökbefogadhatónak nyilvánította;

c) aki nem kiskorúság miatt cselekvőképtelen;

d) akinek személye ismeretlen, vagy aki ismeretlen helyen tartózkodik, és a felkutatására tett intézkedések nem

vezettek eredményre; vagy

e) aki gyermekét annak érdekében, hogy más nevelje fel – személyazonosságának feltárása nélkül – egészségügyi intézmény által arra kijelölt helyen hagyja és hat héten belül a gyermekért nem jelentkezik.

(2) Nincs szükség az örökbefogadáshoz az örökbefogadó házastársának hozzájárulására, ha

a) a házastárs cselekvőképtelen vagy ismeretlen helyen tartózkodik; vagy

b) a házastársak között az életközösség megszûnt.

4:128. § [Örökbefogadás előtti gondozás]

(1) Az örökbefogadás iránti kérelem előterjesztését és az érdekeltek hozzájárulását követően az örökbe fogadni

szándékozó személynek a gyermeket legalább egy hónapig a saját háztartásában kell gondoznia. Az örökbefogadás

a gondozási idő eredményes eltelte után engedélyezhető.

(2) Az örökbefogadás az (1) bekezdés szerinti gondozási idő mellőzésével engedélyezhető, ha

a) az örökbefogadó és a vér szerinti szülő házastársak;

b) az örökbefogadó a vér szerinti szülő hozzájárulásával a gyermeket már legalább egy éve saját háztartásában

gondozza; vagy

c) a nevelésbe vett gyermeket a gyermekvédelmi nevelőszülője fogadja örökbe, aki a gyermek gondozásáról és neveléséről legalább egy éve gondoskodik.

4:129. § [Nemzetközi örökbefogadás]

(1) Nemzetközi örökbefogadásnak minősül, ha az örökbefogadás következtében a gyermek végleges jelleggel más országba kerül, függetlenül az örökbefogadó állampolgárságától és attól, hogy a gyermek állampolgársága megváltozik-e.

(2) A gyermek külföldre történő örökbeadása – a rokonok és a szülő házastársa által történő örökbefogadás kivételével – örökbefogadhatóvá nyilvánított, átmeneti nevelésbe vett vagy tartós nevelésbe vett gyermek esetén engedélyezhető, feltéve, hogy a gyermeket a tartós nevelésbe vételt vagy az örökbefogadhatóvá nyilvánítást követően belföldön azért nem fogadták örökbe, mert az örökbefogadása érdekében tett intézkedések nem vezettek eredményre.

4:130. § [A haszonszerzés tilalma]

Az örökbefogadást nem lehet engedélyezni, ha az örökbefogadás a felek vagy az örökbefogadásban közreműködő személyek vagy szervezetek részére indokolt költségeiket meghaladó vagyoni előnnyel jár.

4:131. § [Az örökbefogadás létrejötte és utánkövetése]

(1) Az örökbefogadás az örökbefogadást engedélyező határozat jogerőre emelkedésével lép hatályba. Ha az örökbefogadó az eljárás folyamán meghal, az örökbefogadás engedélyezése esetén annak joghatásai az örökbefogadó halálával beállnak.

(2) Az örökbefogadást követően a gyermek helyzetét, életkörülményeinek alakulását jogszabályban meghatározott szervezet vagy a területi gyermekvédelmi szakszolgálat az örökbefogadást engedélyező határozat jogerőre emelkedésétől számított legfeljebb öt évig figyelemmel kíséri és segíti.

2496 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

XIII. Fejezet

Az örökbefogadás joghatásai

4:132. § [Gyermekek jogállás az örökbefogadó családjában; közös gyermekként fogadás]

(1) Az örökbefogadott az örökbefogadó és annak rokonai tekintetében az örökbefogadó gyermekének jogállásába lép.

(2) A házastársak közös gyermekének kell tekinteni azt, akit mindkét házastárs együttesen vagy külön örökbefogadott.

Közös gyermekké fogadás az is, ha az egyik házastárs a másik házastárs gyermekét fogadja örökbe.

(3) Az örökbefogadás kihat az örökbefogadott leszármazóira.

4:133. § [Joghatás a leszármazásból eredő jogokra és kötelezettségekre]

(1) Az örökbefogadás folytán a leszármazáson alapuló rokonságból származó szülői felügyeleti és rokontartási jogok és kötelezettségek megszűnnek, kivéve, ha az egyik házastárs a másik házastárs gyermekét fogadta örökbe.

(2) Ha az egyik házastárs a másik házastárs gyermekét fogadja örökbe, és az a házasság, amelyből a gyermek származik, a házastárs halála folytán szűnt meg, a meghalt házastárs rokonainak kapcsolattartási jogát az örökbefogadás nem érinti.

(3) Ha mindkét szülő halála folytán a gyermeket az egyik szülő rokona fogadja örökbe, a másik szülő rokonainak kapcsolattartási jogát az örökbefogadás nem érinti.

(4) Kivételesen indokolt esetben a gyámhatóság nyílt örökbefogadás esetén azt a vér szerinti szülőt is feljogosíthatja a kapcsolattartásra, aki hozzájárult gyermekének a másik szülő házastársa által történő örökbefogadásához.

4:134. § [Az örökbefogadott neve]

(1) Az örökbefogadott gyermek az örökbefogadó születési vagy házasságkötéssel szerzett családi nevét viseli, kivéve, ha az örökbefogadó a házastársa teljes nevét vagy családi nevét a házasságkötésre utaló toldással viseli. Ha az örökbefogadó házassági neveként a házasságra utaló toldás nélkül házastársa, volt házastársa nevét vagy kettőjük összekapcsolt családi nevét viseli, az örökbefogadott új családi neve – az örökbefogadó választása szerint – a házastárs, volt házastárs családi neve, az összekapcsolt családi név vagy az örökbefogadó születési neve. Ugyanazon örökbefogadó által örökbefogadott több gyermek azonos családi nevet viselhet.

(2) Közös gyermekké fogadás esetén az örökbefogadóknak az örökbefogadás iránti kérelemben nyilatkozniuk kell arról, hogy az örökbefogadott melyik örökbefogadó családi nevét viselje. Az örökbefogadók megállapodása alapján az örökbefogadott az örökbefogadók családi nevét együtt viselheti abban az esetben is, ha az örökbefogadók a családi

nevüket nem kapcsolták össze. Ha a házastársak a gyermeket nem együtt fogadták örökbe, megegyezésük hiányában a gyermek a korábbi örökbefogadó családi nevét viseli.

(3) A gyámhatóság kivételesen megengedheti, hogy az örökbefogadott megtarthassa addigi családi nevét.

(4) A gyámhatóság kivételesen indokolt esetben engedélyezheti az örökbefogadott utónevének a megváltoztatását.

Az utónevet az örökbefogadók határozzák meg.

(5) Az örökbefogadott családi nevét és utónevét az örökbefogadás engedélyezésével egyidejűleg kell megállapítani.

4:135. § [Örökbefogadott gyermek vérségi származás megismeréséhez fűződő joga]

(1) Az örökbefogadott felvilágosítást kérhet a gyámhatóságtól arról, hogy őt örökbefogadták-e, él-e a vér szerinti szülője, van-e testvére, és – ha a tizennegyedik életévét betöltötte – vér szerinti szülőjének, testvérének természetes személyazonosító adatairól is. A tizennegyedik életévét betöltött gyermek a kérelmet törvényes képviselője hozzájárulása nélkül is előterjesztheti. Erről az örökbefogadási eljárás során a feleket tájékoztatni kell.

(2) A felvilágosítás megadásához a vér szerinti szülő és a testvér meghallgatása szükséges. Ha az örökbefogadott kiskorú, az örökbefogadót vagy más törvényes képviselőt is meg kell hallgatni. A kiskorú testvér meghallgatásához törvényes képviselőjének előzetes hozzájárulása szükséges. Ha a vér szerinti szülő vagy testvér cselekvőképtelen, törvényes képviselőjének meghallgatása is szükséges.

(3) Nincs szükség a vér szerinti szülő, a testvér, az örökbefogadó vagy más törvényes képviselő meghallgatására, ha ismeretlen helyen távol van vagy meghallgatása elháríthatatlan akadályba ütközik.

(4) A vér szerinti szülő, a testvér természetes személyazonosító adatai az örökbefogadottal nem közölhetők, ha

a) a vér szerinti szülő, a testvér, az örökbefogadó vagy más törvényes képviselő meghallgatása ismeretlen helyen

való távollét vagy elháríthatatlan akadály miatt nem volt lehetséges;

b) a vér szerinti szülő, a testvér úgy nyilatkozik, hogy a természetes személyazonosító adatainak közölhetők; vagy

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2497

c) a kiskorú gyermek érdekeivel ellentétben áll, így különösen, ha a vér szerinti szülő felügyeleti jogát a bíróság

azért szüntette meg, mert a szülő felróható magatartásával gyermeke javát, különösen testi jólétét, értelmi

vagy erkölcsi fejlődését súlyosan sértette vagy veszélyeztette.

(5) Ha a vér szerinti szülő az (1) bekezdés szerinti kérelem előterjesztésének időpontjában már nem él, természetes személyazonosító adatai az örökbefogadott gyermekkel közölhetők, kivéve, ha korábbi eljárás során már úgy nyilatkozott, hogy adatai közzétételéhez nem járul hozzá.

4:136. § [Tájékoztatás a vér szerinti szülő egészségügyi adatairól]

A gyámhatóság

a) a tizennegyedik életévét be nem töltött örökbefogadott gyermek törvényes képviselője;

b) a tizennegyedik életévét betöltött örökbefogadott gyermek, illetve törvényes képviselője; vagy

c) a nagykorú örökbefogadott

kérelmére – a vér szerinti szülőre vonatkozó természetes személyazonosító adatok közzététele nélkül – tájékoztatást ad

az örökbefogadott egészsége szempontjából jelentős, a vér szerinti szülőre vonatkozó egészségügyi adatokról.

A tizennegyedik életévét betöltött örökbe fogadott gyermek által kérelmezett adatokról a törvényes képviselőt is tájékoztatni kell.

XIV. Fejezet

Az örökbefogadás hatálytalanná válása és felbontása

4:137. § [Az örökbefogadás hatálytalanná válása]

(1) Az örökbefogadás hatálytalanná válik, ha az örökbefogadó az örökbefogadottat teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal gyermekének ismeri el, vagy ha az örökbefogadót jogerős bírósági ítélet következtében

az örökbefogadott apjának vagy anyjának kell tekinteni.

(2) Ha az örökbefogadás hatálytalanná válik, ezt úgy kell tekinteni, mintha az örökbefogadásra nem került volna sor.

4:138. § [Az örökbefogadás felbontása kölcsönös kérelemre]

(1) Az örökbefogadást a felek kölcsönös kérelme alapján a gyámhatóság felbonthatja.

(2) Ha az örökbefogadott még kiskorú, az örökbefogadás csak a kiskorú érdekében bontható fel. Az eljárás során

a gyámhatóság – elháríthatatlan akadály kivételével – az örökbefogadott vér szerinti szüleit is meghallgatja.

(3) Az örökbefogadás a gyámhatósági határozat jogerőre emelkedésével szűnik meg. Ha bármelyik fél az eljárás folyamán

meghal, az örökbefogadás joghatásai – a felbontás engedélyezése esetén – a kérelem beadásának napjára visszamenő hatállyal szűnnek meg.

(4) A felbontás kihat az örökbefogadóra, az örökbefogadó rokonaira, az örökbefogadottra és az örökbefogadott leszármazóira.

4:139. § [Az örökbefogadás felbontása egyoldalú kérelemre]

(1) Az örökbefogadást a bíróság felbontja, ha akár az örökbefogadó, akár az örökbefogadott olyan magatartást tanúsított, amely miatt az örökbefogadás fenntartása a másik fél számára elviselhetetlenné vált. Ha az örökbefogadott kiskorú, az örökbefogadás az örökbefogadó kérelmére kivételesen indokolt esetben bontható fel.

(2) Az örökbefogadó halála után az örökbefogadást annak érdekében is fel lehet bontani, hogy az örökbefogadott leszármazáson alapuló családi jogállását visszanyerje.

(3) Az örökbefogadás bírósági felbontását bármelyik fél kérheti. Kiskorú örökbefogadott érdekében az örökbefogadás bírósági felbontása iránt a gyámhatóság is indíthat pert. Ha az a fél, aki ellen a pert meg kellene indítani nem él, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani. Ha az örökbefogadó az eljárás során meghal, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnokkal szemben kell folytatni.

(4) Ha több örökbefogadó közül a keresetindításkor az egyik örökbefogadó él, az örökbefogadás felbontását az élő örökbefogadó a meghalt örökbefogadó vonatkozásában is kérheti. Erre bármelyik örökbefogadóval szemben tanúsított magatartás okot adhat.

(5) Kiskorú örökbefogadott esetén a bíróság a vér szerinti szülőket is meghallgatja, kivéve, ha az elháríthatatlan akadályba ütközik.

2498 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

4:140. § [Az örökbefogadást felbontó ítélet hatálya]

(1) Az örökbefogadás az azt felbontó ítélet jogerőre emelkedésének napján szűnik meg. Ha bármelyik fél az eljárás folyamán meghal, az örökbefogadás joghatásai – az örökbefogadás felbontása esetén – a kereset megindításának napjára visszamenő hatállyal szűnnek meg.

(2) Az örökbefogadást felbontó ítélet kihat az örökbefogadóra, az örökbefogadó rokonaira, az örökbefogadottra és az örökbefogadott leszármazóira.

(3) Az örökbefogadást felbontó ítélet mindenkivel szemben hatályos.

4:141. § [Az örökbefogadást felbontó határozat hatálya több örökbefogadó esetén]

Ha az örökbefogadást az egyik örökbefogadó tekintetében bontották fel – a gyámhatóság vagy a bíróság eltérő

rendelkezése hiányában – az örökbefogadás az ő és az ő rokonai vonatkozásában szűnik meg.

4:142. § [Névviselés az örökbefogadás felbontása esetén]

Az örökbefogadás felbontása után az örökbefogadott és leszármazói az örökbefogadással felvett családi nevet nem viselhetik. A gyámhatóság vagy a bíróság indokolt esetben kérelemre feljogosíthatja az érintetteket az örökbefogadással felvett családi név további viselésére.

4:143. § [A meghalt örökbefogadó után megszerzett jogok védelme]

Az örökbefogadás megszűnésénemérinti a gyámhatósági eljárás vagy a per megindítása előtt meghalt örökbefogadó után megszerzett jogokat. A már átszállt örökséget ebben az esetben visszakövetelni nem lehet.

4:144. § [Az örökbefogadás megszűnésének joghatása a leszármazáson alapuló rokonságra]

Az örökbefogadás felbontásával felélednek a leszármazáson alapuló rokonságból származó azon jogok és kötelezettségek, amelyek az örökbefogadással megszűntek, de a szülői felügyeleti jogok és kötelezettségek nem állnak helyre.

XV. Fejezet

Az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatok

4:145. § [Az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatok]

(1) Az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatokat a (2)–(3) bekezdésben foglalt kivétellel személyesen lehet megtenni. Személyesen, törvényes képviselője hozzájárulása nélkül teheti meg a jognyilatkozatát a korlátozottan cselekvőképes kiskorú is.

(2) A cselekvőképességében a családjogi jognyilatkozatok tekintetében részlegesen korlátozott személynek az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatához törvényes képviselőjének hozzájárulása szükséges.

(3) A cselekvőképtelen személy helyett az örökbefogadással kapcsolatos jognyilatkozatokat törvényes képviselője teheti meg, a tizennegyedik életévét be nem töltött, de ítélőképessége birtokában lévő kiskorút a gyámhatóságnak meg kell hallgatnia.

(4) Az örökbefogadás felbontásával kapcsolatban az örökbefogadó nem járhat el az örökbefogadott törvényes képviselőjeként. Ebben az esetben a kiskorú örökbefogadott részére a gyámhatóság eseti gyámot rendel.

XII. CÍM

A SZÜLŐI FELÜGYELET

XVI. Fejezet

A szülői felügyelet általános szabályai

4:146. § *[A kiskorú jogállása; a szülői felügyeleti jogok és kötelezettségek]*

(1) A kiskorú gyermek szülői felügyelet vagy gyámság alatt áll.

(2) A szülői felügyelet a kiskorú gyermek neve meghatározásának, gondozásának, nevelésének, tartózkodási helye meghatározásának, vagyona kezelésének, törvényes képviselőtének jogát és köteleességét, a gyámnevezésnek és a gyámságból való kizárásnak a jogát foglalja magában.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2499

4:147. § *[A szülői felügyelet gyakorlásának elvei]*

(1) A szülői felügyeletet a szülők a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének érdekében, egymással együttműködve kötelesek gyakorolni.

(2) A szülői felügyelet közös gyakorlása során a szülők jogai és kötelezettségei egyenlők.

4:148. § *[A gyermek bevonása a döntésekbe]*

A szülőknek tájékoztatniuk kell gyermeküket az őt érintő döntésekről, biztosítaniuk kell, hogy az ítélőképessége birtokában lévő gyermekük a döntések előkészítése során véleményt nyilváníthasson, törvényben meghatározott esetben szüleivel közösen dönthessen. A szülőknek a gyermek véleményét – korára, érettségére tekintettel – megfelelő súllyal figyelembe kell venniük.

4:149. § *[A szülői felügyelet korlátozásának kivételessége]*

A szülő felügyeleti jogának gyakorlását a bíróság vagy más hatóság törvényben meghatározott, kivételesen indokolt esetben, olyan mértékben korlátozhatja vagy vonhatja el, amely a gyermek érdekének biztosításához szükséges.

XVII. Fejezet

A szülői felügyelet tartalma

1. A gyermek nevének meghatározása

4:150. § *[A gyermek nevének meghatározása]*

(1) A gyermek – szüleinek megállapodása szerint – apjának vagy anyjának születési vagy házasságkötéssel szerzett családi nevét viseli. Ha a szülők nem kötöttek házasságot, a gyermek nem viselheti az anyja más személlyel kötött házassága folytán viselt nevét, ha azt az anya a házasságra utaló toldással viseli. A gyermek családi névként szüleinek összekapcsolt családi nevét is viselheti, akkor is, ha a szülők a házasságkötés után családi nevüket nem kapcsolták

össze vagy a szülők nem kötöttek házasságot. A gyermek családi neve legfeljebb kéttagú lehet.

(2) A házasságban élő szülők valamennyi, a házasság fennállása alatt született közös gyermekének kizárólag azonos családi neve lehet, kivéve, ha a szülők a házasság fennállása alatt családi nevüket módosították. Közös házassági nevet viselő házastársak gyermeke a szülők közös házassági nevét viselheti. Ha a szülők egyike viseli házassági névként kettőjük összekapcsolt családi nevét, a gyermek – a szülők megállapodása alapján – a másik szülő házasságra utaló toldást nem tartalmazó nevét vagy a szülők összekapcsolt családi nevét viseli.

(3) Ha nincs olyan személy, akit a gyermek apjának kell tekinteni, a gyermek az anyja születési vagy házasságkötéssel szerzett családi nevét viseli, kivéve, ha az anya a férje teljes nevét vagy családi nevét a házasságra utaló toldással viseli.

(4) Az anya a gyámhatóságnál kezdeményezheti, hogy a születési anyakönyvbe kiskorú gyermeke apjaként képzelt személyt jegyezzenek be. Az anya a képzelt személy apaként való bejegyzésére irányuló eljárás során dönthet arról, hogy a gyermek a továbbiakban a képzelt apa családi nevét viseli. Erre vonatkozó nyilatkozata hiányában a gyermek az anya családi nevét viseli tovább.

(5) Ha nincs olyan személy, akit a gyermek apjának kell tekinteni, a gyermek a nagykorúvá válását követően kérheti, hogy a születési anyakönyvbe – ha arra korábban nem került sor – apjaként képzelt személyt jegyezzenek be, és kezdeményezheti a korábban bejegyezett képzelt apa nevének törlését is. Ebben az esetben arról is nyilatkozhat, hogy a továbbiakban viselni kívánja-e a képzelt apa családi nevét.

(6) A gyermek utónevét a szülők határozzák meg.

4:151. § [Gyámhatósági névmegállapítás]

(1) A gyámhatóság állapítja meg a gyermek nevét, ha

a) a szülői felügyeletet közösen gyakorló szülők a gyermek családi és utónevének meghatározásával kapcsolatos megállapodásukat a gyámhatóság felhívásától számítva harminc napon belül nem jelentik be; vagy

b) a gyermek mindkét szülője ismeretlen.

(2) A gyámhatóság állapítja meg a gyermek utónevét, ha a szülői felügyeleti jogot az a szülő gyakorolja, aki az anyakönyvvezető vagy a gyámhatóság felhívása ellenére a gyermek utónevét – a felhívás közlésétől számított harminc napon belül – nem határozza meg.

2. A gyermek gondozása és nevelése

4:152. § *[A gyermek gondozása, lakóhelyének és tartózkodási helyének meghatározása]*

(1) A szülők joga és kötelezettsége, hogy a gyermeket gondozzák, a gyermek megélhetéséhez és felnevelkedéséhez szükséges feltételeket biztosítsák.

(2) A szülők a saját háztartásukban kötelesek a gyermekük lakhatását biztosítani. A gyermek lakóhelye – ha a bíróság vagy a gyámhatóság eltérően nem rendelkezik – a szülei lakása akkor is, ha a gyermek átmenetileg máshol tartózkodik.

(3) A szülő vagy a gyámhatóság a gyermek kiadását követelheti attól, aki a gyermeket jogtalanul tartja magánál.

(4) A tizenhatodik életévét betöltött gyermek a szülők lakóhelyét vagy a szülők által kijelölt más tartózkodási helyet a gyámhatóság jóváhagyásával a szülők beleegyezése nélkül elhagyhatja, ha az az érdekeivel nem ellentétes. A szülők lakóhelyének vagy a szülők által kijelölt más tartózkodási hely elhagyása önmagában a szülői felügyeletet

– a személyes gondozás és nevelés kivételével – nem érinti.

(5) A gyermek huzamos időn át – így tanulmányok folytatása, munkavállalás vagy más hasonló célból – önállóan vagy egyik szülőjével mindkét szülő egyetértésével tartózkodhat külföldön.

(6) A gyermek letelepedés céljából történő külföldre távozásához erre vonatkozó szülői engedély szükséges.

4:153. § *[A gyermek nevelésének és életpályájának megválasztása]*

(1) A szülők jogosultak a gyermek nevelésének módját megválasztani.

(2) A gyermek képességei figyelembevételével a szülők és a gyermek közösen döntenek el, hogy a gyermek milyen életpályára készüljön.

(3) Az életpálya kijelölésével és ezzel összefüggésben a gyermek taníttatásával, iskolájának megválasztásával kapcsolatban a szülő és a gyermek között felmerülő vitában a gyámhatóság dönt.

4:154. § *[A gyermekekkel tényleges családi kapcsolatban álló személy részvétele a gyermek gondozásában és nevelésében]*

A gyermek gondozása, nevelése során egyes jogok és kötelezettségek gyakorlásában – a felügyeletet gyakorló szülő hozzájárulásával – részt vehet az a személy, akinek saját vagy a szülővel közös háztartásában a gyermek huzamos időn át nevelkedik.

3. A gyermek vagyonának kezelése

4:155. § *[A gyermek vagyonának kezelőj]*

(1) A szülői felügyeletet gyakorló szülők joga és kötelezettsége, hogy gyermekük minden olyan vagyonát kezeljék, amely e törvény szerint nincs kivéve a kezelésük alól.

(2) Ha a gyermek azzal a kikötéssel kapott vagyont, hogy azt szülei nem kezelhetik, a gyámhatóság – a vagyont juttató személy javaslatának figyelembevételével – a vagyon kezelésére gyámot rendel ki (a továbbiakban: vagyonkezelő gyám). Ha a vagyont juttató harmadik személy a vagyon kezeléséből az egyik szülőt kizárta, a vagyont a vagyonkezelésre egyébként jogosult másik szülő kezeli.

4:156. § [A szülő egyedüli vagyonkezelői joga]

(1) A szülői felügyeletet közösen gyakorló szülők kölcsönösen vagy külön-külön meghatalmazást adhatnak egymásnak arra vonatkozóan, hogy a gyermek vagyonát az egyik szülő a másik helyett kezelje. A meghatalmazás akkor érvényes, ha közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalták.

(2) A gyermek nevében eljáró szülőt a kisebb jelentőségű vagyoni jogi szerződések megkötésénél jóhiszemű harmadik személyek olyannak tekinthetik, mint aki a másik szülő meghatalmazottjaként is eljár.

(3) Ha azt a gyermek érdekei indokolják, a gyámhatóság a szülői felügyeletet közösen gyakorló szülők közül kijelölheti azt a szülőt, aki a gyermek vagyonának kezelője.

4:157. § [A gyermek vagyonának és jövedelmének felhasználása]

(1) A szülők a gyermek vagyonából eredő jövedelemnek azt a részét, amely a vagyon terheinek kifizetése után fennmarad, a gyermek indokolt szükségleteire kötelesek fordítani.

(2) A szülők a gyermek eltartásának fedezése céljából a gyermek vagyonának állagát e törvénynek a gyermek tartására vonatkozó rendelkezései szerint vehetik igénybe.

(3) Ha a gyermek szülője háztartásában nevelkedik és keresménnyel rendelkezik, a szülő igényelheti, hogy a háztartás költségeihez megfelelő mértékben járuljon hozzá.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2501

4:158. § [A szülő felelőssége a vagyonkezelésért]

(1) A szülők gyermekük vagyonát biztosítékadás és számadás kötelezettsége nélkül kezelik.

(2) A szülők gyermekük vagyonának kezelése során a rendes vagyonkezelés szabályai szerint, ugyanazzal a gondossággal kötelesek eljárni, mint saját ügyeikben. Ha e kötelezettségüket szándékosan vagy súlyos gondatlanságból megszegik, az ezzel okozott kárt a szerződésen kívül okozott károk megtérítéséért való felelősség szabályai szerint kötelesek megtéríteni.

4:159. § [A szülők vagyonekezelői jogának korlátozása]

Ha a szülői felügyeletet gyakorló szülők gyermekük vagyónának kezelése tekintetében kötelességüket a gyermek érdekeit súlyosan sértő módon nem teljesítik, a gyámhatóság indokolt esetben

- a) elrendelheti a gyermek pénzének és értéktárgyainak a gyámhatóság részére történő átadását, ha azokat a rendes vagyonekezelés szabályai szerint készen tartani nem kell;
- b) a szülőket biztosítékadásra kötelezheti;
- c) a vagyonekezelést rendszeres felügyelete alá vonhatja;
- d) kötelezheti a szülőket, hogy a vagyonekezelésről úgy adjanak számot, mint a gyám; illetve
- e) a szülőktől a vagyonekezelés és a vagyoni ügyekben való képviselő jogát egyes vagyoni ügyekre vagy az ügyek meghatározott csoportjára nézve korlátozhatja vagy megvonhatja.

4:160. § [A gyermek vagyónának kiadása]

Ha a szülők vagyonekezelői joga megszűnik, kötelesek gyermekük vagyónát kiadni a nagykorú gyermeknek vagy annak, akinek kezelése alá a vagyon kerül.

4. A gyermek törvényes képviselője

4:161. § [A gyermek törvényes képviselője]

(1) A szülői felügyeletet gyakorló szülők joga és kötelezettsége, hogy gyermeküket személyi és vagyoni ügyeiben képviseljék.

(2) A vagyonekezelői joggal nem rendelkező szülő a gyermek vagyoni ügyeiben törvényes képviselőként nem járhat el.

4:162. § [A szülői törvényes képviselő kizártsága a jognyilatkozat személyessége miatt]

A szülő képviselői jogánemterjed ki a gyermeknek azokra a jognyilatkozataira, amelyeket jogszabály szerint kizárólag személyesen lehet megtenni.

4:163. § [A szülői törvényes képviselő kizártsága érdekellentét miatt]

(1) A szülő – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – nem képviselheti a gyermekét olyan ügyben, amelyben ő maga, házastársa, élettársa, egyenesági rokona vagy az ő törvényes képviselője alatt álló más személy a gyermekkel szemben ellenérdekű fél.

(2) Ha a gyermek ügyében a törvényes képviselőt gyakorló szülő törvény vagy a gyámhatóság rendelkezése, érdekellentét vagy más tényleges akadály miatt nem járhat el, a gyámhatóság a gyermeknek eseti gyámot rendel.

(3) Eseti gyám kirendelését bármely érdekelt, bármely hatóság kérheti, és annak hivatalból is helye van. A szülő eseti gyám

kirendelése céljából köteles a gyámhatóságnak késedelem nélkül bejelenteni, ha a (2) bekezdésben megjelölt okból az ügyben nem járhat el.

(4) Az eseti gyám az ügyben olyan jogkörrel jár el, mint a gyám.

XVIII. Fejezet

A szülői felügyelet gyakorlása

1. A szülők megállapodása a szülői felügyelet gyakorlásáról

4:164. § [A szülői felügyelet közös gyakorlása]

(1) A szülői felügyeletet a szülők – megállapodásuk vagy a gyámhatóság vagy a bíróság eltérő rendelkezése hiányában – közösen gyakorolják akkor is, ha már nem élnek együtt.

(2) A különélő szülőknek a közös szülői felügyelet gyakorlása során biztosítaniuk kell gyermekük kiegyensúlyozott életvitelét.

2502 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

(3) Azonnali intézkedést igénylő esetben a szülő a gyermek érdekében – a másik szülő késedelem nélkül történő értesítése mellett – közös szülői felügyelet esetén is önállóan dönthet.

4:165. § [A különélő szülők megállapodása a felügyeleti jogok megosztásáról és a közös szülői felügyeletről]

(1) A különélő szülők a szülői felügyelettel kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket egymás között megoszthatják, és megállapodhatnak abban is, hogy a szülői felügyeletet az egyikük gyakorolja. A szülők erre irányuló megállapodására utal, ha a gyermek hosszabb ideje háborítatlanul egyikük háztartásában nevelkedik.

(2) A házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a szülők közös kérelmére a bíróság – a gyermek érdekét mérlegelve – a szülők közös szülői felügyeletre és ezzel összefüggésben a gyermek lakóhelyére vagy a szülői felügyelet

(1) bekezdés szerinti rendezésére vonatkozó egyezségét jóváhagyja, vagy arról ítélettel határoz.

4:166. § [Döntés a közös szülői felügyelet gyakorlásával összefüggő vitában]

Ha a közös szülői felügyelet gyakorlása során a szülők valamely kérdésben nem tudnak megállapodni – a lelkiismereti és vallásszabadság körébe tartozó kérdés kivételével – a gyámhatóság dönt.

2. A szülői felügyelet gyakorlásának bírósági rendezése

4:167. § [A szülői felügyelet gyakorlásának bírósági rendezése]

(1) A különélő szülők megállapodásának hiányában – kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból – a bíróság dönt arról, hogy a szülői felügyeletet melyik szülő gyakorolja.

(2) A bíróság a döntés során azt mérlegeli, hogy a gyermek testi, szellemi és erkölcsi fejlődése miként biztosítható a legkedvezőbbben.

4:168. § *[A különélő szülő feljogosítása egyes szülői felügyeleti jogok gyakorlására]*

(1) Ha a bíróság a szülői felügyelet gyakorlására az egyik szülőt jogosítja fel, a gyermekétől különélő szülő a szülői felügyeleti jogokat a gyermek sorsát érintő lényeges kérdések kivételével nem gyakorolhatja.

(2) A bíróság a gyermekétől különélő szülőt feljogosíthatja a gyermek gondozásával, nevelésével összefüggő egyes feladatok ellátására, és kivételesen a vagyonkezelés és a gyermek vagyoni ügyeiben a törvényes képviselő teljes körű vagy részleges gyakorlására. Ha a gyermek érdekei megkívánják, a gyermek sorsát érintő valamely lényeges kérdésben való döntés jogát a bíróság korlátozhatja vagy megvonhatja.

4:169. § *[A gyermek elhelyezése harmadik személynél]*

(1) Ha a szülői felügyeletnek a szülők által történő gyakorlása a gyermek érdekét veszélyezteti, a bíróság a gyermeket másnál is elhelyezheti, feltéve, hogy ez a személy a nála történő elhelyezést maga is kéri. Ebben az esetben ezt a személyt gyámul kell kirendelni, és a szülő felügyeleti joga szünetel.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a bíróság a gyermeket elsősorban olyan személynél helyezi el, aki a gyermek gondozásában, nevelésében, a gyermek érdekeinek megfelelően már korábban részt vett.

4:170. § *[A szülői felügyelet gyakorlásának és a gyermek elhelyezésének megváltoztatása]*

(1) A szülői felügyelet gyakorlásának és a gyermek harmadik személynél történő elhelyezésének megváltoztatása a bíróságtól akkor kérhető, ha azok a körülmények, amelyeken a szülők megállapodása vagy a bíróság döntése alapult, utóbb lényegesen módosultak, és ennek következtében a megváltoztatás a gyermek érdekében áll. Nem hivatkozhat a körülmények megváltozása folytán a gyermek érdekére az a szülő, aki a változást felróható magatartásával maga idézte elő, így különösen, ha a gyermeket jogosulatlanul vette magához vagy tartja magánál.

(2) Ha a közös szülői felügyelet gyakorlása során a szülők már nem tudnak együttműködni, a közös szülői felügyeletet a bíróság bármelyik szülő kérelmére megszünteti.

4:171. § *[A szülői felügyelet gyakorlásának rendezése és a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése iránti per]*

(1) A szülői felügyelet gyakorlásának rendezése, a felügyelet, az egyes felügyeleti jogok gyakorlásának megváltoztatása, a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése és az elhelyezés megváltoztatása iránt a szülő és a gyámhatóság indíthat pert.

(2) A pert – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a szülőnek a másik szülő ellen, a gyámhatóságnak mindkét szülő ellen meg kell indítania.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2503

(3) A harmadik személynél történt elhelyezés megváltoztatása iránti pert az ellen a személy ellen kell megindítani, akinél a gyermeket elhelyezték.

(4) A bíróságnak az eljárása során – elháríthatatlan akadály esetét kivéve – mindkét szülőt meg kell hallgatnia. Indokolt esetben, vagy ha azt a gyermek maga kéri, közvetlenül vagy szakértő útján meg kell hallgatnia a gyermeket is. Ha a gyermek a tizennegyedik életévét betöltötte, szülői felügyeletére és elhelyezésére vonatkozó döntés egyetértésével hozható, kivéve, ha a gyermek választása a fejlődését veszélyezteti.

4:172. § *[Közvetítés a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránti perben]*

A bíróság indokolt esetben kötelezheti a szülőket, hogy a szülői felügyelet megfelelő gyakorlása és az ehhez szükséges együttműködésük biztosítása érdekében – ideértve a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartást – közvetítői eljárást vegyenek igénybe.

3. A gyermekétől különélő szülő jogai és kötelezettségei

4:173. § *[A szülők együttműködési kötelezettsége]*

A szülői felügyeletet gyakorló szülőnek és a gyermekétől különélő szülőnek a gyermek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében – egymás családi életét, nyugalma tiszteletben tartva – együtt kell működniük.

4:174. § *[A gyermekkel együttélő szülő tájékoztatási kötelezettsége]*

A szülői felügyeletet gyakorló szülőnek a gyermek fejlődéséről, egészségi állapotáról, tanulmányairól a különélő szülőt megfelelő időközönként tájékoztatnia kell, és a különélő szülő érdeklődése esetén a gyermekkel kapcsolatos felvilágosítást meg kell adnia.

4:175. § *[Közösen gyakorolt szülői felügyeleti jogok]*

(1) A különélő szülők a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben közösen gyakorolják jogaikat akkor is, ha a szülői felügyeletet a szülők megállapodása vagy a bíróság döntése alapján az egyik szülő gyakorolja, kivéve, ha

a gyermekétől különélő szülő felügyeleti jogát a bíróság e tekintetben korlátozta vagy megvonta.

(2) A gyermek sorsát érintő lényeges kérdésnek tekintendő a kiskorú gyermek nevének meghatározása és megváltoztatása, a szülőjével azonos lakóhelyén kívüli tartózkodási helyének, huzamos időtartamú vagy letelepedés céljából történő külföldi tartózkodási helyének kijelölése, állampolgárságának megváltoztatása és iskolájának, életpályájának megválasztása.

(3) Ha a különélő szülők egyes, a (2) bekezdésben meghatározott, közösen gyakorolt felügyeleti jogosítványok tekintetében nem tudnak megegyezni, erről a gyámhatóság dönt.

4:176. § [A különélő szülő tájékoztatási kötelezettsége]

Ha a bíróság a gyermekétől különélő szülőt feljogosítja a gyermek gondozásával, nevelésével összefüggő egyes feladatok ellátására, a vagyonkezelés és a gyermek vagyoni ügyeiben a törvényes képviselőt gyakorlására, a szülői felügyeletet e tekintetben a különélő szülő gyakorolja. A különélő szülő tevékenységéről a szülői felügyeletet egyébként gyakorló szülőt tájékoztatni köteles.

4:177. § [Közvetítés a gyámhatósági eljárásban]

A gyámhatóság, kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból, a szülői felügyeletet gyakorló szülő és a gyermekétől különélő szülő közötti megfelelő együttműködés kialakítása, a különélő szülő jogainak biztosítása – ideértve a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartást – érdekében a szülők számára közvetítői eljárás igénybevételét rendelheti el.

4. A kapcsolattartás

4:178. § [A kapcsolattartás joga]

(1) A gyermeknek joga, hogy különélő szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn. A gyermeket nevelő

szülő vagy más személy köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani.

(2) A gyermekétől különélő szülő – ha a bíróság vagy a gyámhatóság eltérően nem rendelkezik – jogosult és köteles gyermekével kapcsolatot tartani.

2504 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

(3) A szülőnek joga van gyermekével kapcsolatot tartani akkor is, ha a szülői felügyeleti joga szünetel, kivéve, ha a gyermek vagy a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozója sérelmére elkövetett cselekmény miatt elrendelt távoltartó határozat hatálya alatt áll.

(4) Kivételesen indokolt esetben, a gyermek érdekében azt a szülőt is fel lehet jogosítani a gyermekkel való kapcsolattartásra,

a) akinek a szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette;

b) aki hozzájárult gyermekének a másik szülő házastársa által történő örökbefogadásához; vagy

c) akinek szülői felügyeleti joga a gyermek ismeretlen személy által történő örökbefogadásához adott

hozzájárulásával vagy azért szűnt meg, mert a szülő a gyermeket – annak érdekében, hogy más nevelje fel, személyazonosságánakfeltárása nélkül – egészségügyi intézményben, arra kijelölt helyen hagyja, a gyermekért hat héten belül nem jelentkezik, és a gyermek örökbefogadására nem került sor.

(5) A (4) bekezdés szerinti esetben a szülőnek a gyermekkel való kapcsolattartásra való feljogosításáról a szülői felügyeletet megszüntető bíróság vagy – ha a gyermeket tartós nevelésbe vették – a gyámhatóság dönt.

4:179. § [Kapcsolattartásra jogosult más hozzátartozók]

(1) A kapcsolattartásra a nagyszülő, a testvér és – ha a szülő és a nagyszülő nem él vagy a kapcsolattartásban tartósan akadályozva van, vagy a kapcsolattartási jogát önhibájából nem gyakorolja – a gyermek szülőjének testvére és szülőjének házastársa is jogosult.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott személyek kapcsolattartási jogát nem érinti az, ha az a házasság, amelyből az örökbe fogadott gyermek származik, a gyermek szülőjének halála folytán szűnt meg, és a házastárs a másik házastárs korábbi házasságából származó gyermekét fogadja örökbe.

(3) A kapcsolattartásra – ha a gyermek hosszabb időn keresztül a háztartásában nevelkedett – kérelmére feljogosítható a volt mostoha-szülő, nevelőszülő, gyám és az is, akinek a gyermekekre vonatkozó apasági vélelmét a bíróság megdöntötte.

4:180. § [A kapcsolattartási jog tartalma]

(1) A kapcsolattartási jog magában foglalja a gyermekkel való személyes találkozást, a gyermeknek a lakóhelyéről vagy a tartózkodási helyéről rendszeresen, meghatározott időtartamra történő elvitelét, a gyermekkel időszakonként, elsősorban az oktatási szünetek és a többnapos ünnepek időszakában való huzamos együttlétet, és kiterjed a kapcsolat személyes találkozás nélküli fenntartására.

(2) A kapcsolattartás joga – ha a bíróság vagy a gyámhatóság a gyermek érdekében eltérően nem rendelkezik – az (1) bekezdésben foglalt keretek között kiterjed a gyermek meghatározott időtartamú külföldre vitelére is.

(3) A gyermek elvitelével felmerülő kiadások – ha a bíróság vagy a gyámhatóság eltérően nem rendelkezik – a kapcsolattartásra jogosultat terhelik.

4:181. § [A kapcsolattartás rendezése]

(1) A kapcsolattartásról a házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a szülők egyezsége köthetnek; egyezségük hiányában a kapcsolattartásról – kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból – a bíróság dönt. Ha házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti per nincs folyamatban, a kapcsolattartásról a szülők megegyezésének hiányában a gyámhatóság dönt. A döntés előtt az érdekelteket és az ítéltéképessége birtokában lévő gyermeket meg kell hallgatni.

(2) A kapcsolattartásról a bíróság vagy a gyámhatóság a gyermek korának, egészségi állapotának, életkörülményeinek, a szülők személyes körülményeinek és az ítéltéképessége birtokában lévő gyermek véleményének figyelembevételével rendelkezik.

(3) A kapcsolattartásra vonatkozó határozatban rendelkezni kell a kapcsolattartás gyakoriságáról, időtartamáról, folyamatos vagy időszakos voltáról, arról, hogy felügyelt kapcsolattartásra kerül-e sor, továbbá a gyermek átadásának és visszaadásának helyéről, idejéről és módjáról, a kapcsolattartás elmaradására vonatkozó értesítési kötelezettségről és az elmaradt kapcsolattartás pótlásáról.

(4) Ha a kapcsolattartás kérdésében a bíróság döntött, a kapcsolattartás megváltoztatását a határozat jogerőre emelkedésétől számított két éven belül a bíróságtól lehet kérni.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2505

4:182. § [Tájékoztatási kötelezettség; az elmaradt kapcsolattartás pótlása]

(1) A kapcsolattartást akadályozó körülményekről a felek késedelem nélkül kötelesek tájékoztatni egymást.

(2) A jogosultnak fel nem róható okból elmaradt kapcsolattartást a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb hat hónapon belül pótolni kell.

4:183. § [Felelősség a kapcsolattartás akadályozásáért, szabályainak megszegéséért]

(1) Ha a kapcsolattartásra jogosult vagy kötelezett személy a kapcsolattartást kellő indok nélkül akadályozza vagy szabályait megszegi, az ezzel okozott kárt köteles a másik félnek megtéríteni.

(2) A gyámhatóság kérelemre kötelezi a kapcsolattartást kellő indok nélkül akadályozó, a kapcsolattartás szabályait megszegő felet a kapcsolattartás akadályozása, szabályainak megszegése folytán keletkezett igazolt költségek viselésére.

4:184. § [A kapcsolattartási jog korlátozása és megvonása]

A gyámhatóság vagy – házassági vagy szülői felügyelet rendezése iránti perben – a bíróság a felróható magatartást tanúsító szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy kapcsolattartási jogát a gyermek érdekében korlátozhatja vagy megvonhatja.

4:185. § [A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása]

A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásáról a gyámhatóság gondoskodik.

XIX. Fejezet

A szülői felügyeleti jog szünetelése és megszűnése

1. A szülői felügyeleti jog szünetelése

4:186. § [A szülői felügyeleti jog szünetelése]

(1) Szünetel a szülői felügyeleti jog, ha

a) a szülő cselekvőképtelen;

b) a kiskorú szülő korlátozottan cselekvőképes, kivéve a tizenhatodik életévét betöltött kiskorú szülő gondozási, nevelési jogát és kötelezettségét;

c) a szülő cselekvőképességében a szülői felügyeleti jogok gyakorlása tekintetében részlegesen korlátozott;

d) a szülő ismeretlen helyen távol van, vagy ténylegesen akadályozva van a szülői felügyelet ellátásában;

e) a gyámhatóság a gyermek családba fogadásához hozzájárult;

f) a szülő hathetes életkoránál fiatalabb gyermeke örökbefogadásához járult hozzá;

g) a gyermeket a gyámhatóság átmeneti nevelésbe vette;

h) a bíróság a gyermeket harmadik személynél helyezte el; vagy

i) a szülő a gyermek vagy a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozója sérelmére elkövetett cselekmény miatt elrendelt távoltartó határozat hatálya alatt áll.

(2) Az életközösség fennállása alatt szünetel a szülői felügyeleti joga annak a szülőnek, aki együtt él a szülői felügyelettől megfosztott másik szülővel.

(3) A szülői felügyelet megszüntetése vagy a szülői felügyelet rendezése iránti per jogerős befejezéséig szünetel a szülői felügyeleti joga annak a szülőnek, akinek a gyermekét a gyámhatóság ideiglenes hatállyal a különélő másik szülőnél, más személynél vagy intézményben helyezte el.

2. A családbafogadás

4:187. § [A családbafogadás]

(1) A szülői felügyeletet közösen gyakorló szülők vagy a szülői felügyeletet gyakorló szülő kérelmére – a különélő másik szülő meghallgatásával – a gyámhatóság hozzájárulhat ahhoz, hogy a szülő egészségi állapota, indokolt távolléte vagy más családi ok miatt a gyermeket más, általa megnevezett család átmenetileg befogadja, gondozza és nevelje, feltéve, hogy a családbafogadás a gyermek érdekében áll.

(2) A gyámhatóság a családbafogadáshoz akkor járul hozzá, ha a családba fogadó szülő személyisége és körülményei alapján alkalmas a gyermek gondozására, nevelésére, a gyámság ellátására, és e feladatok ellátását maga is vállalja.

(3) A családba fogadó szülőt vagy szülőket a gyámhatóság gyámul rendeli.

2506 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

4:188. § [A szülő jogai és kötelezettségei családbafogadás esetén]

(1) A családbafogadás ideje alatt a szülő szülői felügyeleti joga szünetel.

(2) A szülőt megilleti a kapcsolattartás joga és a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben való együttes döntési jog.

(3) Különösen indokolt esetben a gyámhatóság a szülőt feljogosíthatja a vagyonkezelés és a gyermek vagyoni ügyében a törvényes képviselő jogával.

(4) A családbafogadás a szülő tartási kötelezettségét nem érinti.

4:189. § [A családbafogadás felülvizsgálata]

(1) A családbafogadás feltételeinek fennállását a gyámhatóság évente felülvizsgálja.

(2) A családbafogadást a gyámhatóság megszünteti, ha azt a szülő vagy a családba fogadó szülő kéri, vagy ha annak fenntartása a gyermek fejlődését veszélyezteti.

3. A szülői felügyeleti jog megszűnése, megszüntetése és visszaállítása

4:190. § [A szülői felügyeleti jog megszűnése]

(1) Megszűnik a szülői felügyeleti jog

a) a gyermek nagykorúvá válásával;

b) a gyermek örökbefogadásával, kivéve, ha a gyermeket a szülő házastársa fogadja örökbe;

c) a szülőnek a gyermek örökbefogadásához adott hozzájárulásával, vagy ha a gyermek örökbefogadásához a szülő a gyermek hathetes korát megelőzően járult hozzá, a gyermek hathetes korának elérésekor, kivéve, ha a szülő a hozzájáruló nyilatkozatot visszavonta; vagy
d) ha a szülő a gyermeket annak érdekében, hogy más nevelje fel – személyazonosságának feltárása nélkül – egészségügyi intézmény arra kijelölt helyén hagyja, és a gyermekért hat héten belül nem jelentkezik.

(2) Ha a szülői felügyeletet a szülők közösen gyakorolják, az egyik szülő halála esetén a szülői felügyelet a túlélő szülőt illeti meg.

(3) Ha az a szülő hal meg, aki a szülői felügyeletet vagy annak egyes részjogosítványait egyedül gyakorolta, a felügyelet a túlélő szülőt illeti meg, feltéve, hogy nem áll a szülői felügyelet megszüntetését kimondó ítélet hatálya alatt.

(4) Ha a szülői felügyeleti jog a (3) bekezdés alapján a túlélő szülőt illeti meg, a gyámhatóság felhívja őt a szülői felügyeleti jogok gyakorlására. Nem hívható fel a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a túlélő szülő, ha szülői felügyeleti joga cselekvőképtelensége, kiskorúság miatti korlátozott cselekvőképessége, cselekvőképességének a szülői felügyeleti jogok gyakorlása tekintetében való részleges korlátozottsága, ismeretlen helyen való tartózkodása vagy a szülői felügyelet ellátásában való tényleges akadályoztatottsága miatt szünetel, vagy ha az a gyermek érdekével nyilvánvalóan ellentétben áll.

4:191. § [A szülői felügyeleti jog bírósági megszüntetése]

(1) A bíróság megszünteti a szülői felügyeletet, ha

a) a szülő felrható magatartásával gyermeke javát, különösen testi jólétét, értelmi vagy erkölcsi fejlődését

súlyosan sérti vagy veszélyezteti; vagy

b) a gyermeket más személynél helyezték el vagy átmeneti nevelésbe vették, és a szülő a gyermek elhelyezésére

vagy az átmeneti nevelésbe vételre okot adó magatartásán, életvitelén, körülményein önhibájából nem változtat.

(2) Ha a szülőt a bíróság valamelyik gyermeke személye ellen elkövetett szándékos bűncselekmény miatt szabadságvesztésre ítélte, a bíróság a szülői felügyeletet a szülő valamennyi gyermeke tekintetében megszüntetheti.

A bíróság rendelkezhet úgy, hogy a megszüntető határozat hatálya kihat a később született gyermekekre is.

(3) Aki szülői felügyeletet megszüntető jogerős ítélet hatálya alatt áll, nem fogadhat örökbe, nem viselhet gyámságot, gyermek nála nem helyezhető el és – a bíróság vagy a gyámhatóság eltérő rendelkezésének hiányában – nincs joga arra, hogy gyermekével kapcsolatot tartson.

4:192. § [A szülői felügyeleti jog bírósági visszaállítása]

A bíróság a jövőre nézve visszaállítja a szülői felügyeletet, ha az az ok, amely miatt azt megszüntették, márnemáll fenn, és nincs egyéb olyan ok sem, amely a megszüntetésre alapul szolgálna.
M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2507

4:193. § [A szülői felügyeleti jog megszüntetése és visszaállítása iránti per indítására jogosultak és a per alperesei]

(1) A szülői felügyelet megszüntetése iránt a másik szülő, visszaállítása iránt bármelyik szülő indíthat pert. Mindkét esetben perindításra jogosult a gyermek, a gyámhatóság és az ügyész is.

(2) A szülői felügyelet megszüntetése és visszaállítása iránt a korlátozottan cselekvőképes kiskorú személy és a cselekvőképességében a szülői felügyeleti jogok gyakorlása tekintetében részlegesen korlátozott szülő a pert – törvényes képviselője hozzájárulásával – személyesen indíthatja meg. A cselekvőképtelen szülő és gyermek nevében a pert a gyámhatóság hozzájárulásával a törvényes képviselő indíthatja meg.

(3) A szülői felügyelet megszüntetése iránt a pert az ellen a szülő ellen kell megindítani, akinek szülői felügyeletét meg kívánják szüntetni. A szülői felügyelet visszaállítása iránt az ellen kell pert indítani, akinek keresete folytán a bíróság a szülői felügyeletet megszüntette; ha a szülői felügyelet visszaállítását ő kéri, a pert a másik szülő ellen kell megindítani. Ha az a személy, aki ellen a pert meg kellene indítani, már nem él, a pert a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani.

(4) A szülői felügyelet megszüntetése és az annak visszaállítása iránt indított perben hozott ítélet mindenkivel szemben hatályos.

XIII. CÍM

A ROKONTARTÁS

XX. Fejezet

A rokontartás közös szabályai

4:194. § [A rokontartásra való jogosultság]

(1) Rokonaival szemben az jogosult tartásra, aki magát önhibáján kívül nem képes eltartani, és akinek tartásra kötelezhető

házastársa, volt házastársa vagy volt élettársa nincs.

(2) Érdemtelen a tartásra az a nagykorú, aki a tartásra kötelezettel vagy vele együtt élő hozzátartozójával szemben olyan súlyosan kifogásolható magatartást tanúsít vagy olyan életvitelt folytat, amely miatt tartása a kötelezettől

– figyelemmel a jogosult és a kötelezett kapcsolatának jellegére és a kötelezett magatartására is – nem várható el.

(3) Ha a szülő a tartási, gondozási és nevelési kötelezettségének eleget tett, a gyermek a vele szemben tanúsított kirívóan

súlyos magatartás esetén hivatkozhat a szülő érdemtelenységére.

4:195. § [A tartási képesség]

Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, nem köteles mást eltartani, aki ezáltal saját szükséges tartását vagy a tartás

sorrendjében a jogosultat megelőző személy tartását veszélyeztetné.

4:196. § [A tartásra kötelezettek köre és a tartási kötelezettség sorrendje]

(1) A tartási kötelezettség – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – az egyenesági rokonokat terheli egymással szemben.

(2) Tartási kötelezettsége áll fenn elsősorban a szülőnek a gyermekével és a gyermeknek a szülőjével szemben.

(3) Ha a tartásra jogosult gyermeknek tartásra kötelezhető szülője nincs, eltartása távolabbi felmenőire hárul.

(4) Ha a tartásra jogosultnak nincs gyermeke, távolabbi leszármazói kötelesek őt eltartani.

(5) A tartásra jogosulthoz a leszármazás rendjében közelebb álló rokon tartási kötelezettsége a távolabbi rokonét megelőzi.

(6) A tartásra szoruló személy nem érvényesíthet tartási igényt rokonával szemben arra hivatkozva, hogy tartási

jogosultságát érdemtelenége miatt a tartás sorrendjében közelebb álló rokonával szemben nem érvényesíthetné.

4:197. § [A testvértartás]

Azt a kiskorút, akinek tartásra kötelezhető egyenesági rokona nincs, nagykorú testvére köteles eltartani, feltéve, hogy

ezt saját maga, házastársa, élettársa és tartásra rászoruló egyenesági rokonai szükséges tartásának veszélyeztetése

nélkül képes teljesíteni.

4:198. § [A mostohagyermek tartása]

(1) A házastárs köteles háztartásában eltartani a vele együtt élő házastársának olyan, tartásra szoruló kiskorú gyermekét

(a továbbiakban: mostohagyermek), akit házastársa az ő beleegyezésével hozott a közös háztartásba.

(2) A mostohaszülő tartási kötelezettsége nem érinti a vér szerinti szülő tartásdíj-fizetési kötelezettségét.

2508 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

4:199. § [A mostohaszülő és a nevelőszülő tartása]

(1) A mostohagyermek a tartásra szoruló mostohaszülőjét akkor köteles eltartani, ha a mostohaszülő az ő eltartásáról hosszabb időn át gondoskodott.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feltételekkel köteles eltartani a nevelt gyermek azt a személyt, aki róla saját háztartásában hosszabb időn át ellenszolgáltatás nélkül gondoskodott, és nem vér szerinti-, örökbefogadó- vagy mostohaszülője (a továbbiakban: nevelőszülő).

4:200. § [A tartásra jogosultság sorrendje a vér szerinti és a tényleges családi kapcsolatokban]

Tartásra jogosult

a) a vér szerinti gyermek, a mostoha- és a nevelt gyermek egy sorban; illetve

b) a vér szerinti szülő és – ha a jogi feltételek egyébként fennállnak – a mostohaszülő és a nevelőszülő egy sorban.

4:201. § [A tartási kötelezettség megoszlása]

(1) Több egy sorban kötelezett között a tartási kötelezettség a kereseti, jövedelmi, vagyoni viszonyaik és teljesítőképességük arányában oszlik meg.

(2) Ha a tartásra köteles személy a tartás alól mentesül, a rá eső tartás a vele egy sorban álló kötelezettek, ilyen személyek hiányában a sorban utánuk következő kötelezettek hárul.

(3) Annak a tartásra kötelezettnek a javára, aki a tartásra jogosultat személyesen gondozza, az ezzel járó tevékenységet és egyéb terhet a tartási kötelezettség meghatározásánál figyelembe kell venni.

4:202. § [A tartásra való jogosultság sorrendje]

Ha valaki több jogosult eltartására köteles és mindegyiket nem képes eltartani, a jogosultság sorrendjében

a) a kiskorú gyermek a nagykorú gyermeket;

b) a gyermek a házastársat, a volt házastársat és a volt élettársat;

c) a házastárs, a volt házastárs és a volt élettárs – egymással egy sorban – a szülőt;

d) a szülők – egymással egy sorban – a többi rokont; és

e) a többi rokon közül a leszármazó a felmenőt és a leszármazás rendjében a közelebbi rokon a távolabbít megelőzi.

4:203. § [Eltérés a sorrendtől]

A bíróság kérelemre, indokolt esetben a tartásra való jogosultság és a tartási kötelezettség sorrendjétől eltérhet.

4:204. § [A tartás mértékének és módjának meghatározása]

A tartás mértékére és módjára vonatkozóan elsősorban a jogosult és a kötelezett megállapodása az irányadó.

Megállapodás hiányában a jogosult a tartás bírósági meghatározását kérheti.

4:205. § [A tartás mértéke]

(1) Abíróság a tartás mértékét a jogosult indokolt szükségletei és a kötelezett teljesítőképessége alapján határozza meg.

(2) A jogosult indokolt szükségletei körében megélhetésének indokolt költségeit kell figyelembe venni.

(3) A leszármazó és a kiskorú testvér eltartása a nevelés és a szükséges taníttatás költségeinek viselésére is kiterjed.

(4) Az idős kora, betegsége, fogyatékossága vagy más ok miatt gondozásra szoruló rokon tartásának kötelezettsége a gondozásának és ápolásának költségeire, továbbá az azokkal kapcsolatos más szükséges szolgáltatásokra is kiterjed.

(5) Ha a jogosult a tartásra részben szorul rá, tartáskiegészítés illeti meg. Ha a jogosult rászorultsága teljes, de a tartására elsősorban köteles rokonai nem képesek az indokolt szükségleteinek megfelelő tartást nyújtani, a sorban következő kötelezettekől kérhet tartáskiegészítést.

(6) A kötelezettel szemben érvényesíthető összes tartási igény a jövedelme felét nem haladhatja meg.

4:206. § [A tartás módja]

(1) A tartást a kötelezett – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – elsősorban pénzben szolgáltatja (a továbbiakban: tartásdíj).

(2) Bármelyik fél kérelmére a bíróság a tartás szolgáltatásának más módját is elrendelheti, ha az a felek körülményeire tekintettel indokolt, és az ellen a másik fél nem tiltakozik.

(3) A tartásdíjat időszakonként előre kell fizetni.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2509

4:207. § [A tartásdíj meghatározása]

A tartásdíjat határozott összegben kell meghatározni. A bíróság ítéletében úgy rendelkezhet, hogy a tartásdíj évente, a következő év január 1. napjától a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével – külön intézkedés nélkül – módosul.

4:208. § [Tartással kapcsolatos per]

(1) A kiskorút illető tartás iránt a kiskorú érdekében a gyámhatóság, a szülőt illető tartás iránt a szülő érdekében

– egyetértésével – a járási hivatal is indíthat pert.

(2) Az a tartásra kötelezett rokon, aki a jogosult tartásáról maga gondoskodik vagy őt gondozza, a többi kötelezett ellen saját jogán pert indíthat.

(3) Tartási követelést hat hónapnál régebbi időre bírósági úton akkor lehet visszamenőlegesen érvényesíteni, ha a jogosult a követelés érvényesítésével alapos ok miatt késlekedett. Három évnél régebbi időre tartási követelést nem lehet bírósági úton érvényesíteni.

4:209. § [A tartás időtartama]

(1) A tartás teljesítését a bíróság határozatlan időre rendeli el.

(2) A tartás határozott időtartamra vagy meghatározott feltétel bekövetkeztéig is meghatározható, ha feltehető, hogy a jogosult rászorultsága meghatározott idő elteltével vagy a feltétel bekövetkeztével megszűnik.

4:210. § [A tartás mértékének vagy szolgáltatása módjának módosítása]

(1) Ha a felek megállapodásán vagy a bíróság ítéletén alapuló tartás meghatározásának alapjául szolgáló

körülményekben olyan változás következett be, hogy a tartás változatlan teljesítése valamelyik fél lényeges jogi

érdekét sérti, a tartás mértékének vagy szolgáltatása módjának a megváltoztatását lehet kérni. Nem kérheti

a megállapodáson alapuló tartás megváltoztatását az a fél, akinek a körülmények megváltozásának lehetőségével

a megállapodás időpontjában számolnia kellett, vagy akinek a körülmények megváltozása felrőható.

(2) A tartásra kötelezett járandóságát folyósító szerv vagy személy a jogosultat – kérelmére – köteles tájékoztatni

a kötelezett munkabérének és egyéb juttatásának összegéről.

4:211. § [A tartási kötelezettség megszüntetése]

(1) Az a személy, akinek a kezéhez a tartásdíjat folyósítják, köteles – a kötelezett egyidejű értesítése mellett – a bíróságnak

bejelenteni, ha a jogosult tartásra való rászorultsága megszűnt. Az e kötelezettségének elmulasztásából eredő kárért

a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint felel. A bejelentést követően a bíróság

a tartási kötelezettséget peres eljárás lefolytatása nélkül szünteti meg.

(2) A kötelezett a tartás megszüntetését kérheti, ha a körülmények megváltozása folytán a tartási kötelezettségének

alapjául szolgáló feltételek nem állnak fenn, vagy a jogosult elmulasztotta az (1) bekezdés szerinti bejelentési

kötelezettségét.

4:212. § [A tartáshoz való jog és a tartási kötelezettség megszűnése]

(1) A tartáshoz való jog megszûnik a jogosult halálával, a határozott idő elteltével vagy a feltétel bekövetkeztével.

(2) A tartási kötelezettség a kötelezett halálával megszûnik. A kötelezett haláláig esedékessé vált és meg nem fizetett tartásdíj – az örökhagyó tartozásaiért fennálló felelősség szabályai szerint – átszáll az örökösre.

XXI. Fejezet

A kiskorú gyermek tartása

4:213. § [A rokontartás szabályainak alkalmazása]

A szülőknek a kiskorú gyermekükkel szemben fennálló tartási kötelezettségére a rokontartás közös szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

2510 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

4:214. § [A rászorultság vélelme]

A kiskorú gyermek tartásra való rászorultságát vélelmezni kell. Ez a vélelem a gyermek nagykorúságának betöltése után is – legfeljebb a huszadik életévének betöltéséig – érvényesül, ha a gyermek középfokú iskolai tanulmányokat folytat.

4:215. § [A szülő tartási kötelezettsége]

(1) A kiskorú gyermek tartására a szülő a saját szükséges tartásának korlátozásával is köteles. Ezt a rendelkezést nem kell alkalmazni, ha a gyermek indokolt szükségleteit munkával szerzett keresménye vagy vagyonának jövedelme fedezi, vagy a gyermeknek tartásra kötelezhető más egyenesági rokona van.

(2) Ha a gyermek tartása az (1) bekezdés alapján nem biztosítható, a gyámhatóság engedélyezheti, hogy a szülők a tartás költségeinek fedezésére a gyermek vagyonának állagát – meghatározott részletekben – igénybe vegyék.

4:216. § [A gyermektartás módja]

(1) A gyermeket gondozó szülő a tartást természetben, a különélő szülő elsősorban pénzben teljesíti (a továbbiakban: gyermektartásdíj).

(2) A szülő akkor is kötelezhető gyermektartásdíj fizetésére, ha a gyermek az ő háztartásában él, de tartásáról nem gondoskodik.

4:217. § [A szülők megegyezése a gyermektartásról]

(1) A gyermektartásdíj mértéke és megfizetésének módja tekintetében elsősorban a szülők megállapodása irányadó.

(2) A szülők megállapodhatnak abban is, hogy a gyermekétől különélő szülő a tartási kötelezettségének megfelelő vagyontárgy vagy pénzösszeg egyszeri juttatásával tesz eleget. A megállapodás akkor érvényes, ha abban

meghatározzák azt az időszakot, amelynek tartamára a juttatás a tartást fedezi, és azt a gyámhatóság vagy perbeli egyezség esetén a bíróság jóváhagyja.

(3) A (2) bekezdés szerinti megállapodás ellenére a bíróság akkor ítélt meg tartásdíjat, ha az a körülmények előre nem látható, lényeges változása miatt a gyermek érdekében vagy valamelyik fél súlyos érdeksérelmének elhárítása miatt indokolt.

4:218. § [A gyermektartásdíj bírósági meghatározása]

(1) A gyermektartásdíjról a szülők megegyezésének hiányában a bíróság dönt.

(2) A gyermektartásdíj meghatározása során figyelembe kell venni:

- a) a gyermek indokolt szükségleteit;
- b) mindkét szülő jövedelmi viszonyait és vagyoni helyzetét;
- c) a szülők háztartásában eltartott más – saját, mostoha vagy nevelt – gyermeket és azokat a gyermekeket, akikkel szemben a szülőket tartási kötelezettség terheli;
- d) a gyermek saját jövedelmét; és
- e) a gyermeknek és rá tekintettel az őt nevelő szülőnek juttatott gyermekvédelmi, családtámogatási, társadalombiztosítási és szociális ellátásokat.

(3) A gyermek indokolt szükségletei körébe tartoznak a megélhetéséhez, egészségügyi ellátásához, neveléséhez és taníttatásához szükséges rendszeres kiadások. Ha a gyermek érdekében olyan rendkívüli kiadás szükséges, amelynek fedezését a tartásdíj kellő előrelátás mellett sem biztosítja, a tartásra kötelezett e rendkívüli kiadás arányos részét is köteles megtéríteni.

(4) A tartásdíj összegét gyermekenként általában a kötelezett átlagos jövedelmének tizenöt-huszonöt százalékában kell meghatározni. Az átlagos jövedelem megállapításánál rendszerint a kötelezettnek a kereset megindítását megelőző egy évi összes jövedelmére figyelemmel kell lenni.

XXII. Fejezet

A továbbtanuló nagykorú gyermek tartása

4:219. § [A rokontartásra és a kiskorú gyermek tartására vonatkozó szabályok alkalmazása]

A nagykorú gyermek tartására a rokontartás közös szabályait és a kiskorú gyermek tartására vonatkozó rendelkezéseket az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2511

4:220. § [A továbbtanuló nagykorú gyermek tartásra való jogosultsága]

(1) A továbbtanuló nagykorú, munkaképes gyermek a rászorultsági vélelem esetén kívül is jogosult a tartásra, ha szükséges tanulmányai indokolt időn belüli folytatása érdekében arra rászorul. A gyermeknek a szülőt a továbbtanulási szándékáról késedelem nélkül tájékoztatnia kell.

(2) Az (1) bekezdés szerinti tanulmánynak minősül az életpályára előkészítő szakképzettség megszerzéséhez szükséges képzés vagy tanfolyam, a felsőfokú végzettségi szintet biztosító alap- és mesterképzésben, valamint a felsőfokú szakképzésben folytatott tanulmányok folyamatos végzése. Nem érinti a tanulmányok folyamatosságát az a megszakítás, amely a jogosultnak nem róható fel.

(3) A szülő nem köteles nagykorú, továbbtanuló gyermekét eltartani, ha

- a gyermek a tartásra érdemtelen;
- a gyermek tanulmányi és vizsgakötelezettségének rendszeresen, önhibájából nem tesz eleget; vagy
- ezáltal a szülő saját szükséges tartását vagy kiskorú gyermekének tartását veszélyeztetné.

(4) Anagykorú gyermek érdemtelen a tartásra akkor is, ha a tartásra kötelezettel kellő indok nélkül nem tart kapcsolatot.

(5) A szülő a huszonötödik életévét betöltött, továbbtanuló gyermekének tartására rendkívül indokolt esetben kötelezhető.

4:221. § [A tartásdíj mértéke]

A tartásdíj mértékének meghatározásánál a továbbtanuló gyermek indokolt szükségleteit, saját jövedelmét, vagyoni helyzetét, a tanulmányai folytatásához jogszabály által biztosított kedvezményeket, támogatásokat és a szülők teherbíró képességét kell figyelembe venni.

4:222. § [Tájékoztatási kötelezettség a tanulmányok folytatásáról]

A továbbtanuló gyermek képzését, tanulmányait biztosító intézmény a tartásdíj fizetésére kötelezett szülőt

– kérelmére – köteles tájékoztatni a tanulmányok végzésének fennállásáról vagy megszűnéséről.

ÖTÖDIK RÉSZ

A GYÁMSÁG

XIV. CÍM

A GYÁMRENDELÉS

4:223. § [Gyámság alatt álló kiskorú]

Az a kiskorú, aki nem áll szülői felügyelet alatt, gyámság alá tartozik.

4:224. § [A gyám feladatköre]

A gyám – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a gyámsága alatt álló gyermek gondozója, nevelője, vagyonának kezelője és a gyermek törvényes képviselője.

4:225. § [A gyámrendelés szükségességének bejelentése]

(1) A kiskorú gyermek közeli hozzátartozója és az a személy, akinek a gondozásában a gyermek él, köteles a gyámhatóságnak késedelem nélkül bejelenteni, ha a kiskorú részére gyám kirendelése szükséges. A bíróság vagy más hatóság is köteles értesíteni a gyámhatóságot, ha hivatalos eljárása során tudomást szerez arról, hogy valamely kiskorú részére gyámot kell rendelni. A gyámrendelés szükségességét bárki bejelentheti.

(2) A gyámot a gyámhatóság hivatalból rendeli ki.

4:226. § [Nevezett gyám]

(1) A gyámság elsősorban azt illeti meg, akit a szülői felügyeletet gyakorló szülő közokiratban vagy végintézkedésben gyámul megnevezett. Ha a szülői felügyeletre egyaránt jogosult szülők eltérő gyámot neveztek meg, a gyermek érdekét mérlegelve a gyámhatóság határoz arról, hogy a gyámságot melyikük lássa el.

(2) A nevezett gyámot akkor lehet mellőzni, ha

- a) a gyámságot nem vállalja;
- b) e törvény szerint gyámságot nem viselhet;
- c) a gyámság gyakorlásában akadályozva van; vagy
- d) kirendelése a kiskorú érdekét veszélyeztetné.

2512 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

4:227. § [Rendelt gyám]

(1) Nevezett gyám hiányában a gyámhatóság elsősorban a gyámság ellátására alkalmas közeli hozzátartozót rendel gyámul. Ha ilyen hozzátartozó nincs, a gyámhatóság más hozzátartozót vagy arra alkalmas személyt rendel gyámul, elsősorban azok közül, akik a gyermek gondozásában, nevelésében már korábban részt vállaltak.

(2) A gyámhatóság – a gyermekvédelmi gyámság kivételével – rendszerint minden kiskorú részére külön gyámot rendel.

Azonos helyen nevelkedő testvérek részére gyámul ugyanazt a személyt kell kirendelni, ha az a kiskorúak érdekével nem ellentétes.

4:228. § [Az ítélőképes gyermek véleményének figyelembevétele]

A gyámrendelés során az ítélőképessége birtokában lévő kiskorú gyermek véleményét – korára, érettségére tekintettel – megfelelő súllyal figyelembe kell venni. Nem rendelhető a tizennegyedik életévét betöltött gyermek gyámjául az, aki ellen a gyermek alapos okból, kifejezetten tiltakozik.

4:229. § [Kötelező gyámrendelés]

A gyermek gyámjául kell rendelni azt a személyt,

- a) akinél a gyámhatóság a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezte;
- b) akinél a bíróság a gyermeket elhelyezte; vagy
- c) aki a gyermeket a gyámhatóság hozzájárulásával családba fogadta.

4:230. § [Gyermekvédelmi gyámság]

Gyermekvédelmi gyámság alá tartozik különösen az a gyermek,

- a) akit átmeneti vagy tartós nevelésbe vettek;
- b) akit ideiglenes hatállyal gyermekvédelmi nevelőszülőknél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben helyeztek el, és szülője ellen a szülői felügyelet megszüntetése iránti per indult; vagy
- c) akinek a szülője hozzájárult gyermeke titkos örökbefogadásához.

4:231. § [Többes gyámrendelés]

(1) A gyermek részére kivételesen több gyám is rendelhető. Többes gyámrendelésre akkor kerülhet sor, ha

- a) a gyermeket saját háztartásukban nevelő házastársak közösen vállalják a gyámságot;
- b) a gyámság alá tartozó kiskorú két közeli hozzátartozója vállalja együttesen a gyámságot;
- c) a gyermek vagyonának kezelése és egyes más ügyeinek intézése különös szakértelmet igényel; vagy
- d) az a gyermekvédelmi gyámság alatt álló gyermek érdeke.

(2) A (1) bekezdés c) pontjában meghatározott esetben a gyámhatóságnak meg kell határoznia a gyámok feladatkörének pontos megosztását.

(3) Ha a gyám jogkörét túllépve jár el, jognyilatkozata harmadik személlyel szemben hatályos, de köteles a gyámsága alatt állónak a jognyilatkozattal okozott teljes kárát megtéríteni.

4:232. § [A gyámság viselésének feltételei]

(1) Gyám lehet minden nagykorú személy, akivel szemben e törvényben meghatározott kizáró ok nem áll fenn, és személyében, körülményeiben alkalmas a gyámság ellátására.

(2) Gyámul – gyermekvédelmi gyám kivételével – az rendelhető, aki a gyámi tisztséget vállalja.

4:233. § [Kizárás a gyámság viseléséből]

(1) Nem rendelhető gyámul az a személy,

- a) aki cselekvőképességet érintő gondnokság alatt áll;
- b) aki szülői felügyeletet megszüntető vagy közügyektől eltiltó jogerős ítélet hatálya alatt áll;
- c) akinek szülői felügyeleti joga azért szünetel, mert gyermekét a gyámhatóság átmeneti nevelésbe vette;
- d) akinek a gyermekét tartós nevelésbe vették;
- e) akinek a gyermekét örökbefogadhatónak nyilvánították; vagy

f) akit a szülői felügyelet gyakorlására jogosult szülő a gyámságból közokiratban vagy végrendeletben kizárt.

(2) Ha a szülői felügyeletet gyakorló szülő azt a személyt zárta ki a gyámságból, akit a másik szülő gyámul nevezett, a kiskorú gyermek érdekeinek figyelembevételével a gyámhatóság dönti el, hogy melyik rendelkezés érvényesüljön.

M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám 2513

XV. CÍM

A GYÁMSÁG GYAKORLÁSA

4:234. § *[A gyámság gyakorlása]*

(1) A gyám a gyermek érdekeinek megfelelően köteles a tevékenységét gyakorolni. A gyámnak a tevékenysége során biztosítania kell, hogy az ítélőképessége birtokában lévő kiskorú az őt érintő döntések előkészítésében részt vehessen, véleményét nyilváníthasson.

(2) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a szülői felügyeletet gyakorló szülő jogaira és kötelezettségeire vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell a gyám jogaira és kötelezettségeire.

4:235. § *[A gyám jogkörének korlátai]*

(1) A gyám nem jogosult a gyermek nevének meghatározására vagy megváltoztatására, és nem adhat hozzájáruló nyilatkozatot a gyermek örökbefogadásához.

(2) A gyám jognyilatkozatainak érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, ha az a gyermek családi jogállására és az ezzel kapcsolatos perindításra vonatkozik.

4:236. § *[A gyám vagyonkezeléssel kapcsolatos jogai és kötelezettségei]*

A gyám köteles a gyermek pénzét és értéktárgyait – ha azokat a rendes vagyonkezelés szabályai szerint készen tartani nem kell – a gyámhatóságnak átadni.

4:237. § *[Gyámhatósági felügyelet a gyám működése felett]*

(1) A gyám a tevékenységét a gyámhatóság rendszeres felügyelete – gyermekvédelmi gyámság esetén az irányítása – alatt látja el. Tevékenységéről bármikor köteles felvilágosítást adni a gyámhatóságnak.

(2) A gyámhatóság a gyám jogkörét korlátozhatja, és intézkedéseit a gyermek érdekében – hivatalból, a gyámság alatt álló gyermek vagy közeli hozzátartozója kérelmére – meg is változtathatja. E tekintetben közeli hozzátartozónak minősül a szülő akkor is, ha a szülői felügyeleti joga szünetel.

(3) A gyámhatóság a gyámság alatt álló kiskorú fontosabb ügyeiben határozathozatal előtt köteles meghallgatni

a gyámot, az ítélőképessége birtokában lévő kiskorú gyermeket és indokolt esetben a kiskorú közeli hozzátartozóit.

4:238. § [A gyám költségeinek és kiadásainak megtérítése]

(1) A gyermek megélhetését szolgáló juttatásokat – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a gyám részére kell folyósítani.

(2) A gyám a gyermek jövedelmét a gyermek szükséges tartására igénybe veheti. Ha a gyermeknek tartásra kötelezhető szülője nincs, a gyámhatóság engedélyezheti, hogy a gyám a tartás költségeinek fedezésére a gyermek vagyonának állagát – meghatározott részletekben – igénybe vegye.

(3) A gyám a gyámság ellátásával kapcsolatos indokolt kiadásainak, költségeinek megtérítését a gyermek jövedelméből igényelheti. Megfelelő jövedelem hiányában a kiadások, költségek megtérítéséről a gyámhatóság gondoskodik.

(4) A (2)–(3) bekezdésben foglaltak a gyermekvédelmi gyámra nem vonatkoznak.

4:239. § [A gyám számadási kötelezettsége]

(1) A gyám a vagyonkezelésről – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – évenként köteles a gyámhatóságnak számot adni.

(2) Ha a gyámság alatt álló jövedelme nem haladja meg a jogszabályban meghatározott mértéket, a gyám számára – a gyermekvédelmi gyám kivételével – a gyámhatóság egyszerűsített számadást engedélyezhet. Ha a gyámságot közeli hozzátartozó látja el, a gyám az egyszerűsített számadási kötelezettség alól is mentesíthető.

(3) A gyámhatóság a gyámot az (1)–(2) bekezdésben meghatározott eseteken kívül indokolt esetben – hivatalból, a korlátozottan cselekvőképes gyámság alatt álló vagy hozzátartozója kérelmére – eseti számadásra kötelezheti.

2514 M A G Y A R K Ö Z L Ö N Y • 2013. évi 31. szám

XVI. CÍM

A GYÁMSÁGNAK ÉS A GYÁM TISZTSÉGÉNEK MEGSZŰNÉSE

4:240. § [A gyámságnak és a gyám tisztségének megszűnése]

(1) A gyámság megszűnik, ha a gyámság alatt álló meghal, szülői felügyelet alá kerül vagy nagykorúságát eléri.

(2) A gyám tisztsége megszűnik

a) a gyámság megszűnésével;

b) a gyám halálával;

c) a gyám felmentésével; vagy

d) a gyám elmozdításával.

4:241. § [A gyám felmentése]

- (1) A gyámhatóság a gyámot felmenti, ha
- a) a gyám fontos okból felmentését kéri;
 - b) a gyám alkalmatlannak bizonyul a gyámi tisztségre; vagy
 - c) a kirendelést követően szerez a gyámhatóság tudomást olyan akadályról, vagy utólag keletkezik olyan akadály, amely miatt a gyám gyámságot nem viselhet.
- (2) A gyámhatóság kivételesen felmentheti a gyámot, ha a gyermek érdekében más személy gyámként való kirendelése indokolt.

4:242. § [A gyám elmozdítása]

- (1) A gyámhatóság a gyámot elmozdítja, ha a gyám jogaival visszaél, kötelességét elhanyagolja vagy olyan cselekményt követ el, amellyel a gyámsága alatt álló gyermek érdekeit súlyosan sérti vagy veszélyezteti, vagy amely miatt a feladat ellátására méltatlanná válik.
- (2) Ha alaposan feltételezhető, hogy a gyámot el kell mozdítani, és a késedelem veszéllyel járhat, a gyámhatóság a gyámot tisztségéből felfüggeszti.

4:243. § [A gyám kötelezettségei a gyámi tisztség megszűnésekor]

- (1) A gyám tisztségének megszűnése után köteles a gyámhatóságnak működéséről jelentést, az általa kezelt vagyonról végszámadást előterjeszteni.
- (2) A gyám ellen számadási kötelezettsége alapján támasztható követelések a gyámot a vagyonkezelés alól felmentő határozat közlésétől számított egy év alatt évülnek el. Ha a követelés alapjául szolgáló ok később jutott az érdekelt tudomására, a határidőt a tudomásszerzéstől kell számítani, feltéve, hogy a követelés a rendes elévülés szabályai szerint még nem évült el.

4:244. § [A gyám kártérítési felelőssége]

A gyám a gyámsága alatt álló gyermeknek a vagyonkezelés során okozott kárért a szerződésen kívül okozott kárért való felelősség általános szabályai szerint felel.